תלמוד בבלי · סדר קדשים

תמורה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תמורה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תמורה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 5
דף ב: 5
דף ג. 6
דף ג: 8
דף ד. 9
דף ד: 10
דף ה. 11
דף ה: 12
דף ו. 14
דף ו: 14
דף ז. 16
דף ז: 17
דף ח. 19
דף ח: 20
דף ט. 21
דף ט: 23
דף י. 24
דף י: 25
דף יא. 26
דף יא: 27
דף יב. 29
דף יב: 29
דף יג. 30
דף יג: 31
דף יד. 33
דף יד: 34
דף טו. 36
דף טו: 37
דף טז. 38
דף טז: 40
דף יז. 41
דף יז: 42
דף יח. 43
דף יח: 45
דף יט. 46
דף יט: 47
דף כ. 48
דף כ: 49
דף כא. 51
דף כא: 52
דף כב. 53
דף כב: 54
דף כג. 56
דף כג: 57
דף כד. 58
דף כד: 60
דף כה. 61
דף כה: 62
דף כו. 63
דף כו: 64
דף כז. 65
דף כז: 66
דף כח. 67
דף כח: 68
דף כט. 70
דף כט: 71
דף ל. 73
דף ל: 74
דף לא. 76
דף לא: 77
דף לב. 78
דף לב: 79

דף לג. 80
דף לג: 81
דף לד. 83

דף ב.

מַתְנִי׳ **הַכֹּל מְמִירִין**, אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים. לֹא שֶׁאָדָם רַשַּׁאי לְהָמִיר, אֶלָּא שֶׁאִם הֵמִיר — מוּמָר, וְסוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים.

גְּמָ׳ הָא גּוּפָא קַשְׁיָא: אָמְרַתְּ ״הַכֹּל מְמִירִין״ — לְכַתְּחִילָּה, וַהֲדַר תָּנֵי ״לֹא שֶׁאָדָם רַשַּׁאי לְהָמִיר אֶלָּא שֶׁאִם הֵמִיר מוּמָר״ — דִּיעֲבַד!

וְתֵיסְבְּרָא ״הַכֹּל מְמִירִין״ — לְכַתְּחִילָּה? אַדְּקַשְׁיָא לָךְ מַמַּתְנִיתִין, תִּיקְשֵׁי לָךְ קְרָא! דִּכְתִיב ״לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ״.

אֶלָּא אָמַר רַב יְהוּדָה: הָכִי קָתָנֵי — הַכֹּל מַתְפִּיסִין בִּתְמוּרָה, אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים, לֹא שֶׁאָדָם רַשַּׁאי לְהָמִיר, שֶׁאִם הֵמִיר — מוּמָר, וְסוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים.

הַכָּל לְאֵיתוֹיֵי מַאי? לְאֵיתוֹיֵי יוֹרֵשׁ, וּדְלָא כְּרַבִּי יְהוּדָה.

דְּתָנַן: יוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ, יוֹרֵשׁ מֵמִיר — דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יוֹרֵשׁ אֵינוֹ סוֹמֵךְ, וְיוֹרֵשׁ אֵינוֹ מֵמִיר.

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה? — יָלִיף תְּחִילַּת הֶקְדֵּשׁ מִסּוֹף הֶקְדֵּשׁ: מָה סוֹף הֶקְדֵּשׁ — יוֹרֵשׁ אֵינוֹ סוֹמֵךְ, אַף תְּחִילַּת הֶקְדֵּשׁ — יוֹרֵשׁ אֵינוֹ מֵמִיר.

וּסְמִיכָה גּוּפַהּ מְנָלַן? תְּלָת ״קָרְבָּנוֹ״ כְּתִיבִי: חַד — ״קָרְבָּנוֹ״ וְלֹא קָרְבַּן גּוֹי, וְחַד — ״קָרְבָּנוֹ״ וְלֹא קָרְבַּן חֲבֵירוֹ, וְחַד — ״קָרְבָּנוֹ״ וְלֹא קָרְבַּן אָבִיו.

וּלְרַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר יוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ, וְהָכְתִיב ״קָרְבָּנוֹ״! הַהוּא מִיבְּעֵי לֵיהּ לְרַבּוֹת כָּל בַּעֲלֵי חוֹבָרִין לִסְמִיכָה.

וְרַבִּי יְהוּדָה, בַּעֲלֵי חוֹבָרִין לִסְמִיכָה לֵית לֵיהּ. מַאי טַעְמָא? דְּהָא לָא מְיַחַד קָרְבָּן דִּידְהוּ.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: לְעוֹלָם אִית לֵיהּ, וְקָרְבַּן גּוֹי וְקָרְבַּן חֲבֵירוֹ מֵחַד קְרָא נָפְקָא, דְּאִיצְטְרִיךְ לֵיהּ חַד לְבַעֲלֵי חוֹבָרִין לִסְמִיכָה.

וְרַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר יוֹרֵשׁ מֵמִיר, מַאי טַעְמָא? אָמַר לָךְ: ״אִם הָמֵר יָמִיר״ לְרַבּוֹת הַיּוֹרֵשׁ,

דף ב:

וְיָלִיף סוֹף הֶקְדֵּשׁ מִתְּחִילַּת הֶקְדֵּשׁ, מָה תְּחִילַּת הֶקְדֵּשׁ יוֹרֵשׁ מֵימֵר, אַף סוֹף הֶקְדֵּשׁ יוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ.

רַבִּי יְהוּדָה, הַאי ״וְאִם הָמֵר יָמִיר״ מַאי עָבֵיד לֵיהּ? לְרַבּוֹת אֶת הָאִשָּׁה. וְכִדְתַנְיָא: לְפִי שֶׁכָּל הָעִנְיָן כּוּלּוֹ אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא לְשׁוֹן זָכָר, שֶׁנֶּאֱמַר: ״לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ״, אִשָּׁה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״וְאִם הָמֵר יָמִיר״ לְרַבּוֹת אֶת הָאִשָּׁה.

וּלְרַבִּי מֵאִיר, אִשָּׁה מְנָא לֵיהּ? נָפְקָא לֵיהּ מִ״וְאִם״. וְרַבִּי יְהוּדָה, ״וְאִם״ לָא דָּרֵישׁ.

וּבֵין רַבִּי מֵאִיר וּבֵין רַבִּי יְהוּדָה, טַעְמָא דְּרַבִּי קְרָא לְאִשָּׁה, הָא לָא רַבְּיֵיהּ קְרָא — הֲוָה אָמֵינָא: כִּי עָבְדָא תְּמוּרָה לָא לָקֵינָא. וְהָאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, וְכֵן תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: ״אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם״ — הִשְׁוָה הַכָּתוּב אִשָּׁה לְאִישׁ לְכָל עֲוֹנָשִׁין שֶׁבַּתּוֹרָה!

אִיצְטְרִיךְ, מַהוּ דְּתֵימָא: הָנֵי מִילֵּי עוֹנֶשׁ דְּשָׁוֶה בֵּין בְּיָחִיד בֵּין בְּצִבּוּר, אֲבָל הָכָא, כֵּיוָן דְּעוֹנֶשׁ שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה בַּכֹּל הוּא, דְּתָנַן: אֵין הַצִּבּוּר וְהַשּׁוּתָפִין עוֹשִׂין תְּמוּרָה — אִשָּׁה נָמֵי כִּי עָבְדָא לָא לָקֵינָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא: קָטָן מַהוּ שֶׁיְּמִירוּ? הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא בְּקָטָן שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים — לָא תִּיבְעֵי לָךְ, דְּכֵיוָן אַקְּדוֹשֵׁי לָא אַקְּדֵישׁ, אֲמוֹרֵי מַמִּיר? אֶלָּא כִּי קָמִבַּעְיָא לֵיהּ — בְּקָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים.

מִי אָמְרִינַן, כֵּיוָן דְּאָמַר מָר: ״אִישׁ״, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר ״כִּי יַפְלִיא נֶדֶר״ — לְרַבּוֹת מוּפְלָא הַסָּמוּךְ לְאִישׁ, דְּקָדְשׁוֹ קָדוֹשׁ. מִדְּאַקְּדוֹשֵׁי מַקְדֵּישׁ, אֲמוֹרֵי נָמֵי מֵמִיר, אוֹ דִלְמָא: כֵּיוָן דְּלָאו בַּר עוּנְשִׁין הוּא, בִּתְמוּרָה לָא מִיתְפֵּיס?

אִם תֵּימְצֵי לוֹמַר קָטָן עָבֵיד תְּמוּרָה, דְּהָא אָתֵי לִכְלַל עֲוֹנָשִׁין, גּוֹי מַהוּ שֶׁיְּמִירוּ? מִי אָמְרַתְּ מִדְּאַקְּדוֹשֵׁי מַקְדֵּישׁ, דְּתַנְיָא: ״אִישׁ אִישׁ״, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר ״אִישׁ אִישׁ״? לְרַבּוֹת אֶת הַגּוֹיִם, שֶׁנּוֹדְרִים נְדָרִים וּנְדָבוֹת כְּיִשְׂרָאֵל, אֲמוֹרֵי נָמֵי מֵמִיר. אוֹ דִלְמָא: כֵּיוָן דְּלָא אָתֵי לִכְלַל עֲוֹנָשִׁין, כִּי עָבֵיד תְּמוּרָה לָא קָדְשָׁה?

אָמַר רָבָא: תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: קָדְשֵׁי גּוֹיִם — לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין, וְאֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל, נוֹתָר וְטָמֵא, אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאֵין מְבִיאִין עֲלֵיהֶם נְסָכִים, אֲבָל קָרְבָּנוֹ טָעוּן נְסָכִים, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בְּכוּלָּן אֲנִי רוֹאֶה לְהַחְמִיר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, אֲבָל בְּקָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת מוֹעֲלִין בָּהֶן. קָתָנֵי מִיהָא: אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה!

וְרָמֵי בַּר חָמָא, בְּהִקְדִּישׁ גּוֹי לְהִתְכַּפֵּר גּוֹי — לָא קָמִיבַּעְיָא לִי, כִּי קָמִיבַּעְיָא לִי — בְּהִקְדִּישׁ גּוֹי וּמִתְכַּפֵּר בְּיִשְׂרָאֵל: בָּתַר מַקְדִּישׁ אָזְלִינַן, אוֹ בָּתַר מִתְכַּפֵּר אָזְלִינַן?

תִּיפְשׁוֹט לֵיהּ מִדְּרַבִּי אֲבָהוּ, דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַמַּקְדִּישׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ, וּמִתְכַּפֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, וְהַתּוֹרֵם מְשַׁלֵּם

דף ג.

עַל שֶׁל חֲבֵירוֹ — טוֹבַת הֲנָאָה שֶׁלּוֹ!

אֲמַר לֵיהּ: הָתָם הוּא דְּקָאָתֵי מִכֹּחַ יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם הָכִי אָזְלִינַן בָּתַר מִתְכַּפֵּר, וְהָוֵה לֵיהּ תְּחִילָּתוֹ וְסוֹפוֹ בְּיַד יִשְׂרָאֵל. אֶבָל הָכָא, הָכִי קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ: מִי בָּעֵינַן מַתְחִילָּה וְעַד סוֹף דְּתֵיקוּ בִּרְשׁוּת מַאן דְּעָבֵיד תְּמוּרָה? תֵּיקוּ.

אָמַר מָר: מוּקְדָּשֵׁי גּוֹיִם לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין. לֹא נֶהֱנִין — מִדְּרַבָּנַן, וְלֹא מוֹעֲלִין — מִדְּאוֹרַיְיתָא.

מַאי טַעְמָא? דִּכְתִיב: "נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה", וְיָלְפִינַן "חֵטְא" "חֵטְא" מִתְּרוּמָה, וּבִתְרוּמָה כְּתִיב: "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וְלֹא גּוֹיִם.

וְאֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶם, מִשּׁוּם פִּיגּוּל, נוֹתָר, וְטָמֵא, דִּכְתִיב בַּהּ בְּטוּמְאָה: "דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם וְגוֹ'".

וְיָלֵיף נוֹתָר "חִילּוּל" "חִילּוּל" מִטּוּמְאָה, דִּכְתִיב גַּבֵּי טוּמְאָה: "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּוְגוֹ'", וּכְתִיב גַּבֵּי נוֹתָר: "וְאוֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת קֹדֶשׁ ה' חִלֵּל".

וְיָלֵיף פִּיגּוּל "עָוֹן" "עָוֹן" מִנּוֹתָר, דִּכְתִיב גַּבֵּי פִּיגּוּל: "וְהַנֶּפֶשׁ הָאוֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא", וּכְתִיב גַּבֵּי נוֹתָר: "וְאוֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת קֹדֶשׁ ה' חִלֵּל", וְכוּלְהוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא גּוֹיִם.

וְאֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, דִּכְתִיב: "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר", וּכְתִיב בְּרֵישׁ עִנְיָן: "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ כִּי יַפְלִיא נֶדֶר בְּעֶרְכְּךָ".

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא: וְאֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, מַאי טַעְמָא? דְּאִיתַּקְּשָׁא תְּמוּרַת בְּהֵמָה לְמַעֲשַׂר בְּהֵמָה, וּמַעְשַׂר בְּהֵמָה לְמַעֲשַׂר דָּגָן. וְגַבֵּי מַעְשַׂר דָּגָן כְּתִיב: "(כֹּל) [כִּי אֶת] מַעְשַׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לַה'... בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" — וְלֹא גּוֹיִם.

וְאֵין מֵבִיא (עֲלֵיהֶן) נְסָכִים, אֲבָל קָרְבָּנוֹ טָעוּן נְסָכִים, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "אֶזְרָח" — אֶזְרָח מֵבִיא נְסָכִים וְאֵין הַגּוֹי מֵבִיא נְסָכִים. יָכוֹל לֹא תְּהֵא עוֹלָתוֹ טְעוּנָה נְסָכִים? תַּלְמוּד לוֹמַר "כָּכָה".

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: רוֹאֶה אֲנִי בְּכוּלָּן לְהַחְמִיר. מַאי טַעְמָא? "לַה'" כְּתִיב בֵּיהּ.

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים — בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, אֲבָל בְּקָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת — מוֹעֲלִין בָּהֶן. מַאי טַעְמָא? דִּכְתִי גָּמְרִינַן מְעִילָה "חֵטְא" "חֵטְא" מִתְּרוּמָה, דְּוֹמְיָא דִּתְרוּמָה (דקדוש) [דְּקִדּוּשָׁה] קְדוּשַׁת הַגּוּף, אֲבָל בקדשי בֶדֶק הַבַּיִת דְּקִדּוּשַׁת דְּמִים — לָא.

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: כָּל "לֹא תַעֲשֶׂה" בַּתּוֹרָה, עֲשָׂה (בָּהּ) מַעֲשֶׂה — חַיָּיב, לֹא עֲשָׂה (בָּהּ) מַעֲשֶׂה — פָּטוּר.

וּכְלָלָא הוּא דְּלָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה פָּטוּר? וְהָרֵי מֵימַר, דְּלָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה הוּא, וְלָקֵי, דְּתָנַן: "לֹא שֶׁהוּא רַשַּׁאי לְהָמִיר, אֶלָּא שֶׁאִם הֵמִיר מוּמָר, וְסוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים".

אָמַר לְךָ רַב: הָא מַנִּי? רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר: לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה — לוֹקִין עָלָיו.

וּמִי מָצֵית מוֹקְמַתְּ לְמַתְנִיתִין כְּרַבִּי יְהוּדָה? וְהָא אוֹקֵימְתַּא לְרֵישָׁא דְּלָא כְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּקָתָנֵי "הַכֹּל מְמִירִין", "הַכֹּל" לְאֵיתוֹיֵי מַאי? לְאֵיתוֹיֵי יוֹרֵשׁ, וּדְלָא כְּרַבִּי יְהוּדָה!

הַאי תַּנָּא סָבַר לַהּ כְּוָותֵיהּ בַּחֲדָא — דְּלָאו שָׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה לוֹקִין עָלָיו, וּפְלִיג עֲלֵיהּ בַּחֲדָא — דְּאִילּוּ רַבִּי יְהוּדָה סָבַר: יוֹרֵשׁ אֵינוֹ סוֹמֵךְ, יוֹרֵשׁ אֵינוֹ מֵמִיר, וְתַנָּא דִּידַן סָבַר: יוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ, יוֹרֵשׁ מֵמִיר.

אָמַר רַב אִידִי בַּר אָבִין, אָמַר רַב עַמְרָם, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי: כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּתּוֹרָה, עָשָׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה — לוֹקֶה, לֹא עָשָׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה — פָּטוּר, חוּץ מִנִּשְׁבָּע, וּמֵימֵר, וּמְקַלֵּל חֲבֵירוֹ בַּשֵּׁם, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא עָשָׂה מַעֲשֶׂה — חַיָּיב. מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא אָמְרוּ: אַף הַמַּקְדִּים תְּרוּמָה לְבִיכּוּרִים.

נִשְׁבָּע מְנַלָּן? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: אָמַר קְרָא "כִּי לֹא יְנַקֶּה ה' אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לַשָּׁוְא", בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה

דף ג:

אֵין מְנַקִּין אוֹתוֹ, אֲבָל בֵּית דִּין שֶׁל מַטָּה מַלְקִין אוֹתוֹ וּמְנַקִּין אוֹתוֹ.

אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאַבָּיֵי: וְאֵימָא לֹא תִּיהְוֵי לֵיהּ נְקִיּוּת כְּלָל! אָמַר לֵיהּ: אִם כֵּן, לְכְתּוֹב קְרָא "לֹא יְנַקֶּה" וְלִישְׁתּוֹק, "ה'" לְמָה לִי? בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה הוּא דְּאֵין מְנַקִּין אוֹתוֹ, אֲבָל בֵּית דִּין שֶׁל מַטָּה מַלְקִין וּמְנַקִּין אוֹתוֹ.

אַשְׁכְּחַן שְׁבוּעַת שָׁוְא, שְׁבוּעַת שֶׁקֶר מְנָלַן? רַבִּי יוֹחָנָן דִּידֵיהּ אָמַר: "לַשָּׁוְא" "לַשָּׁוְא" שְׁנֵי פְּעָמִים, אִם אֵינוֹ עִנְיָן לִשְׁבוּעַת שָׁוְא — תְּנֵיהוּ עִנְיָן לִשְׁבוּעַת שֶׁקֶר, דִּלְוָקֶה.

מַתְקִיף לַהּ רַבִּי אֲבָהוּ: שְׁבוּעַת שֶׁקֶר הֵיכִי דָּמֵי? אִי נֵימָא דַּאֲמַר "שֶׁלֹּא אוֹכַל" וַאֲכַל — הָתָם (הוּא) מַעֲשֶׂה עֲבַד, וְאֶלָּא דְּאָמַר "שֶׁאוֹכַל" וְלָא אֲכַל — הָהוּא מִי לָקֵי? וְהָאִיתְּמַר: "שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כְּכָר זֶה הַיּוֹם" וְעָבַר הַיּוֹם וְלֹא אָכַל — רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמְרִי: אֵינוֹ לוֹקֶה.

רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר: אֵינוֹ לוֹקֶה, דְּלָאו שָׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה הוּא, וְכָל לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה אֵין לוֹקִין עָלָיו. וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: אֵינוֹ לוֹקֶה, מִשּׁוּם דְּהַוָּה לֵיהּ הַתְרַאַת סָפֵק, וְכָל הַתְרַאַת סָפֵק אֵין לוֹקִין עָלָיו!

אֶלָּא אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: תְּהֵא בְּ"אֲכַלְתִּי" וְ"לֹא אֲכַלְתִּי".

וּמַאי שְׁנָא דִּקְא מְרַבֵּה "אֲכַלְתִּי" וְ"לֹא אֲכַלְתִּי" מֵ"אוֹכַל" וְלֹא אֲכַל? אָמַר רָבָא: בְּפֵירוּשׁ רִיבְּתָה תּוֹרָה שֶׁקֶר דּוֹמֶה לְשָׁוְא, מָה שָׁוְא לְשֶׁעָבַר, אַף שֶׁקֶר לְשֶׁעָבַר.

אִיתְיְבֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי אֲבָהוּ: "שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זוֹ", "שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלָנָּה", "שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלָנָּה", וַאֲכָלָהּ — אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. וְזוֹהִי שְׁבוּעַת בִּיטוּי, שֶׁחַיָּיבִין

עַל זְדוֹנָהּ מַכּוֹת, וְעַל שִׁגְגָתָהּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד. זוֹהִי לְמַעוֹטֵי מַאי? לָאו לְמַעוֹטֵי "אָכַלְתִּי" וְלֹא "אָכַלְתִּי", דְּלָא לָקֵי?

לֹא, זוֹ הִיא דְּעַל שִׁגְגָתָהּ מַיְיתֵי קָרְבָּן, אֲבָל "אָכַלְתִּי" וְ"לֹא אָכַלְתִּי" לָא מַיְיתֵי קָרְבָּן. וּמַנִּי? רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הִיא, דְּאָמַר: אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא עַל הֶעָתִיד לָבֹא, אֲבָל מִילְקָא לָקֵי.

אֵימָא סֵיפָא: זוֹהִי שְׁבוּעַת שָׁוְא שֶׁחַיָּיבִין עַל זְדוֹנָהּ מַכּוֹת, וְעַל שִׁגְגָתָהּ פָּטוּר. "זוֹהִי" לְמַעוֹטֵי מַאי? לָאו לְמַעוֹטֵי "אָכַלְתִּי" וְ"לֹא אָכַלְתִּי", דְּלָא לָקֵי?

לֹא, זוֹהִי דְּעַל שִׁגְגָתָהּ פָּטוּר מִקָּרְבָּן, אֲבָל "אָכַלְתִּי" וְ"לֹא אָכַלְתִּי" — מַיְיתֵי קָרְבָּן. וּמַנִּי? רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, דְּאָמַר: מְבִיאִין קָרְבָּן לְשֶׁעָבַר.

וְהָא אָמְרַתְּ רֵישָׁא רַבִּי יִשְׁמָעֵאל! אֶלָּא, מִדְּסֵיפָא רַבִּי עֲקִיבָא — רֵישָׁא נָמֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וְרֵישָׁא לָאו לְמַעוֹטֵי "אָכַלְתִּי" וְ"לֹא אָכַלְתִּי", אֶלָּא לְמַעוֹטֵי "אוֹכֵל" וְלֹא אָכַל.

וּמַאי שְׁנָא, מִשּׁוּם דְּקָאֵי בִּלְהַבָּא — מְמַעֵט לְהַבָּא, קָאֵי בִּלְהַבָּא — מְמַעֵט לְשֶׁעָבַר?

וּמְיַמֵּר. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְתַנָּא: לָא תִּתְנֵי "וּמְיַמֵּר", מִשּׁוּם דְּבָדִיבּוּרוֹ עָשָׂה מַעֲשֶׂה.

הַמְקַלֵּל אֶת חֲבֵירוֹ בַּשֵּׁם. מְנָלַן? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: אָמַר קְרָא "אֵם לֹא תִּשְׁמֹר", וּכְתִיב "וְהִפְלָא ה' אֶת מַכּוֹתֵךְ". הַפְלָאָה זוֹ אֵינִי יוֹדֵעַ מַהוּ, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "וְהִפְלִיאוֹ הַשּׁוֹפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו" — הֱוֵי אוֹמֵר: הַפְלָאָה זוֹ מַלְקוּת.

אֵימַר: אַפִּילּוּ שְׁבוּעַת אֱמֶת? בְּהֶדְיָא כְּתִיב: "שְׁבוּעַת ה' תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם".

אֵימַר הָנֵי מִילֵּי לְפַיֵּיס אֶת חֲבֵירוֹ, אֲבָל מִילְקָא לִילְקֵי? לָא מָצֵית אָמְרַתְּ, דְּהָכְתִיב "וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ".

הָהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַב, דְּאָמַר רַב גִּידֵּל אָמַר רַב: מִנַּיִן שֶׁנִּשְׁבָּעִין לְקַיֵּים אֶת הַמְּצוֹת? שֶׁנֶּאֱמַר: "נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה לִשְׁמוֹר מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ". הָכְתִיב קְרָא אַחֲרִינָא: "וּבוֹ תִּדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ".

אֶלָּא לְמַאי אֲתָא — לְמְקַלֵּל אֶת חֲבֵירוֹ בַּשֵּׁם. וְאֵימָא — לְמוֹצִיא שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטָּלָה? מִי גָּרַע מְקַלֵּל אֶת חֲבֵירוֹ בַּשֵּׁם מִמּוֹצִיא שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטָּלָה?

אֲנַן, הָכִי קָא קָשְׁיָא לַן: אֵימָא מוֹצִיא שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטָּלָה — תִּיסְגֵּי לֵיהּ בְּמַלְקוֹת, אֲבָל מְקַלֵּל חֲבֵירוֹ בַּשֵּׁם, כֵּיוָן דְּקַעֲבֵיד תַּרְתֵּי, דְּקָא מַפֵּיק שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטָּלָה וְקָמְצַעַר לֵיהּ לְחַבְרֵיהּ — לָא תִּיסְגֵּי לֵיהּ בְּמַלְקוֹת!

דף ד.

לָא מָצֵית אָמְרַתְּ, דִּכְתִיב "לֹא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ", וְאִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא לְקַלֵּל אֶת חֲבֵירוֹ — אַזְהָרָתֵיהּ מֵהָכָא דִּכְתִיב "לֹא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ", אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ מוֹצִיא שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטָּלָה — אַזְהָרָתֵיהּ מֵהֵיכָא?

אַלְמָה לָא? וְהָכְתִיב: "אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ תַּעֲבוֹד"! הָהוּא אַזְהָרַת עֲשֵׂה הוּא.
מְשׁוּם רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא אָמְרוּ: אַף הַמַּקְדִּים תְּרוּמָה לְבִיכּוּרִים. מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא? אָמַר קְרָא: "מְלֵאָתְךָ וְדִמְעָךְ לֹא תְאַחֵר" — "מְלֵאָה" אֵלּוּ בִּיכּוּרִים, "וְדִמְעָךְ" אֵלּוּ תְּרוּמָה, וְאָמְרַתְּ "לֹא תְאַחֵר".
אִיתְּמַר: הַקְדִּים תְּרוּמָה לְבִיכּוּרִים, רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא, חַד אָמַר: לוֹקֶה, וְחַד אָמַר: אֵינוֹ לוֹקֶה. תִּסְתַּיֵּים דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא הוּא דְּאָמַר לוֹקֶה, מִדְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא: אַף הַמַּקְדִּים תְּרוּמָה לְבִיכּוּרִים לוֹקֶה.
אַדְּרַבָּה, תִּסְתַּיֵּים דְּרַבִּי אֶלְעָזָר הוּא דְּאָמַר לוֹקֶה, דִּתְנַן: הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי כַּלְכָּלוֹת שֶׁל טֶבֶל, וְאָמַר: "מַעֲשֵׂר שֶׁל זוֹ בָּזוֹ" — הָרִאשׁוֹנָה מְעוּשֶּׂרֶת.
"שֶׁל זוֹ בָּזוֹ וְשֶׁל זוֹ בָּזוֹ" — הָרִאשׁוֹנָה מְעוּשֶּׂרֶת, וְהַשְּׁנִיָּה אֵינָהּ מְעוּשֶּׂרֶת. "מַעֲשְׂרוֹתֵיהֶם מַעֲשֵׂר כַּלְכָּלָה בַּחֲבֶירְתָּהּ" — קְרָא אֶת הַשֵּׁם.
וְאִתְּמַר, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: לוֹקֶה, מִפְּנֵי שֶׁהִקְדִּים מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁבָּהּ לְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁבַּחֲבֶירְתָּהּ. תִּסְתַּיֵּים.
אֶלָּא רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא, דְּאָמַר אֵינוֹ לוֹקֶה, לֵימָא קַשְׁיָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא אַדְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא!
לָא, רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא

דף ד:

אַפְּטוּרָא קָאֵי, וְהָכִי קָאָמַר: לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה אֵין לוֹקִין עָלָיו. מְשׁוּם רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא אָמְרוּ: אַף הַמַּקְדִּים תְּרוּמָה לְבִיכּוּרִים.
וּמַאי שְׁנָא מֵימֵר דְּלָקֵי, מְשׁוּם דִּבְדִיבּוּרוֹ עָשָׂה מַעֲשֶׂה? מַקְדִּים תְּרוּמָה לְבִיכּוּרִים נָמֵי לִילְקֵי, מְשׁוּם דִּבְדִיבּוּרוֹ עָשָׂה מַעֲשֶׂה!
אָמַר רַבִּי אָבִין: שָׁאנֵי הָתָם, דְּלָאו שֶׁנִּיתָּק לַעֲשֵׂה הוּא, דִּכְתִיב: "מִכֹּל מַעְשְׂרוֹתֵיכֶם תָּרִימוּ". יָתֵיב רַב דִּימִי וְקָאָמַר לַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא, אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: וְכֹל לָאו שֶׁנִּיתָּק לַעֲשֵׂה לָא לָקֵי? וְהָא מֵימֵר, דְּלָאו שֶׁנִּיתָּק לַעֲשֵׂה הוּא, וְלָקֵי, דִּתְנַן: לֹא שֶׁאָדָם רַשַּׁאי לְהַמִּיר, אֶלָּא שֶׁאִם הֵמִיר — מוּמָר, וְסוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים.
הָוֵי לְהוּ תְּרֵי לָאוִי וְחַד עֲשֵׂה, וְלָא אָתֵי חַד עֲשֵׂה וְעָקַר תְּרֵי לָאוִי.
וַהֲרֵי אוֹנֵס, דְּחַד לָאו וְחַד עֲשֵׂה, וְלָא אָתֵי חַד עֲשֵׂה וְעָקַר לָאו, דִּתְנַן: אוֹנֵס שֶׁגֵּירַשׁ — אִם יִשְׂרָאֵל הוּא מַחְזִיר וְאֵינוֹ לוֹקֶה, וְאִם כֹּהֵן הוּא לוֹקֶה וְאֵינוֹ מַחְזִיר!
כֹּהֲנִים קָאָמְרַתְּ?! כֹּהֲנִים — טַעְמָא אַחֲרִינָא הוּא, דְּרַבִּי רַחֲמָנָא קְדוּשָּׁה יַתִּירָא.

כְּתַנָּאֵי: ״לֹא יַשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר״ — בָּא הַכָּתוּב לִיתֵּן עֲשֵׂה אַחַר לֹא תַעֲשֶׂה, לוֹמַר שֶׁאֵין לוֹקִין עָלָיו, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: לֹא מִן הַשֵּׁם הוּא זֶה, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּהָוֶה לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה, וְכָל לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה — אֵין לוֹקִין עָלָיו. מִכְּלָל דְּרַבִּי יְהוּדָה סָבַר לוֹקִין עָלָיו.

וְרַבִּי יַעֲקֹב, הַאי ״וְהִנַּתָּר מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ״ לְמַאי אֲתָא?

מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְתָנֵי: הָעֲצָמוֹת, וְהַגִּידִין, וְהַנּוֹתָר — יִשָּׂרְפוּ בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר. חָל שִׁשָּׁה עָשָׂר לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת — יִשָּׂרְפוּ בְּשִׁבְעָה עָשָׂר, לְפִי שֶׁאֵין דּוֹחִין לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב.

וְאָמַר חִזְקִיָּה, וְכֵן תָּנָא דְּבֵי חִזְקִיָּה: מַאי טַעְמָא? אָמַר קְרָא ״וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ״ — בָּא הַכָּתוּב לִיתֵּן בּוֹקֶר שֵׁנִי לִשְׂרֵיפָתוֹ.

אָמַר אַבָּיֵי: כֹּל מִילְתָא דְּאָמַר רַחֲמָנָא לָא תַּעֲבִיד, אִם עָבִיד — מַהֲנֵי, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ לָא מַהֲנֵי — אַמַּאי לְקֵי? רָבָא אָמַר: לָא מַהֲנֵי מִידֵּי, וְהַאי דְּלָקֵי — מִשּׁוּם דַּעֲבַר אַמִּימְרָא דְּרַחֲמָנָא הוּא.

דף ה.

מֵיתִיבִי: אוֹנֵס שֶׁגִּירֵשׁ, אִם יִשְׂרָאֵל הוּא — מַחְזִיר וְאֵינוֹ לוֹקֶה, וְאִי אָמְרַתְּ כֵּיוָן דַּעֲבַר אַמִּימְרָא דְּרַחֲמָנָא לָקֵי, הָא נָמֵי לִילְקֵי! תִּיוּבְתָּא דְּרָבָא.

אָמַר לְךָ: שְׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא ״כָּל יָמָיו״, כָּל יָמָיו בַּעֲמוֹד וְהַחְזִיר.

וּלְאַבָּיֵי, אִי לָאו דַּאֲמַר רַחֲמָנָא ״כָּל יָמָיו״, הָוֶה אָמֵינָא אִיסּוּרָא הוּא דַּעֲבַד לֵיהּ, אִי בָּעֵי לֶיהְדַּר וְאִי בָּעֵי לָא לֶיהְדַּר, קָא מַשְׁמַע לַן.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא. מֵיתִיבִי: אוֹנֵס שֶׁגִּירֵשׁ — אִם יִשְׂרָאֵל הוּא מַחְזִיר וְאֵינוֹ לוֹקֶה, וְאִם כֹּהֵן הוּא לוֹקֶה וְאֵינוֹ מַחְזִיר. קָתָנֵי: ״אִם יִשְׂרָאֵל הוּא מַחְזִיר״ — תִּיוּבְתָּא דְּאַבָּיֵי!

שְׁאנֵי הָתָם, דְּרַחֲמָנָא אָמַר: ״כָּל יָמָיו״, כָּל יָמָיו בַּ״עֲמוֹד וְהַחְזִיר״.

וְרָבָא אָמַר לְךָ: אִי לָא כְּתַב רַחֲמָנָא ״כָּל יָמָיו״, הָוֶה אָמֵינָא: לִילְקֵי וְלֶיהְדַּר, דְּהָוֶה לֵיהּ לָאו גְּרִידָא, דִּכְתִיב: ״לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ״. אַהָכִי כְּתַב קְרָא ״כָּל יָמָיו״, לְשַׁוּוֹיֵיהּ לְאוֹנֵס לְלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁנִּיתָּק לַעֲשֵׂה, דְּאֵין לוֹקִין עָלָיו.

וַהֲרֵי תּוֹרֵם מִן הָרָעָה עַל הַיָּפָה, דְּרַחֲמָנָא אָמַר: ״מִכָּל חֶלְבּוֹ״.

חֶלְבּוֹ — אִין, גֵּירוּעִין — לָא. וּתְנַן: אֵין תּוֹרְמִין מִן הָרָעָה עַל הַיָּפָה, וְאִם תָּרַם — תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. אַלְמָא מַהֲנֵי, תִּיוּבְתָּא דְּרָבָא.

אָמַר לְךָ רָבָא: שְׁאנֵי הָתָם, כְּרַבִּי אִילְעָא, דְּאָמַר רַבִּי אִילְעָא: מְנַיִן לְתוֹרֵם מִן הָרָעָה עַל הַיָּפָה שֶׁתְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה? שֶׁנֶּאֱמַר: ״וְלֹא תִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא בַּהֲרִימְכֶם אֶת חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ״. אִם אֵינוֹ קָדוֹשׁ, נְשִׂיאוּת חֵטְא לָמָּה? מִיכָּן לַתּוֹרֵם מִן הָרָעָה עַל הַיָּפָה שֶׁתְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.

וּלְאַבָּיֵי, אִי לָאו דְּאָמַר רַחֲמָנָא "וְלֹא תִשְּׂאוּ עָלָיו חֵטְא", הֲוָה אָמֵינָא הָכִי אָמַר רַחֲמָנָא: עֲבֵיד מִצְוָה מִן הַמּוּבְחָר, וְאִי לָא עֲבֵיד — "חוֹטֵא" לָא מִיקְרֵי, קָא מַשְׁמַע לַן.

וַהֲרֵי מִמִּין עַל שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, דְּאָמַר רַחֲמָנָא "כָּל חֵלֶב יִצְהָר", לִיתֵּן חֵלֶב לָזֶה וְחֵלֶב לָזֶה, וּתְנַן: אֵין תּוֹרְמִין מִמִּין עַל שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, וְאִם תָּרַם — אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה, אַלְמָא לָא מַהֲנֵי, תְּיוּבְתָּא דְּאַבָּיֵי.

אָמַר לָךְ אַבָּיֵי: שָׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא "רֵאשִׁיתָם" — רֵאשִׁית לָזֶה וְרֵאשִׁית לָזֶה. וְכֵן אָמַר רַבִּי אֵילְעָא: "רֵאשִׁית".

וּלְרָבָא, אִי לָאו דְּאָמַר רַחֲמָנָא "רֵאשִׁית", הֲוָה אָמֵינָא תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר, דִּכְתִיב בְּהוּ "חֵלֶב" "חֵלֶב", דְּאֵין תּוֹרְמִין מִזֶּה עַל זֶה.

אֲבָל תִּירוֹשׁ וְדָגָן, דָּגָן וְדָגָן, דְּחַד "חֵלֶב" כְּתִיב בְּהוּ, כִּי תָּרִים מַהַאי אַהַאי — לָא לָקֵי. כְּתַב רַחֲמָנָא "רֵאשִׁית", לִיתֵּן חֵלֶב לָזֶה וְחֵלֶב לָזֶה.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא, הָא תִּירוֹשׁ וְדָגָן, דְּחַד "חֵלֶב" כְּתִיב בְּהוּ — תָּרִים מַהַאי אַהַאי. כְּתַב רַחֲמָנָא "רֵאשִׁית".

וַהֲרֵי חֲרָמִים, דְּאָמַר רַחֲמָנָא: "לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל", וּתְנַן: חֲרְמֵי כֹהֲנִים אֵין פּוֹדִין אוֹתָם, אֶלָּא נוֹתְנִין לַכֹּהֵן. אַלְמָא לָא מַהֲנֵי, תְּיוּבְתָּא דְּאַבָּיֵי.

אָמַר לָךְ: שָׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר רַחֲמָנָא "קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא" — בַּהֲוָויָתוֹ יְהֵא.

דף ה:

וּלְרָבָא, הַאי "הוּא" לְמַעוֹטֵי בְּכוֹר, דְּתַנְיָא: בְּבְכוֹר נֶאֱמַר "לֹא תִפְדֶּה" וְנִמְכָּר הוּא, בְּמַעֲשֵׂר נֶאֱמַר "לֹא יִגָּאֵל" וְאֵינוֹ נִמְכָּר, לֹא חַי וְלֹא שָׁחוּט, לֹא תָּם וְלֹא בַּעַל מוּם.

וַהֲרֵי תְּמוּרָה, דְּאָמַר רַחֲמָנָא: "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אוֹתוֹ", וְתָנָא: לֹא שֶׁאָדָם רַשַּׁאי לְהָמִיר, אֶלָּא שֶׁאִם הֵמִיר — מוּמָר, וְסוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים. אַלְמָא מַהֲנֵי, תְּיוּבְתָּא דְּרָבָא!

אָמַר לָךְ: שָׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא "וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ".

וּלְאַבָּיֵי, אִי לָאו דְּאָמַר רַחֲמָנָא "וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ", הֲוָה אָמֵינָא תֵּצֵא זוֹ וְתִכָּנֵס זוֹ, קָמַשְׁמַע לַן.

וַהֲרֵי בְּכוֹר, דְּאָמַר רַחֲמָנָא "לֹא תִפְדֶּה", וּתְנַן: יֵשׁ לָהֶן פִּדְיוֹן, וְלִתְמוּרוֹתֵיהֶן פִּדְיוֹן, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וּמִן הַמַּעֲשֵׂר, אַלְמָא לָא מַהֲנֵי, תְּיוּבְתָּא דְּאַבָּיֵי.

אָמַר לָךְ: שָׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא "הֵם", בַּהֲוָויָתָן יְהוּ.

וּלְרָבָא, הַאי "הֵם" לְמָה לֵיהּ? הֵן קְרֵיבִין, וְאֵין תְּמוּרָתָן קְרֵיבִין.

וּלְאַבָּיֵי — הַאי סְבָרָא מְנָא לֵיהּ? "אִם שׁוֹר אִם שֶׂה לַה' הוּא" — לַה' קָרֵיב, וְאֵין תְּמוּרָתוֹ קְרֵיבָה.

וְרָבָא, אֵין הָכִי נָמֵי דְּמַהֲהוּא קְרָא, אֶלָּא "הֵם" לְמָה לִי? לִימֵּד עַל בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר שֶׁנִּתְעָרֵב דָּמָן בְּכָל הָעוֹלִין שֶׁקְּרֵיבִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

וְאַבָּיֵי, הַאי סְבָרָא מְנָא לֵיהּ? מִ"וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר", וַהֲלֹא דַּם הַפָּר מְרוּבֶּה מִשֶּׁל שָׂעִיר! מִיכָּן לָעוֹלִין שֶׁאֵין מְבַטְּלִין זֶה אֶת זֶה, דְּתַנְיָא: "וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר" — שֶׁיְּהוּ מְעוֹרָבִין, דִּבְרֵי רַבִּי יֹאשִׁיָּה.

וְרָבָא, הָתָם — מִזֶּה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וּמִזֶּה בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְסָבַר לַהּ כְּרַבִּי יוֹנָתָן.

וַהֲרֵי מַעֲשֵׂר, דְּאָמַר רַחֲמָנָא "לֹא יִגָּאֵל", וּתְנַן: יֵשׁ לָהֶן פִּדְיוֹן וְלִתְמוּרוֹתֵיהֶן, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וּמִן הַמַּעֲשֵׂר, אַלְמָא לָא מַהֲנֵי, תֵּיוּבְתָּא דְּאַבָּיֵי.

אָמַר לְךָ: שְׁאנֵי הָתָם, דְּיָלֵיף "עֲבָרָה" "עֲבָרָה" מִבְּכוֹר.

הֲרֵי הִקְדִּימָה תְּרוּמָה לַבִּיכּוּרִים, דְּאָמַר רַחֲמָנָא "מְלֵאָתְךָ וְדִמְעָךְ לֹא תְאַחֵר", וּתְנַן: הַמַּקְדִּים, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּלֹא תַעֲשֶׂה — מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי!

אָמַר לְךָ רָבָא: שְׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא "מִכֹּל מַעְשְׂרוֹתֵיכֶם תָּרִימוּ תְּרוּמָה".

וּלְאַבָּיֵי מֵיבַעְיָא לֵיהּ, כִּדְאָמַר רַב פָּפָּא לְאַבָּיֵי: אֶלָּא מֵעַתָּה, אֲפִילּוּ הִקְדִּימוֹ בִּכְרֵי נְמֵי נִיפְטַר!

אָמַר לֵיהּ: עָלֶיךָ אָמַר קְרָא "מִכֹּל מַעְשְׂרוֹתֵיכֶם תָּרִימוּ".

מָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת אֶת הַכְּרִי וּלְהוֹצִיא אֶת הַשִּׁיבֳּלִין? מְרֻבֶּה אֲנִי אֶת הַכְּרִי, שֶׁיֶּשְׁנוֹ בְּכָלַל דִּיגּוּן, וּמוֹצִיא אֲנִי אֶת הַשִּׁיבֳּלִין, שֶׁאֵינָן בְּכָלַל דִּיגּוּן.

וַהֲרֵי אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, דְּרַחֲמָנָא אָמַר "אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה... לֹא יִקָּח", וּתְנַן: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִדּוּשִׁין וְיֵשׁ עֲבֵירָה — הַוָּלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפְּגוּם.

שְׁאנֵי הָכָא, דְּאָמַר קְרָא: "לֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ".

וּלְאַבָּיֵי, נֵימָא קְרָא "לֹא יַחֵל", מַאי "לֹא יְחַלֵּל"? אֶחָד לוֹ, וְאֶחָד לָהּ.

וַהֲרֵי הִקְדִּישׁ בַּעֲלֵי מוּמִין לַמִּזְבֵּחַ, דְּרַחֲמָנָא אָמַר: "כֹּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא תַקְרִיבוּ", וּתְנַן: הַמַּקְדִּישׁ בַּעֲלֵי מוּמִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּלֹא תַעֲשֶׂה — מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי, תֵּיוּבְתָּא דְּרָבָא!

אָמַר לְךָ רָבָא: שְׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא "וּלְנֶדֶר לֹא יֵרָצֶה" — רְצוּי הוּא דְּלָא מְרַצֶּה, הָא מִיקְדַּשׁ קָדְשִׁי.

וּלְאַבָּיֵי, אִי דְּלָא אָמַר רַחֲמָנָא "וּלְנֶדֶר לֹא יֵרָצֶה", הֲוָה אָמֵינָא: כְּעוֹבֵר מִצְוָה וְכָשֵׁר, קָמַשְׁמַע לַן.

וַהֲרֵי מַקְדִּישׁ תְּמִימִין לְבֶדֶק הַבַּיִת, דְּאָמַר רַחֲמָנָא:

דף ו.

”נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ” — זֶה קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת, וּתְנַן: הַמַּקְדִּישׁ תְּמִימִין לְבֶדֶק הַבַּיִת, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּלֹא תַעֲשֶׂה — מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. תִּיּוּבְתָּא דְּרָבָא!

אָמַר לְךָ [רָבָא]: מִמָּקוֹם שֶׁנִּתְרַבּוּ בַּעֲלֵי מוּמִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, נִתְרַבּוּ תְּמִימִין לְבֶדֶק הַבַּיִת.

וַהֲרֵי גָּזָל, דְּרַחֲמָנָא אָמַר ”לֹא תִגְזוֹל”, וּתְנַן: הַגּוֹזֵל עֵצִים וַעֲשָׂאָן כֵּלִים, צֶמֶר וַעֲשָׂאָן בְּגָדִים — מְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הַגְּזֵילָה, תִּיּוּבְתָּא דְּרָבָא!

אָמַר לְךָ רָבָא: שְׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא ”אֲשֶׁר גָּזָל” — כְּמָה שֶׁגָּזַל.

וּלְאַבָּיֵי, הַאי ”אֲשֶׁר גָּזָל” מִיבָּעֵי לֵיהּ: עַל גְּזֵילוֹ שֶׁלּוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ, עַל גְּזֵילוֹ שֶׁל אָבִיו אֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ.

וַהֲרֵי מַשְׁכּוֹן, דְּרַחֲמָנָא אָמַר: ”לֹא תָבֹא אֶל בֵּיתוֹ לַעֲבוֹט עֲבוֹטוֹ”, וּתְנַן: מַחֲזִיר אֶת הַכַּר בַּלַּיְלָה וְאֶת הַמַּחֲרִישָׁה בַּיּוֹם — תִּיּוּבְתָּא דְּרָבָא!

אָמַר לְךָ רָבָא: שְׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא ”הָשֵׁב תָּשִׁיב”.

וּלְאַבָּיֵי, אִי לָאו דְּאָמַר רַחֲמָנָא ”הָשֵׁב תָּשִׁיב”, הֲוָה אָמֵינָא אִיסּוּרָא עָבַד, אִי בָּעֵי נַיְהֲדַר וְאִי בָּעֵי לָא נַהֲדַר, קָא מַשְׁמַע לַן. (חסר לישנא אחרינא)

וַהֲרֵי פֵּאָה, דְּרַחֲמָנָא אָמַר: ”לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ בְּקוֹצְרֶךָ”, וּתְנַן: מִצְוַת פֵּאָה לְהַפְרִישׁ מִן הַקָּמָה, לֹא הִפְרִישׁ מִן הַקָּמָה — יַפְרִישׁ מִן הָעֳמָרִים, לֹא הִפְרִישׁ מִן הָעֳמָרִים — יַפְרִישׁ מִן הַכְּרִי עַד שֶׁלֹּא מֵירְחוֹ.

מֵירְחוֹ — מְעַשְּׂרוֹ וְנוֹתֵן לוֹ; מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרוּ: אַף מַפְרִישׁ מִן הָעִיסָּה, תִּיּוּבְתָּא דְּאַבָּיֵי!

אָמַר לְךָ אַבָּיֵי: שְׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא ”תַּעֲזוֹב”, ”תַּעֲזוֹב” יַתִּירָא.

וְרָבָא אָמַר לְךָ: יֵשׁ לְךָ עֲזִיבָה אַחֶרֶת שֶׁכָּזוֹ, וְאֵיזוֹ? זֶה הַמַּפְקִיר כַּרְמוֹ.

דְּתַנְיָא: הַמַּפְקִיר כַּרְמוֹ, וְהִשְׁכִּים לַשַּׁחַר וּבְצָרוֹ — חַיָּיב בְּפֶרֶט וְעוֹלְלוֹת, בִּשְׁכְחָה וּבְפֵאָה, וּפָטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר.

אֲמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אָשֵׁי: וְהַשְׁתָּא דְּשַׁנְיָנַן כֹּל הָנֵי שִׁינּוּיֵי, דְּאַבָּיֵי וְרָבָא בְּמַאי פְּלִיגִי?

בְּרִבִּית קְצוּצָה קָמִיפַּלְגִי, וְכִדְרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: רִבִּית קְצוּצָה יוֹצְאָה בְּדַיָּינִין,

דף ו:

אֲבָל רִבִּית אֵינָהּ יוֹצְאָה בְּדַיָּינִין, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲפִילּוּ רִבִּית קְצוּצָה אֵינָהּ יוֹצְאָה בְּדַיָּינִין.

אֲמַר לֵיהּ: הָתָם בִּסְבָרָא פְּלִיגִי? הָתָם בִּקְרָאֵי פְּלִיגִי! דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן? אָמַר קְרָא: "בַּנֶּשֶׁךְ נָתַן וְתַרְבִּית לָקַח וָחָי לֹא יִחְיֶה", לְחַיִּים נִיתַּן וְלֹא לְהִישָּׁבוֹן.
רַב אַחָא בַּר אַדָּא אָמַר מֵהָכָא: "וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ... אֲנִי ה'" — לְמוֹרָא נִתַּתִּיו, וְלֹא לְהִישָּׁבוֹן.
רָבָא אָמַר מֵהָכָא: "הַתּוֹעֲבוֹת הָאֵל עָשָׂה מוֹת יוּמַת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה", "וְהוֹלִיד בֵּן פָּרִיץ שׁוֹפֵךְ דָּם" — הוּקְשׁוּ מַלְוֵי רִבִּית לְשׁוֹפְכֵי דָּמִים: מָה שׁוֹפְכֵי דָּמִים לֹא נִיתְּנוּ לְהִישָּׁבוֹן, אַף מַלְוֵי רִבִּית לֹא נִיתְּנוּ לְהִישָּׁבוֹן.
וְאָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר? דְּאָמַר קְרָא: "וְחֵי אָחִיךָ עִמָּךְ" — אַהְדַּר לֵיהּ, כִּי הֵיכִי דְּנֵיחֵי עִמָּךְ.
וְאֶלָּא בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי אַבָּיֵי וְרָבָא? בְּשִׁינּוּי קוֹנָה.
לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא, בְּהָנֵי שִׁינּוּיֵי דְּשַׁנְיָנַן, בְּרִבִּית קְצוּצָה — לְאַבָּיֵי לָא מַהְדַּר רִבִּית, לְרָבָא מַהְדַּר רִבִּית.
וְהָא אַבָּיֵי נָמֵי סָבַר מַפְקִינַן רִיבִּית קְצוּצָה בְּדַיָּינִין! דְּאָמַר אַבָּיֵי: הַדַּיִן דְּמַסֵּיק בְּחַבְרֵיהּ אַרְבַּע זוּזֵי בְּרִיבִּיתָא, וִיהַבִיהּ לֵיהּ לְמַלְוֶה (בְּחָנוּתֵיהּ) [בְּגַוֵּיהוּ] גְּלִימָא דְּשָׁוֵי חַמְשָׁא בְּאַרְבְּעָה — כִּי מַפְקִינַן מִינֵּיהּ, אַרְבְּעָה מַפְקִינַן מִינֵּיהּ, וְהַאי זוּזָא בְּמַתָּנָה הוּא דִּיהַב לֵיהּ. וְרָבָא אָמַר: חַמְשָׁא מַפְקִינַן מִינֵּיהּ. מַאי טַעְמָא? כּוּלֵּהּ בְּתוֹרַת רִיבִּיתָא קָאָתֵי לִידֵיהּ!
אֶלָּא, כִּי קָא מִיפַּלְגִי אַבָּיֵי וְרָבָא בְּשִׁינּוּי קוֹנָה.
תָּנוּ רַבָּנָן: "כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא תַקְרִיבוּ", מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? אִם בְּ"לֹא תִשְׁחָטוּ" — הֲרֵי כְּבָר אָמוּר לְמַטָּה! אֶלָּא מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "בַּל תַּקְרִיבוּ"? — "בַּל תַּקְדִּישׁוּ". מִכָּאן אָמְרוּ: הַמַּקְדִּישׁ בַּעֲלֵי מוּמִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ עוֹבֵר מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה שֵׁמוֹת.
מִשּׁוּם "בַּל תַּקְרִיבוּ", "בַּל תַּקְדִּישׁוּ", "בַּל תִּשְׁחָטוּ", וּמִשּׁוּם "בַּל תִּזְרְקוּ", וּמִשּׁוּם "בַּל תַּקְטִירוּ כּוּלּוֹ", וּמִשּׁוּם "בַּל תַּקְטִירוּ מִקְצָתוֹ". מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אָמְרוּ: אַף קִבְּלַת הַדָּם.
אָמַר מָר: אִם "בַּל תִּשְׁחָטוּ" — הֲרֵי אָמוּר לְמַטָּה. הֵיכָן אָמוּר? דְּתַנְיָא: "עַוֶּרֶת אוֹ שָׁבוּר אוֹ חָרוּץ אוֹ יַבֶּלֶת לֹא תַקְרִיבוּ" — מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? אִם "בַּל תַּקְדִּישׁוּ" — הֲרֵי כְּבָר אָמוּר לְמַעְלָה, אֶלָּא מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "בַּל תַּקְרִיבוּ"? — "בַּל תִּשְׁחָטוּ".
"וְאִשֶּׁה לֹא תִתְּנוּ מֵהֶם" — אֵלּוּ אִשִּׁים, אֵין לִי אֶלָּא כּוּלָּן, מִקְצָתָן מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "מֵהֶם".
זְרִיקַת דָּמִים מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "עַל הַמִּזְבֵּחַ", "לַה'" — לְרִבּוֹת שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ.
וְ"לַה'" — לְרַבּוֹת הוּא? וְהָתַנְיָא: אִי "קָרְבָּן" — שׁוֹמֵעַ אֲנִי אַף קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת, שֶׁנִּקְרְאוּ "קָרְבָּן", כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר: "וַנַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן ה'"!

תַּלְמוּד לוֹמַר "וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְגוֹ'" — הָרָאוּי לְפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם שׁוֹחֲטֵי חוּץ, שֶׁאֵין רָאוּי לְפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵין חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם שׁוֹחֲטֵי חוּץ.

אוֹצִיא אֲנִי אֶת אֵלּוּ, וְלֹא אוֹצִיא פָּרַת חַטָּאת וְשָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, שֶׁהֵן רְאוּיִין לְפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד — תַּלְמוּד לוֹמַר "לַה'", מִי שֶׁמְּיוּחָדִין לַה', יָצְאוּ אֵלּוּ שֶׁאֵין מְיוּחָדִין לַה'.

אָמַר רָבָא: הָתָם, מֵעְנְיָינָא דִּקְרָא, "וְאֶל פֶּתַח" — לְרַבּוֹת, "לַה'" — לְהוֹצִיא; הָכָא, דְּ"אִשֶּׁה" — לְהוֹצִיא, "לַה'" — לְרַבּוֹת.

טַעְמָא דִּכְתַב קְרָא "לַה'" הוּא דְּלָא מַיְיתֵי שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, הָא לָא רַבִּי קְרָא "לַה'" הָווּ אָמֵינָא שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ בַּעַל מוּם שַׁפִּיר דָּמֵי. מִכְּדֵי, אֵין הַגּוֹרָל קוֹבֵעַ אֶלָּא בְּדָבָר הָרָאוּי!

אָמַר רַב יוֹסֵף: הָא מַנִּי? חָנָן הַמִּצְרִי הִיא, דְּאָמַר: אֲפִילּוּ דָּם בְּכוֹס — מַבִּיא חֲבֵירוֹ וּמְזַוֵּוג לוֹ.

נָהֲי דְּשָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְחָנָן הַמִּצְרִי, דְּלָא הָווּ דִּיחוּי, דְּלָא צָרִיךְ הַגְרָלָה — מִי שָׁמְעַתְּ לֵיהּ? דִּילְמָא מַיְיתֵי וּמַגְרִיל!

אֶלָּא אָמַר רַב יוֹסֵף: הָא מַנִּי? רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּתַנְיָא: מֵת אֶחָד מֵהֶן — מַבִּיא חֲבֵירוֹ בְּלֹא הַגְרָלָה, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן.

רָבָא אָמַר: לֹא נִצְרְכָא, כְּגוֹן שֶׁהוּמַם בּוֹ בַּיּוֹם וְחִילְּלוֹ עַל חֲבֵירוֹ.

דף ז.

סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא: בִּשְׁלָמָא מֵעִיקָּרָא לָא יָדַעְנָא אִי הַאי מִיקְבַּע לִשְׁם, אֲבָל הָכָא, כֵּיוָן דְּאִינְכַּר שֵׁם — לָא לִקֵּי, קָא מַשְׁמַע לַן.

אָמַר מָר: מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אַף קַבָּלַת הַדָּם. מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה? אָמַר קְרָא: "וּמָעוּךְ וְכָתוּת וְנָתוּךְ וְכָרוּת וְגוֹ'" — זוֹ קַבָּלַת הַדָּם, שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה.

וּלְתַנָּא קַמָּא, הַאי "לֹא תַקְרִיבוּ" לְמָה לִי? מִיבְּעֵי לֵיהּ לִזְרִיקַת דָּמִים. וְהָא נָפְקָא לֵיהּ מֵ"עַל הַמִּזְבֵּחַ"? אוֹרְחֵיהּ דִּקְרָא דְּמִשְׁתַּעֵי הָכִי.

וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה נָמֵי, אוֹרְחֵיהּ דִּקְרָא הוּא? אֵין הָכִי נָמֵי. אֶלָּא קַבָּלַת הַדָּם מְנָא לֵיהּ? נָפְקָא לֵיהּ מֵהָא: "וּמִיַּד בֶּן נֵכָר לֹא תַקְרִיבוּ" — זוֹ הִיא קַבָּלַת הַדָּם שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה.

וּלְתַנָּא קַמָּא, הַאי "לֹא תַקְרִיבוּ" לְמָה לִי? מִיבְּעֵי לֵיהּ לְהַאי: סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא, הוֹאִיל וְלֹא נִצְטַוּוּ בְּנֵי נֹחַ אֶלָּא עַל מְחוּסַּר אֵבָרִים, לָא שְׁנָא בְּמִזְבֵּחַ דִּידְהוּ וְלָא שְׁנָא בְּמִזְבֵּחַ דִּידַן, קָא מַשְׁמַע לַן.

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא: רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף עַל קַבָּלַת הַדָּם. מַאי טַעְמָא? דִּכְתִיב: "וּמָעוּךְ וְכָתוּת... לֹא תַקְרִיבוּ" — זוֹ קַבָּלַת הַדָּם, וּזְרִיקָה נָפְקָא לֵיהּ מֵ"עַל הַמִּזְבֵּחַ".

וּלְרַבָּנַן נָמֵי תִּיפּוֹק לְהוּ זְרִיקָה מִן "עַל הַמִּזְבֵּחַ"! הָכִי נָמֵי, וְאֶלָּא "לֹא תַקְרִיבוּ" דְּמָעוּךְ לְמַאי אָתָא? מַפְקִינַן [לֵיהּ] לְבָמַת יָחִיד.

וּלְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, הַאי מִיבְּעֵי לֵיהּ לְבָמַת יָחִיד? אֵין הָכִי נָמֵי, אֶלָּא "תַּקְרִיבוּ" דְּקַבָּלָה מָנָא לֵיהּ? "מִיָּד בֵּן נֶכָר לֹא תַקְרִיבוּ" — זוֹ קַבָּלַת הַדָּם.

וְרַבָּנַן אִצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וּבְנֵי נֹחַ אֵין מְצוּוִין אֶלָּא עַל מְחוּסַּר אֵבֶר בְּבָמָה דִּלְהוֹן, דִּלְמָא אֲנַן נָמֵי נְקַבֵּיל מִינְּהוֹן? קָא מַשְׁמַע לַן "מִכָּל אֱלֹהֶ" דְּלָא מְקַבְּלִינַן.

מַתְקֵיף לַהּ רֵישׁ לָקִישׁ: שֶׁמָּא לֹא שָׁנִינוּ אֶלָּא בְּתָם שֶׁנַּעֲשָׂה בַּעַל מוּם, וְעוֹבֵר, דְּאִי בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרָא — דִּיקְלָא בְּעָלְמָא הוּא!

אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא בַּר יוֹסֵף: "שָׁרוּעַ וְקָלוּט" כְּתִיב בַּפָּרָשָׁה, וְהָנֵי בַּעֲלֵי מוּמִין מֵעִיקָּרָא נִינְהוּ.

אָמַר לֵיהּ: שֶׁמָּא לֹא שָׁנִינוּ אֶלָּא בִּתְמוּרָה, דִּתְנַן: חוֹמֶר בַּתְּמוּרָה מִבִּזָּבַח, שֶׁכֵּן קְדוּשָּׁה חָלָה עָלֶיהָ עַל בַּעַל מוּם קָבוּעַ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן: לָא שְׁמִיעַ לָךְ הָא דְּאָמַר רַבִּי יַנַּאי, בַּחֲבוּרָה נִמְנוּ וְגָמְרוּ: הַמַּקְדִּישׁ בַּעַל מוּם לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ עוֹבֵר מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה שֵׁמוֹת, וְאִי בִּתְמוּרָה נָמֵי — שִׁשָּׁה הָווּיִין, דְּאִיכָּא נָמֵי לָאו דִּתְמוּרָה! אֶלָּא מַאי — בְּבַעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ? אַמַּאי לָקֵי? דִּיקְלָא בְּעָלְמָא הוּא!

אָמַר לֵיהּ: דִּיקְלָא — לָאו זִילָא מִילְּתָא, מִין עֲצִים הוּא; בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרָא — זִילָא מִילְּתָא, כֵּיוָן דְּשָׁבֵיק תְּמִימִים וְאַקְדֵּישׁ בַּעֲלֵי מוּמִין — מִיחַיַּיב.

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא, אָמַר לֵיהּ: אֲפִילּוּ הָכִי בַּזָּיָא מִילְּתָא, דְּדָקֵל לֵיכָּא בְּמִינּוֹ — לָא לָקֵי, לְאַפּוֹקֵי בַּעַל מוּם, כֵּיוָן דְּאִיכָּא בְּמִינּוֹ — לָקֵי.

אָמַר רָבָא: הַשְׁתָּא דַּאֲמוּר טַעְמָא דְּבַעַל מוּם דְּלָקֵי — מִשּׁוּם דְּבַזָּיָא מִילְּתַיְיהוּ, אֲפִילּוּ (למקדיש) [מַקְדִּישׁ] לֵיהּ לִדְמֵי נְסָכִים — נָמֵי לָקֵי.

תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרָבָא:

דף ז:

"נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ" — זֶה קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת, וְאֵין לִי אֶלָּא נְדָבָה, נֶדֶר מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וּלְנֶדֶר".

יָכוֹל אֲפִילּוּ קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ? תַּלְמוּד לוֹמַר "וּלְנֶדֶר לֹא יֵרָצֶה", זֶה קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ. וְאֵין לִי אֶלָּא נֶדֶר, נְדָבָה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "נְדָבָה". רַבִּי אוֹמֵר: "לֹא יֵרָצֶה" — בְּהַרְצָאַת גּוּפוֹ הַכָּתוּב מְדַבֵּר.

הַיְינוּ תַּנָּא קַמָּא! מַאי לָאו בְּהָא קָמִיפַּלְגִי, דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר: אֲפִילּוּ אַקְדִּישֵׁיהּ לִדְמֵי נְסָכִים — נָמֵי לָקֵי, וְרַבִּי סָבַר: בְּהַרְצָאַת גּוּפוֹ — נָמֵי לָקֵי, אֲבָל בִּדְמֵי נְסָכִים — לָא לָקֵי. שְׁמַע מִינַּהּ.

וְאֶלָּא ״אוֹתוֹ״ לְמָה לִי? לְכִדְתַנְיָא: ״נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אוֹתוֹ״ — ״אוֹתוֹ״ תַּעֲשֶׂה נְדָבָה, וְאִי אַתָּה עוֹשֶׂה תָּמִים נְדָבָה לְבֶדֶק הַבַּיִת. מִיכָּן אָמְרוּ: הַמַּקְדִּישׁ תְּמִימִים לְבֶדֶק הַבַּיִת — עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה.

וּמִנַּיִן אַף בְּלֹא תַּעֲשֶׂה — שֶׁנֶּאֱמַר ״וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר״ — לִימֵּד עַל הַפָּרָשָׁה שֶׁהִיא בְּלָאו, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

אֲמַר לֵיהּ רַבִּי לְבַר קַפָּרָא: מַאי מַשְׁמַע? אֲמַר לֵיהּ דִּכְתִיב ״לֵאמֹר״ — ״לֹא״ נֶאֱמַר בַּדְּבָרִים.

בֵּי רַבִּי אָמְרִי: ״לֹא אֱמוֹר״.

אִיתְמַר: הַמַּעֲלֶה אֵבְרֵי בַּעֲלֵי מוּמִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, אָמַר רָבָא: עוֹבֵר מִשּׁוּם ״בַּל תַּקְטִירוּ כּוּלּוֹ״ וּמִשּׁוּם ״בַּל תַּקְטִירוּ מִקְצָתוֹ״. אָמַר אַבָּיֵי: אֵין לוֹקִין עַל לְאוֹ שֶׁבִּכְלָלוֹת.

מֵיתִיבִי: הַמַּקְדִּישׁ בַּעֲלֵי מוּמִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ — עוֹבֵר מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה שֵׁמוֹת, תְּיוּבְתָּא דְּאַבָּיֵי.

אָמַר אַבָּיֵי: בְּגַבְרֵי קָתָנֵי! אִי בְּגַבְרֵי — ״עוֹבֵר״?! ״עוֹבְרִין״ מִיבְּעֵי לֵיהּ! אֶלָּא פְּשִׁיטָא בְּחַד גַּבְרָא, וּתְיוּבְתָּא דְּאַבָּיֵי.

אָמַר אַבָּיֵי: אַפִּיק ״הַקְטָרַת מִקְצָתוֹ״, וְעַיֵּיל ״קַבָּלַת הַדָּם״. קַבָּלַת דָּם — לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אִית לֵיהּ, לְתַנָּא קַמָּא לֵית לֵיהּ? קַשְׁיָא!

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא: וְהָא מִדְּסֵיפָא רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה הִיא, רֵישָׁא רַבָּנַן. תְּיוּבְתָּא דְּאַבָּיֵי, תְּיוּבְתָּא.

מַתְנִי׳ הַכֹּהֲנִים מְמִירִין בְּשֶׁלָּהֶן, וְיִשְׂרְאֵל מְמִירִין בְּשֶׁלָּהֶן. אֵין הַכֹּהֲנִים מְמִירִין לֹא בְּחַטָּאת וְלֹא בְּאָשָׁם וְלֹא בִּבְכוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מִפְּנֵי מָה אֵין מְמִירִין בִּבְכוֹר? אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: חַטָּאת וְאָשָׁם מַתָּנָה לַכֹּהֵן, וּבְכוֹר מַתָּנָה לַכֹּהֵן. מָה חַטָּאת וְאָשָׁם אֵין מְמִירִין בּוֹ, אַף בְּכוֹר אֵין מְמִירִין בּוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מָה לוֹ אִם אֵינוֹ מֵמִיר בְּחַטָּאת וְאָשָׁם, שֶׁאֵין זָכִין בָּהֶן בְּחַיֵּיהֶן, תֹּאמַר בִּבְכוֹר שֶׁזָּכִין בּוֹ בְּחַיָּיו! אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר ״וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קוֹדֶשׁ״, הֵיכָן קְדוּשָּׁה חָלָה עָלָיו? בְּבֵית הַבְּעָלִים, אַף תְּמוּרָה בְּבֵית הַבְּעָלִים.

גְּמָ׳ תְּנַן הָתָם: בְּכוֹר מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּם חַי, וּבַעַל מוּם חַי וְשָׁחוּט, וּמְקַדְּשִׁין בּוֹ הָאִשָּׁה. אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בִּזְמַן הַזֶּה, הוֹאִיל וְאֵית לֵיהּ לְכֹהֵן זְכִיָּיה בְּגַוֵּויהּ (הוֹאִיל וְיֵשׁ לַכֹּהֵן שׁוּתָּפוּת בּוֹ), אֲבָל בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים, כֵּיוָן דְּתָם לְהַקְרָבָה הוּא דְּקָאֵי — אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי.

אִיתְיְבֵיהּ רָבָא לְרַב נַחְמָן: מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי — חַי אִין, שָׁחוּט לָא. אֵימַת? אִילֵימָא בִּזְמַן הַזֶּה — מִי אִיכָּא תָּם שָׁחוּט? אֶלָּא פְּשִׁיטָא בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים, וְקָתָנֵי נָמֵי: מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי, (אַלְמָא אִית לֵיהּ לְכֹהֵן זְכִיָּיה בְּגַוֵּויהּ)!

לָא, לְעוֹלָם בְּזַמַּן הַזֶּה, מִי קָתָנֵי: מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי — אִין, שָׁחוּט — לָא? הֵא גּוּפָא אֲתָא לְאַשְׁמוֹעִינַן, דְּבִזְמַן הַזֶּה נָמֵי מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי.

דף ח.

אֵיתִיבֵיהּ: בְּבְכוֹר נֶאֱמַר "לֹא תִפְדֶּה" וְנִמְכָּר הוּא, בְּמַאי עָסְקִינַן? אִילֵימָא בִּזְמַן הַזֶּה — אֵימָא סֵיפָא: "וְאֶת דָּמָם תִּזְרוֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ", בִּזְמַן הַזֶּה מִי אִיכָּא מִזְבֵּחַ? אֶלָּא פְּשִׁיטָא בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים.

וּבְמַאי? אִילֵימָא בְּבַעַל מוּם — אֵימָא סֵיפָא: "וְאֶת דָּמָם תִּזְרוֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת חֶלְבָּם תַּקְטִיר" — מִי חֶזֵי לְהַקְרָבָה?! אֶלָּא לָאו בְּתָם, וְקָתָנֵי נִמְכָּר הוּא, אַלְמָא אִית לְהוּ לְכֹהֵן זְכִיָּיה בְּגַוֵּיהּ!

מִידֵּי אִירְיָא? רֵישָׁא — בְּבַעַל מוּם, סֵיפָא — בְּתָם.

מַתִּיב רַב מְשַׁרְשִׁיָא: כֹּהֶנֶת שֶׁנִּתְעָרְבָה וְלָדָהּ בְּוֹלַד שְׁפָחָתָהּ, הִגְדִּילוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת — מְשַׁחְרְרִין זֶה אֶת זֶה, וּשְׁנֵיהֶם אוֹכְלִין בִּתְרוּמָה, וְחוֹלְקִין חֵלֶק אֶחָד עַל הַגּוֹרֶן. בְּכוֹרָן יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיֵאָכְלוּ בְּמוּמָן.

בְּמַאי עָסְקִינַן? אִילֵימָא בִּזְמַן הַזֶּה — מַאי שְׁנָא דִּידַן וּמַאי שְׁנָא דִּידְהוּ? דִּידַן נָמֵי מוּמִין בָּעֵינַן! אֶלָּא לָאו בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים? אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא אִית לְהוּ לְכֹהֵן זְכִיָּיה בְּגַוֵּויהּ — שַׁפִּיר, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ לֵית לֵיהּ — לֵיתֵי גִּזְבָּר וְלִישְׁקְלֵהּ!

לְעוֹלָם בִּזְמַן הַזֶּה, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ: מַאי שְׁנָא דִּידַן וּמַאי שְׁנָא דִּידְהוּ? אֲנַן יָהֲבִינַן לֵיהּ לְכֹהֵן בְּמוּמַיְיהוּ, אִינְהוּ — כֵּיוָן דְּאִיכָּא בְּהוּ מִקְצָת כֹּהֵן, מַפְקַע לֵיהּ לְכֹהֲנִים.

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא: בִּזְמַן הַזֶּה, מַאי אִירְיָא בְּכוֹרוֹת דְּהָלֵין סְפֵיקוֹת? אֲפִילּוּ דִּידַן נָמֵי יִרְעוּ! אֶלָּא פְּשִׁיטָא בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים, וְאִי בְּבַעַל מוּם — יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ? הָא מְסוֹאָבִין וְקַיְימִין! אֶלָּא פְּשִׁיטָא בְּתַמִּין, וְהָכִי הוּא דְּלָא מְזַבְּנִי וַדַּאי.

לְעוֹלָם בִּזְמַן הַזֶּה, מַאי קַשְׁיָא לָךְ, אֲפִילּוּ דִּילַן נָמֵי יִרְעוּ? לָא (מְצִינוּ) [מָצִינַן] מְדַחֵינַן לֵיהּ לְכֹהֵן, דְּלָא אִית כָּאן סְפֵק כְּהוּנָּה. הָנֵי סְפֵיקוֹת מְדַחוּ לְכֹהֵן, כֹּל חַד וְחַד אָמַר לֵיהּ לְכֹהֵן: דַּאֲנָא כֹּהֵן וַאֲנָא כֹּהֵן.

מֵיתִיבִי: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: "בְּהֶמְתָּהּ" — פָּרָט לְבֶהֱמַת בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר שֶׁבָּהּ, "שְׁלָלָהּ" — פָּרָט לְכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁבָּהּ.

בְּמַאי עָסְקִינַן? אִילֵימָא בִּזְמַן הַזֶּה — מִי אִיכָּא עִיר הַנִּדַּחַת? וְהָתְנַן: אֵין עוֹשִׂין עִיר הַנִּדַּחַת אֶלָּא בְּבֵית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד! אֶלָּא פְּשִׁיטָא בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים.

וּבְמַאי? אִי נֵימָא בְּבַעַל מוּם — הַיְינוּ "בְּהֶמְתָּהּ"! אֶלָּא פְּשִׁיטָא בְּתָם. וְאִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא אִית לֵיהּ זְכְיָיה בְּגַוֵּיהּ — שַׁפִּיר, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ לֵית לֵיהּ — לְמָה לִי מִבְּהֶמָה? תִּיפּוֹק לֵיהּ מִ"שִּׁלְּחָהּ", וְלֹא שִׁלַּל שָׁמַיִם!

לְעוֹלָם בְּבַעַל מוּם, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ הַיְינוּ "בְּהֶמְתָּהּ" — מִי שֶׁנֶּאֱכָל בְּתוֹרַת "בְּהֶמְתָּהּ", יָצְאוּ בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר (שֶׁאֵינוֹ בְּכֻלָּל) [שֶׁאֵין נֶאֱכָלִין בְּתוֹרַת] "בְּהֶמְתָּהּ".

דִּתְנַן: כָּל פְּסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁין נִמְכָּרִין בָּאִיטְלִיז, וְנִשְׁחָטִין בָּאִיטְלִיז, וְנִשְׁקָלִין בְּלִיטְרָא, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וּמִן הַמַּעֲשֵׂר, שֶׁהֲנָאָתָן לַבְּעָלִים.

מֵיתִיבִי: "וּמַעֲלָה מַעַל בַּה'" — לְרַבּוֹת קֳדָשִׁים קַלִּים, שֶׁהֵן מָמוֹן בְּעָלִים, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי.

בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר: לְרַבּוֹת שְׁלָמִים. אַבָּא יוֹסֵי בֶּן דּוֹסַאי אוֹמֵר: לֹא אָמַר בֶּן עַזַּאי אֶלָּא בִּבְכוֹר בִּלְבָד.

בְּמַאי עָסְקִינַן? אִילֵימָא בִּזְמַן הַזֶּה — הָא דּוּמְיָא דִּשְׁלָמִים קָתָנֵי! אֶלָּא פְּשִׁיטָא בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים.

וּבְמַאי עָסְקִינַן? אִילֵימָא בְּבַעַל מוּם — הָא דּוּמְיָא דִּשְׁלָמִים קָתָנֵי! אֶלָּא לָאו בְּתָם, וּשְׁמַע מִינַּהּ אִית לֵיהּ לְכֹהֵן זְכְיָיה בְּגַוֵּיהּ.

דף ח:

אָמַר אַבָּיֵי: לָא, לְעוֹלָם בְּתָם, וּבְבְכוֹר בְּחוּצָה לָאָרֶץ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא דְּאָמַר: אִם בָּאוּ תְּמִימִין יִקָּרְבוּ.

מֵיתִיבִי: אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מָה לִי אִם אֵינוֹ מֵימֵר בְּחַטָּאת וְאָשָׁם, שֶׁהֲרֵי אֵין זָכִין בָּהֶן בְּחַיֵּיהֶן, תֹּאמַר בִּבְכוֹר שֶׁזָּכִין בְּחַיָּיו. בְּמַאי עָסְקִינַן? אִילֵימָא בְּבַעַל מוּם — הָא דּוּמְיָא דְּחַטָּאת וְאָשָׁם קָאָמַר, אֶלָּא לָאו בְּתָם, וְקָתָנֵי זָכִין בּוֹ בְּחַיָּיו!

אָמַר רָבִינָא: הָא נָמֵי בִּבְכוֹר בְּחוּצָה לָאָרֶץ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּאָמַר: אִם בָּאוּ תְּמִימִים — יִקָּרְבוּ.

לֵימָא כְּתַנָּאֵי: בְּכוֹר, בְּבֵית הַבְּעָלִים — עוֹשִׂין תְּמוּרָה, בְּבֵית הַכֹּהֵן — אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כֵּיוָן שֶׁבָּא לִידֵי כֹּהֵן — אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה.

הַיְינוּ תַּנָּא קַמָּא! מַאי לָאו הָכִי קָאָמַר: בְּבֵית כֹּהֵן — הוּא עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, וְאֵין בַּעַל עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, אַלְמָא אִית לֵיהּ לְכֹהֵן זְכְיָיה בְּגַוֵּיהּ.

לָא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, הָא רַבִּי עֲקִיבָא.

אָמַר רַב חִסְדָּא: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא כֹּהֵן לְכֹהֵן, אֲבָל כֹּהֵן לְיִשְׂרְאֵל — אָסוּר. מַאי טַעְמָא? דִּלְמָא אָזֵיל יִשְׂרְאֵל וְשָׁדֵי בֵּיהּ מוּמָא, וּמַמְטֵי לְחָכָם, וְאוֹמֵר לוֹ: "בְּכוֹר זֶה נָתַן לִי כֹּהֵן בְּמוּמוֹ".

וּמִי שָׁרֵי חָכָם הָכִי? וְהָא אָמַר רַב: אֵין רוֹאִין בְּכוֹר לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא אִם כֵּן כֹּהֵן עִמּוֹ!
אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ: הַיְינוּ טַעְמָא דְּיִשְׂרָאֵל אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּכֹהֵן הַמְסַיֵּיעַ בְּבֵית הַגָּרְנוֹת.
מָר זוּטְרָא אִיקְּלַע לְבֵי רַב אָשֵׁי. אֲמַרוּ לֵיהּ: לִטְעוֹם מָר מִידֵּי. אַיְיתוֹ לְקַמֵּיהּ בִּישְׁרָא. אֲמַר לֵיהּ: לֵיכוֹל מָר, דְּמַיְבְּרֵי מְשׁוּם דְּבוּכְרָא הוּא. מְנָא לְכוּ הָא? אֲמַרוּ לֵיהּ: דְּזַבֵּן לַן פְּלוֹנִי כֹּהֵן.
אֲמַר לְהוּ: לָא סְבִירָא לְכוּ הָא דְּאָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּכֹהֵן הַמְסַיֵּיעַ בְּבֵית הַגָּרְנוֹת? אֲמַרוּ לֵיהּ: לָא סְבִירָא לַן, דַּאֲנַן מִיזְבֶּן קָא זָבְנִינַן.
אֲמַר לְהוּ: וְלָא סְבִירָא לְכוּ הָדְתָנַן: עַד כַּמָּה יִשְׂרָאֵל חַיָּיב לְיַטֵּפֵל בַּבְּכוֹר? בַּדַּקָּה — שְׁלֹשִׁים יוֹם, ובגסה — חמשים יום. וְאִם אָמַר לוֹ: "תְּנֵהוּ לִי בְּתוֹךְ זְמַנּוֹ" — הֲרֵי זֶה לֹא יִתְּנֶנּוּ לוֹ.
וְאָמַר רַב שֵׁשֶׁת: מָה טַעַם? מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּכֹהֵן הַמְסַיֵּיעַ בְּבֵית הַגָּרְנוֹת!
אֲמַרוּ לֵיהּ: הָתָם מוֹכְחָא מִילְּתָא, הָכָא מִזְבֶּן קָא זָבְנִינַן.
לְשׁוֹן אַחֵר, אֲמַרוּ לֵיהּ: הָכָא לָא יָהֵיב דְּמֵי, הָכָא קָא יָהֵיב דְּמֵי. מַאי אָמְרַתְּ? מוֹזֵיל כֹּהֵן גַּבֵּיהּ, דְּסָבַר כֹּהֵן דְּכִי הָוֵי לֵיהּ בְּכוֹר אַחֲרִינָא יָהֵיב נִיהֲלֵיהּ? לָא, דְּמַסֵּיק אַדַּעְתֵּיהּ:

דף ט.

בּוּצִינָא טָב מִקְּרָא.

מַתְנִי' מְמִירִין מִן הַצֹּאן עַל הַבָּקָר, וּמִן הַבָּקָר עַל הַצֹּאן, וּמִן הַכְּבָשִׂים עַל הָעִזִּים, וּמִן הָעִזִּים עַל הַכְּבָשִׂים, מִן הַזְּכָרִים עַל הַנְּקֵבוֹת, וּמִן הַנְּקֵבוֹת עַל הַזְּכָרִים, מִן הַתְּמִימִים עַל בַּעֲלֵי מוּמִין, מִן בַּעֲלֵי מוּמִין עַל הַתְּמִימִים.
שֶׁנֶּאֱמַר: "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אוֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רַע בְּטוֹב", וְאֵיזֶהוּ "טוֹב בְּרָע"? בַּעֲלֵי מוּמִין שֶׁקִּדֵּם הֶקְדֵּישָׁן אֶת מוּמָן.

גְּמָ' מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה" — מִכָּאן שֶׁמְּמִירִין מִן הַצֹּאן עַל הַבָּקָר, וּמִן הַבָּקָר עַל הַצֹּאן, מִן הַכְּבָשִׂים עַל הָעִזִּים, וּמִן הָעִזִּים עַל הַכְּבָשִׂים, וּמִן הַזְּכָרִים עַל הַנְּקֵבוֹת, וּמִן הַנְּקֵבוֹת עַל הַזְּכָרִים, וּמִן בַּעֲלֵי מוּמִין עַל הַתְּמִימִים, וּמִן הַתְּמִימִים עַל בַּעֲלֵי מוּמִין.
יָכוֹל אֲפִילּוּ קָדַם מוּם לְהֶקְדֵּישָׁן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רַע בְּטוֹב", וְאֵיזֶהוּ "טוֹב בְּרָע"? בַּעֲלֵי מוּמִין שֶׁקִּדֵּם הֶקְדֵּישָׁן אֶת מוּמָן.
מַאי תַּלְמוּדָא? אָמַר אַבָּיֵי: נִימָא קְרָא "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רַע בּוֹ", "בְּטוֹב" אַחֲרִינָא לְמָה לִי? שְׁמַע מִינַּהּ: טוֹב מֵעִיקָּרוֹ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, רַע מֵעִיקָּרוֹ אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

רָבָא אָמַר: תַּרְוַויְיהוּ "טוֹב" יַיתּוֹרֵי מְיַיתְרִי. אִם כֵּן, נִכְתּוֹב קְרָא "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אוֹתוֹ בְּרָע אוֹ רַע בּוֹ", לְמָה לִי לְמִכְתַּב תַּרְוַויְיהוּ "טוֹב"? חַד "טוֹב" — אֲפִילּוּ בְּטוֹב נָמֵי, כִּי מֵמִיר לָקֵי. וְאִידַּךְ "טוֹב" — מֵעִיקָּרוֹ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, רַע מֵעִיקָּרוֹ אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

וְאַבָּיֵי אָמַר: קַל וָחוֹמֶר הוּא, וּמָה טוֹב בְּרָע, דְּעַלּוֹיֵי קָא מְעַלֵּי לֵיהּ — לָקֵי, טוֹב בְּטוֹב, דְּכִי הֲדָדֵי נִינְהוּ — לֹא כָּל שֶׁכֵּן דְּלָקֵי!

וְרָבָא — אֵין עוֹנְשִׁין מִן הַדִּין, וְאַבָּיֵי אָמַר לָךְ: הָא לָאו דִּינָא הוּא, מִי גָּרַע טוֹב מֵרַע?

תָּנוּ רַבָּנָן: "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ" בְּשֶׁל אֲחֵרִים, "וְלֹא יָמִיר אוֹתוֹ" בְּשֶׁל עַצְמוֹ. וְלִכְתּוֹב "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ", וְלָא בָּעֵי "לֹא יָמִיר אוֹתוֹ"!

אִי כְּתַב הָכִי — הֲוָה אָמֵינָא: תֵּצֵא זוֹ וְתִכָּנֵס זוֹ הוּא דְּתִילְקֵי, אֲבָל מֵמִיר דְּתַרְוַויְיהוּ קָא מַקְדִּישׁ לְהוּ — אֵימָא לָא לָקֵי. קָא מַשְׁמַע לַן.

הַאי בְּשֶׁל אֲחֵרִים, הֵיכִי דָּמֵי? אִי נֵימָא בְּהֵמָה דְּהֶקְדֵּשׁ דִּידֵיהּ, וְחוּלִּין דְּעָלְמָא — מִי מָצֵי מַקְדִּישׁ? "אִישׁ כִּי יַקְדִּישׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַה'" אָמַר רַחֲמָנָא, מָה בֵּיתוֹ בִּרְשׁוּתוֹ, אַף כֹּל בִּרְשׁוּתוֹ. וְאֶלָּא בְּהֵמָה דְּהֶקְדֵּשׁ דְּעָלְמָא, וְחוּלִּין דִּידֵיהּ — מִי מַתְפִּיס בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ? לְעוֹלָם בְּבְהֵמָה דְּהֶקְדֵּשׁ דְּעָלְמָא, וְחוּלִּין דִּידֵיהּ, כְּגוֹן דְּאָמַר מָרֵיהּ דִּבְהֵמָה דְּהֶקְדֵּשׁ: "כָּל הָרוֹצֶה לְהָמִיר בִּבְהֶמְתּוֹ יָבֹא וְיָמִיר".

מַתְנִי' מְמִירִין אֶחָד בִּשְׁנַיִם, וּשְׁנַיִם בְּאֶחָד, אֶחָד בְּמֵאָה, וּמֵאָה בְּאֶחָד. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין מְמִירִין אֶלָּא אֶחָד בְּאֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ", מָה "הוּא" מְיוּחָד, אַף הִיא מְיוּחֶדֶת.

גְּמָ' מְנָא הֲנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנָן: "בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה" — מִכָּאן שֶׁמְּמִירִין אֶחָד בִּשְׁנַיִם, וּשְׁנַיִם בְּאֶחָד, אֶחָד בְּמֵאָה, וּמֵאָה בְּאֶחָד. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין מְמִירִין אֶלָּא אֶחָד בְּאֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר "בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה", וְלֹא בְּהֵמָה בִּבְהֵמוֹת, וְלֹא בְּהֵמוֹת בִּבְהֵמָה.

אָמַר לוֹ: מָצִינוּ בְּהֵמוֹת שֶׁקִּרְוִיָּה "בְּהֵמָה", שֶׁנֶּאֱמַר: "וּבְהֵמָה רַבָּה". וְרַבִּי שִׁמְעוֹן — "בְּהֵמָה רַבָּה" אִיקְּרִי, "בְּהֵמָה" סְתָם לָא אִיקְּרִי.

וְטַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מִשּׁוּם "בְּהֵמָה" הוּא? וְהָא טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מִשּׁוּם "הוּא", מָה "הוּא" מְיוּחָד — אַף תְּמוּרָה מְיוּחֶדֶת!

מֵעִיקָּרָא אָמַר לָהֶן רַבִּי שִׁמְעוֹן מִן "וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ", וְכִי חָזָא דְּדָרְשִׁי רַבָּנָן מִ"בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה", אָמַר לָהֶם אִיהוּ: מֵהָתָם נָמֵי מָצִינַן לְמֵילַף טַעְמָא דִּידִי.

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁמְּמִירִין וְחוֹזְרִין וּמְמִירִין, מַאי טַעְמָא? קְדוּשָּׁה רִאשׁוֹנָה דְּהֶקְדֵּשׁ לְהֵיכָן הָלְכָה?! וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כְּשֵׁם שֶׁאֵין מְמִירִין שְׁנַיִם בְּאֶחָד, כֵּן אֵין מְמִירִין וְחוֹזְרִין וּמְמִירִין.

תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: כְּשֵׁם שֶׁאֵין מְמִירִין אֶחָד בִּשְׁנַיִם, כָּךְ אֵין מְמִירִין וְחוֹזְרִין וּמְמִירִין. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ: יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁאֵין מְמִירִין שְׁנַיִם בְּאֶחָד, כָּךְ אֵין מְמִירִין וְחוֹזְרִין וּמְמִירִין — תַּלְמוּד לוֹמַר: ”וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ“, אֲפִילּוּ בְּמֵאָה.

בָּעֵי רַבִּי אָבִין: לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר ”אֵין מְמִירִין וְחוֹזְרִין וּמְמִירִין“, הִפְרִישׁ אָשָׁם לְהִתְכַּפֵּר בּוֹ, וְהֶמִּיר בּוֹ,

דף ט:

וְהוּמַם וְחִלְּלוֹ עַל אַחֵר, וְנִתְכַּפֵּר בְּאָשָׁם אַחֵר, וְנִיתַּק לְעוֹלָה — מַהוּ שֶׁיָּמִיר בּוֹ?

אָמַר אַבָּיֵי: מַאי קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ? אִי שְׁנֵי גּוּפִים וּקְדוּשָּׁה אַחַת — תִּיבְּעֵי לֵיהּ בְּלֹא מִתְכַּפֵּר. אִי שְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת, וְגוּף אֶחָד — תִּיבְּעֵי לֵיהּ בְּלֹא הוּמַם!

וְרַבִּי אָבִין, חָדָא מִגּוֹ חָדָא קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ, וְאִם תִּימְצֵי לוֹמַר: שְׁנֵי גּוּפִין וּקְדוּשָּׁה אַחַת — לָא, מִשּׁוּם דִּבָהֶהְיא קְדוּשָּׁה הָא אִיתְמַר בַּהּ חָדָא זִימְנָא. שְׁנֵי גּוּפִין וּשְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת מַהוּ? תֵּיקוּ.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא, בָּעֵי רַבִּי אָבִין לְרַבִּי יוֹחָנָן: דְּאָמַר אֵין מְמִירִין וְחוֹזְרִין וּמְמִירִין — הִפְרִישׁ אָשָׁם לְהִתְכַּפֵּר בּוֹ, וְהֶמִּיר בּוֹ, וְהוּמַם וְחִלְּלוֹ עַל אַחֵר, מַהוּ שֶׁיַּחֲזוֹר וְיָמִיר?

נִתְכַּפֵּר בְּאָשָׁם אַחֵר, וְנִיתַּק זֶה לְעוֹלָה, מַהוּ שֶׁיַּחֲזִיר וְיָמִיר?

אָמַר אַבָּיֵי: הֵי קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ? קְדוּשָּׁה אַחֶרֶת בְּאוֹתוֹ הַגּוּף — לָא נִיבְעֵי הוּמַם וְחִלְּלוֹ בְּאַחֵר! אִי גּוּף (אֶחָד) [אַחֵר] בְּאוֹתָהּ קְדוּשָּׁה — לָא נִיבְעֵי נִתְכַּפֵּר בְּאָשָׁם אַחֵר!

וְרַבִּי אָבִין, חָדָא מִגּוֹ חָדָא קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ: הוּמַם וְחִלְּלוֹ עַל אַחֵר, מַהוּ שֶׁיַּחֲזוֹר וְיָמִיר? מִי אָמְרִינַן: בְּאָשָׁם רִאשׁוֹן הוּא דְּאֵין חוֹזֵר וּמֵמִיר, אֲבָל בְּגוּף (אֶחָד) [אַחֵר], אַף עַל גַּב דְּקַדִּישׁ אוֹתָהּ קְדוּשָּׁה — חוֹזֵר וּמֵמִיר, אוֹ דִלְמָא: כֹּל בְּאוֹתָהּ קְדוּשָּׁה אֵין חוֹזֵר וּמֵמִיר?

וְאִם תִּימְצָא לוֹמַר הַדִּין גּוּף (אֶחָד) [אַחֵר], כֵּיוָן דִּבְאוֹתָהּ קְדוּשָּׁה קָאֵים — אֵין חוֹזֵר וּמֵמִיר, אֶלָּא נִתְכַּפֵּר בְּאָשָׁם אַחֵר, וְנִיתַּק זֶה רִאשׁוֹן לְעוֹלָה, מַהוּ שֶׁיַּחֲזִיר וְיָמִיר בּוֹ?

מִי אָמְרִינַן: כִּי אֵין מֵמִיר וְחוֹזֵר וּמֵמִיר — הָנֵי מִילֵּי אוֹתוֹ הַגּוּף בְּאוֹתָהּ קְדוּשָּׁה, אֲבָל אוֹתוֹ הַגּוּף בִּקְדוּשָּׁה אַחֶרֶת — חוֹזֵר וּמֵמִיר, אוֹ דִלְמָא: אַף עַל קְדוּשָּׁה אַחֶרֶת, כֵּיוָן דְּאוֹתוֹ הַגּוּף הוּא — אֵין חוֹזֵר וּמֵמִיר? תֵּיקוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: הֶקְדֵּשׁ רִאשׁוֹן מוֹסִיף חוֹמֶשׁ, וְאֵין הֶקְדֵּשׁ שֵׁנִי מוֹסִיף חוֹמֶשׁ.

אָמַר רַב פָּפָּא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי? אָמַר קְרָא: ”וְאִם הַמַּקְדִּישׁ יִגְאַל אֶת בֵּיתוֹ וְיָסַף חֲמִישִׁית“ — מַקְדִּישׁ, וְלֹא הַמַּתְפִּיס.

בָּעֵי רַבִּי אָבִין: הִפְרִישׁ אָשָׁם לְהִתְכַּפֵּר בּוֹ, וְהוּמַם, וְהוֹסִיף עָלָיו חוֹמֶשׁ, וְחִלְּלוֹ חֲבֵירוֹ, וְנִתְכַּפֵּר בְּאָשָׁם אַחֵר, וְנִיתַּק זֶה לְעוֹלָה — מַהוּ שֶׁיּוֹסִיף עָלָיו חוֹמֶשׁ?

אָמַר אַבָּיֵי: מַאי קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ? אִי שְׁנֵי גּוּפִין וּקְדוּשָּׁה אַחַת קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ — תִּיבְעֵי לֵיהּ בְּלֹא נָתְכַּפֵּר!

אִי שְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת, וְגוּף אֶחָד קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ — תִּיבְעֵי בְּלֹא הוּמַם!

וְרַבִּי אָבִין, חֲדָא מִגּוֹ חֲדָא קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ: אִם תִּימְצָא לוֹמַר שְׁנֵי גּוּפִין וּקְדוּשָּׁה אַחַת לָא — מִשּׁוּם דְּבָהֲהִיא קְדוּשָּׁה אִיתּוֹסַף בַּהּ חֲדָא זִימְנָא חוֹמֶשׁ, שְׁנֵי גּוּפִין וּשְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת מַאי? תֵּיקוּ.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא, בָּעֵי רַבִּי אָבִין: הִפְרִישׁ אִשָּׁם לְהִתְכַּפֵּר בּוֹ, וְהוּמַם וְחִלְּלוֹ עַל אַחֵר וְהוֹסִיף חוֹמֶשׁ, נִתְכַּפְּרוּ בְּאִשָּׁם אַחֵר, וְנִיתַּק זֶה לְעוֹלָה — מַהוּ שֶׁיּוֹסִיף עָלָיו חוֹמֶשׁ?

אָמַר אַבָּיֵי: הָדֵין קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ, אִי קְדוּשָּׁה אַחֶרֶת בְּאוֹתוֹ הַגּוּף קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ — לָא נִיבְעֵי לֵיהּ הוּמַם, אִי גּוּף (אֶחָד) [אַחֵר] בְּאוֹתָהּ קְדוּשָּׁה כּוּ'.

וְחִלְּלוֹ עַל אַחֵר, מַהוּ שֶׁיּוֹסִיף עָלָיו חוֹמֶשׁ? מִי אָמְרִינַן: בְּאָשָׁם קָמָא הוּא דְּמוֹסִיף, אֲבָל בְּגוּף (אֶחָד) [אַחֵר], אַף עַל גַּב דְּקָאִים בְּאוֹתָהּ קְדוּשָּׁה, [אֵין] מוֹסִיף חוֹמֶשׁ,

דף י.

אוֹ דִילְמָא: כָּל אוֹתָהּ קְדוּשָּׁה אֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ?

וְאִם תִּימְצָא לוֹמַר הָדֵין גּוּף (אֶחָד) [אַחֵר], כֵּיוָן דְּבָאוֹתָהּ קְדוּשָּׁה קָאִים [אֵינוֹ] מוֹסִיף חוֹמֶשׁ, אֶלָּא נִתְכַּפֵּר בְּאַחֵר, וְנִיתַּק זֶה לְעוֹלָה — מַהוּ? כִּי [אֵינוֹ] מוֹסִיף חוֹמֶשׁ בְּאוֹתוֹ הַגּוּף בְּאוֹתָהּ קְדוּשָּׁה, אֲבָל בִּקְדוּשָּׁה אַחֶרֶת — לָא? אוֹ דִילְמָא, כֵּיוָן דְּאוֹתוֹ הַגּוּף הוּא — [אֵינוֹ] מוֹסִיף חוֹמֶשׁ? תֵּיקוּ.

בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא: מַקְדִּישׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ, אוֹ (מכפר) [מִתְכַּפֵּר] מוֹסִיף חוֹמֶשׁ? אָמַר רָבָא: אָמַר קְרָא "וְאִם הַמַּקְדִּישׁ יִגְאַל אֶת בֵּיתוֹ" — מַקְדִּישׁ, וְלֹא מִתְכַּפֵּר.

בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא: מַקְדִּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, אוֹ מִתְכַּפֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה? אָמַר רָבָא: אִם כֵּן, מָצִינוּ צִיבּוּר וְשׁוּתָּפִין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, כְּגוֹן דְּשַׁוּוּ שָׁלִיחַ לְאַקְדּוֹשֵׁי.

וְעוֹד, דְּאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַב הוּנָא: תָּנָא "קָרְבָּנוֹ לַה' עַל נִזְרוֹ מִלְּבַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ", וְכִי נָזִיר נִידּוֹן בְּהֶשֵּׂג יָד? הָא כֵּיצַד? "קָרְבָּנוֹ לַה' עַל נִזְרוֹ" — שֶׁהִפְרִישׁ מִשֶּׁלּוֹ, "מִלְּבַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ" — שֶׁהִפְרִישׁוּ לוֹ אֲחֵרִים.

לְמַאי הִילְכְתָא? אִילֵּימָא לְעִנְיַן כַּפָּרָה — פְּשִׁיטָא דְּמִכַּפֵּר לֵיהּ! אֶלָּא לְעִנְיַן תְּמוּרָה, וְהָכִי קָאָמַר: אַף כְּשֶׁהִפְרִישׁוּ לוֹ אֲחֵרִים — עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. שְׁמַע מִינַּהּ: בָּתַר מִתְכַּפֵּר אָזְלִינַן!

לָא לְעִנְיַן תְּמוּרָה, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ מַתְנָה דְּקָא יָהֲבִין לֵיהּ — אִי לָאו דְּרַבִּי רַחֲמָנָא "מִלְּבַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ", הֲוָה אָמֵינָא גְּזֵירַת הַכָּתוּב הוּא "קָרְבָּנוֹ" מִדִּידֵיהּ הוּא דְּמַכַּפֵּר, מִדַּאֲחֵרִים לָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

מַאי הָוֵי עֲלַהּ? תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַקְדִּישׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ, וּמִתְכַּפֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

תּוֹרֶם מִשֶּׁלּוֹ עַל שֶׁל אֲחֵרִים — טוֹבַת הֲנָאָה שֶׁלּוֹ. מַאי טַעְמָא? אָמַר קְרָא: "אֶת כָּל מַעְשַׂר תְּבוּאָתְךָ... וְנָתַתָּ וְגוֹ'".

מַתְנִי' אֵין מְמִירִין, לֹא אֲבָרִין בְּעוּבָּרִין, וְלֹא עוּבָּרִין בְּאֲבָרִים, וְלֹא עוּבָּרִין וְאֲבָרִים בְּשִׁלֵּימִים, וְלֹא שְׁלֵימִים בָּהֶן.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְמִירִין אֲבָרִים בְּשִׁלֵּימִים, אֲבָל לֹא שְׁלֵימִים בָּהֶן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וַהֲלֹא בְּמוּקְדָּשִׁין, הָאוֹמֵר "רַגְלָהּ שֶׁל זוֹ עוֹלָה" — כּוּלָּהּ עוֹלָה, אַף כְּשֶׁאֹמַר "רַגְלָהּ שֶׁל זוֹ תַּחַת זוֹ" תְּהֵא כּוּלָּהּ תְּמוּרָה תַּחְתֶּיהָ.

גְּמָ' אִתְּמַר, בַּר פַּדָּא אָמַר: אֵין קְדוּשָּׁה חָלָה עַל עוּבָּרִין, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: קְדוּשָּׁה חָלָה עַל עוּבָּרִין. וְאַזְדָּא רַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִקְדִּישׁ חַטָּאת מְעוּבֶּרֶת וְיָלְדָה — רָצָה בָּהּ מִתְכַּפֵּר, רָצָה בְּוַולְדָּהּ מִתְכַּפֵּר.

וּצְרִיכָא, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן בְּהָךְ קַמַּיְיתָא — הָתָם הוּא דְּאַקְדְּשֵׁיהּ לְאִימֵּיהּ — הָא בִּכְלַל אִימֵּיהּ לָא קָדוֹשׁ.

וְאִי אַשְׁמְעִינַן בָּתְרֵייתָא — הָתָם הוּא דְּאַקְדֵּישׁ לַהּ, וְכֹל דְּאִית בַּהּ, אֲבָל הָכָא דְּאַקְדְּשֵׁיהּ לֵיהּ — כֵּיוָן דְּלֵיתֵיהּ אַבָּרַאי, לָא קָדֵישׁ. צְרִיכָא.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא, מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? אִם שִׁיְּירוֹ — מְשׁוּיָּיר, וְעוּבָּר לָאו יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא, וְתַרְתֵּי לְמָה לִי?

צְרִיכָא, דְּאִי אִתְּמַר בְּהָא — מִשּׁוּם דְּאִימֵּיהּ חַזְיָא לְגוּפֵיהּ, מִגּוֹ דְּנָחֲתָא קְדוּשָּׁה לַהּ נָחֲתָא נָמֵי לְוָלָד, אֲבָל אִידֵּךְ — לָא. קָא מַשְׁמַע לַן הָדָא.

וְאִי אִתְּמַר בְּהָא, מִשּׁוּם דְּקָא מְפָרֵשׁ קְדוּשָּׁה עַל (הָאֵם) הַוָּלָד, אֲבָל הָהִיא לָא צְרִיכָא.

יָתֵיב רַבִּי זֵירָא וְקָאָמַר לְהָא שְׁמַעְתָּא, אֵיתִיבֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זֵירָא: כֵּיצַד מַעֲרִימִין עַל הַבְּכוֹר? הַמְבַכֶּרֶת שֶׁהָיְתָה מְעוּבֶּרֶת, אוֹמֵר: "מָה שֶּׁבְּמֵעֶיהָ שֶׁל זוֹ עוֹלָה", יָלְדָה זָכָר — הֲרֵי זוֹ עוֹלָה, אַלְמָא קָדוֹשׁ עוּבָּר!

אָמַר לֵיהּ: כִּי מְתַנְיָא הָהִיא בְּקִדּוּשַׁת דָּמִים, מִי אַלְּימָא קְדוּשַׁת דָּמִים דְּקָא מַפְקְעָא לֵיהּ מִן הַבְּכוֹרָה?

דף י:

לְעוּבָּרָה גּוּפֵיהּ, אֲבָל הָכָא דְּאַקְדְּשֵׁיהּ לְאִימֵּיהּ — הָא בִּכְלַל אִימֵּיהּ לָא קָדוֹשׁ.

וְאִי אַשְׁמְעִינַן בָּתְרֵייתָא — הָתָם הוּא דְּאַקְדֵּישׁ לַהּ, וְכֹל דְּאִית בַּהּ, אֲבָל הָכָא דְּאַקְדְּשֵׁיהּ לֵיהּ — כֵּיוָן דְּלֵיתֵיהּ אַבָּרַאי, לָא קָדֵישׁ. צְרִיכָא.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא, מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? אִם שִׁיְּירוֹ — מְשׁוּיָּיר, וְעוּבָּר לָאו יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא, וְתַרְתֵּי לְמָה לִי?

צְרִיכָא, דְּאִי אִתְּמַר בְּהָא — מִשּׁוּם דְּאִימֵּיהּ חַזְיָא לְגוּפֵיהּ, מִגּוֹ דְּנָחֲתָא קְדוּשָּׁה לַהּ נָחֲתָא נָמֵי לְוָלָד, אֲבָל אִידֵּךְ — לָא. קָא מַשְׁמַע לַן הָדָא.

וְאִי אִתְּמַר בְּהָא, מִשּׁוּם דְּקָא מְפָרֵשׁ קְדוּשָּׁה עַל (הָאֵם) הַוָּלָד, אֲבָל הָהִיא לָא צְרִיכָא.

יָתֵיב רַבִּי זֵירָא וְקָאָמַר לְהָא שְׁמַעְתָּא, אֵיתִיבֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זֵירָא: כֵּיצַד מַעֲרִימִין עַל הַבְּכוֹר? הַמְבַכֶּרֶת שֶׁהָיְתָה מְעוּבֶּרֶת, אוֹמֵר: "מָה שֶּׁבְּמֵעֶיהָ שֶׁל זוֹ עוֹלָה", יָלְדָה זָכָר — הֲרֵי זוֹ עוֹלָה, אַלְמָא קָדוֹשׁ עוּבָּר!

אָמַר לֵיהּ: כִּי מְתַנְיָא הָהִיא בְּקִדּוּשַׁת דָּמִים, מִי אַלְּימָא קְדוּשַׁת דָּמִים דְּקָא מַפְקְעָא לֵיהּ מִן הַבְּכוֹרָה?

אָמַר לֵיהּ: אִין, וְהָתְנַן: כֹּל קָדְשִׁים שֶׁקָּדַם מוּם קָבוּעַ לְהֶקְדֵּישָׁן וְנִפְדּוּ — חַיָּיבִין בַּבְּכוֹרָה וּבַמַּתָּנוֹת. טַעְמָא דְּלְאַחַר שֶׁנִּפְדּוּ דְּחַיָּיבִין, אֲבָל קוֹדֶם שֶׁנִּפְדּוּ — פְּטוּרִין, [אַלְמָא] דְּאַלְימָא קְדוּשַׁת דָּמִים דְּמַפְקַע לֵיהּ מִבְּכוֹרָה.

אֵיתִיבֵיהּ: הָאוֹמֵר ״מָה שֶׁבְּמֵעֶיהָ שֶׁל זוֹ עוֹלָה״ — מוּתֶּרֶת בְּגִיזָּה וַאֲסוּרָה בַּעֲבוֹדָה, מִשּׁוּם כִּחוּשׁ עוּבָּר שֶׁבָּהּ! אָמַר לֵיהּ: הָא נָמֵי קְדוּשַׁת דָּמִים.

וּמִי אַלְימָא קְדוּשַׁת דָּמִים, דְּאָסְרָא לֵיהּ בַּעֲבוֹדָה? אֶמַר לֵיהּ: אִין, וְהָתְנַן: יוֹצְאִין לְחוּלִּין, לִיגָּזֵז וְלֵיעָבֵד. טַעְמָא מִשּׁוּם דְּנִפְדּוּ, הָא קוֹדֶם שֶׁנִּפְדּוּ אֲסוּרִין בָּעֲבוֹדָה, אַלְמָא קְדוּשַׁת דָּמִים אָסְרִין לֵיהּ בַּעֲבוֹדָה.

אֵיתִיבֵיהּ: אֵין מְמִירִין לֹא אֲבָרִין בְּעוּבָּרִין, וְלֹא עוּבָּרִין בְּאֲבָרִין. אֵימוּרֵי הוּא דְּלָא מֵימַר, הָא מִיקְדַּשׁ — קָדְשִׁי!

אָמַר לֵיהּ: בְּוֻלְדֵי קָדְשִׁים הוּא דְּקַדִּישִׁי וְקָיְימִי.

אִי וְלַד קָדְשִׁים, בִּמְעֵי אִמָּן הוּא דְּלָא עָבְדִין, הָא אַבָּרַאי — עָבְדִין, וְהָא תַּנְיָא: אֵין הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה!

הָא מַנְיָ? רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר: הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

אִי רַבִּי יְהוּדָה, תְּמוּרָה הוּא דְּלָא עָבְדִי, הָא מִקְדַּשׁ — קָדְשִׁי, הָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֲבָרִין לָא קָדְשִׁי! אֶמַר [לֵיהּ]: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן — בְּאֵיבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ.

אֵיתִיבֵיהּ: מַקְדִּישִׁין אֲבָרִין וְעוּבָּרִין, אֲבָל לֹא מְמִירִין! הָכָא נָמֵי בְּוֻלְדֵי קָדָשִׁים.

אִי בְּוֻלְדֵי קָדָשִׁים, מַאי ״מַקְדִּישִׁין״? הָא קַדִּישִׁי וְקָיְימִי!

דף יא.

הָכִי קָאָמַר: מַקְדִּישִׁין אֵיבָרִין וּמְמִירִין בָּהֶן, אֲבָל לֹא מְמִירִין בָּהֶן, וְעוּבָּרִים שֶׁקִּדְּשׁוּ בְּמֵעֵי אִמָּן אֵין מְמִירִין בָּהֶן.

בְּוֻלְדֵי קָדָשִׁים, בִּמְעֵי אִמָּן — הוּא דְּלָא עָבְדִין תְּמוּרָה, הָא אַבָּרַאי — עָבְדִי. וְהָא תְּנַן: אֵין הַוָּלָדוֹת עוֹשִׂין תְּמוּרָה! הָא מַנְיָ? רַבִּי יְהוּדָה הִיא.

אִי רַבִּי יְהוּדָה, אֲבָרִין מִי קָדְשִׁי? הָא לְרַבִּי יְהוּדָה לֵית לֵיהּ הָאוֹמֵר ״רַגְלָהּ שֶׁל זוֹ עוֹלָה״ — כּוּלָּהּ עוֹלָה!

אָמַר לֵיהּ: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן — בְּדָבָר הָעוֹשֶׂה אוֹתָהּ טְרֵפָה.

לֵימָא כְּתַנָּאֵי: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַחַטָּאת, וּמָצָא בָּהּ בֵּן אַרְבַּע חַי, קָתָנֵי חָדָא: אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לְזִכְרֵי כְהוּנָּה, וְאֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים, וְאֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לְיוֹם אֶחָד. וְתַנְיָא אִידַךְ: נֶאֱכֶלֶת לְכָל אָדָם, וְנֶאֱכָלִין בְּכָל מָקוֹם, וְאֵינָן נֶאֱכָלִין בַּעֲזָרָה. מַאי לָאו תַּנָּאֵי הִיא? דְּמַר סָבַר: קְדוּשָּׁה חָלָה עַל עוּבָּרִין, וּמַר סָבַר: אֵין קְדוּשָּׁה חָלָה עַל עוּבָּרִין.

לָא, הָנֵי תַּנָּאֵי בְּהָא קָא מִיפַּלְגִי, דְּמָר סָבַר: וַלְדוֹת קָדָשִׁים בַּהֲוָיָיתָן הֵן קְדוֹשִׁים, וּמָר סָבַר: וַלְדֵי קָדָשִׁים בִּמְעֵי אִמָּן הֵן קְדוֹשִׁים.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא, חַד תַּנָּא הוּא, חָדָא מֵהָלִין מַתְנְיָיתָא — בְּמַקְדִּישׁ בְּהֵמָה וְאַחַר כָּךְ נִתְעַבְּרָה, וַחֲדָא מִנְּהוֹן — שֶׁהִקְדִּישָׁהּ מְעוּבֶּרֶת.

תַּנְיָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כִּלְאַיִם, וּטְרֵפָה, וְיוֹצֵא דּוֹפֶן, טוּמְטוּם, וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס — לֹא קְדוֹשִׁין וְלֹא מַקְדִּישִׁין. וְאָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא קְדוֹשִׁין בִּתְמוּרָה, וְלֹא מַקְדִּישִׁין לַעֲשׂוֹת תְּמוּרָה.

וְתַנְיָא, אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מֵאַחַר שֶׁאֵינָן קְדוֹשִׁין, הֵיאַךְ מַקְדִּישִׁין? אִי אַתָּה מוֹצֵא אֶלָּא בְּמַקְדִּישׁ בְּהֵמָה וְאַחַר כָּךְ נִטְרְפָה, בְּמַקְדִּישׁ וָלָד וְיָצָא [דֶּרֶךְ] דּוֹפֶן. אַלְמָא קָדֵישׁ וָלָד!

אָמְרִי: בְּתָם בִּמְעֵי תְּמִימָה, אֲפִילּוּ בַּר פְּדָא נְמֵי מוֹדֵי דְּקָדֵישׁ. לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא בְּתָם בִּמְעֵי בַּעֲלַת מוּם. בַּר פְּדָא סָבַר: כֵּיוָן דְּאִימֵּיהּ לָא מְקַדְּשָׁא קְדוּשַׁת הַגּוּף, הוּא נָמֵי לָא קָדֵישׁ. וְרַבִּי יוֹחָנָן סָבַר: הָנֵי כְּשָׁתֵי בְּהֵמוֹת נִינְהוּ, אִימֵּיהּ הִיא דְּלָא מְקַדְּשָׁא, אֲבָל הוּא קָדוֹשׁ.

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא, אֲבָל כִּלְאַיִם וְטוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס, אִי אַתָּה מוֹצֵא אֶלָּא בְּוֻלְדֵי קָדָשִׁים. וּכְרַבִּי יְהוּדָה, שֶׁהָיָה אוֹמֵר: הַוֶּלֶד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. הָלֵין הוּא דְּלָא קָדְשֵׁי גּוּפַיְיהוּ, אֲבָל עוּבָּרִין אֲחֵרִים קְדוֹשִׁין!

אָמַר אַבָּיֵי: תָּם בִּמְעֵי תְּמִימָה — דִּבְרֵי הַכֹּל קָדֵישׁ גּוּפֵיהּ, אֶלָּא כִּי פְּלִיגִי בִּמְעֵי בַּעֲלַת מוּם, דְּבַר פְּדָא סָבַר: כֵּיוָן דְּאִימֵּיהּ נָמֵי לָא קָדֵישׁ גּוּפֵהּ — אִיהוּ נָמֵי לָא קָדֵישׁ אֶלָּא לְדָמֵי, רַבִּי יוֹחָנָן סָבַר: עוּבָּר לָאו יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא, וְאַף עַל גַּב דְּאִימֵּיהּ לָא קָדְשָׁה לְגוּפֵהּ — וָלָד מִיהָא קָדֵישׁ לְגוּפֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וְהָלֹא בְּמוּקְדָּשִׁין, הָאוֹמֵר "רַגְלָהּ שֶׁל זוֹ עוֹלָה" תְּהֵא כּוּלָּהּ עוֹלָה? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַה' יִהְיֶה קֹדֶשׁ" — מִמֶּנּוּ לַה', וְלֹא כּוּלּוֹ לַה'.

יָכוֹל תֵּצֵא לְחוּלִּין? תַּלְמוּד לוֹמַר "יִהְיֶה קֹדֶשׁ". הָא כֵּיצַד? תִּמְכֹּר לְצָרְכֵי עוֹלוֹת, וְדָמֶיהָ חוּלִּין, חוּץ מִדְּמֵי אֵבֶר שֶׁבָּהּ — דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה.

וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִנַּיִן לָאוֹמֵר "רַגְלָהּ שֶׁל זוֹ עוֹלָה", שֶׁכּוּלָּהּ עוֹלָה? שֶׁנֶּאֱמַר: "כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַה'", כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "יִהְיֶה קֹדֶשׁ" — לְרַבּוֹת אֶת כּוּלָּהּ.

אָמַר מָר: תִּמְכֹּר לְצָרְכֵי עוֹלוֹת, וְהָא קָמַיְיתֵי בְּהֵמָה מְחוּסֶּרֶת אֵבֶר? אָמַר רָבָא: בְּאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי עוֹלָה בְּחַיֶּיהָ".

אָמַר רַב חִסְדָּא: מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה בְּדָבָר שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ טְרֵפָה. רָבָא אָמַר: בְּדָבָר שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ נְבֵילָה. וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר: בְּדָבָר שֶׁהִיא מֵתָה.

דף יא:

מַאי אִיכָּא בֵּין רַב חִסְדָּא לְרָבָא? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ טָרְפָה חַיָּה. רַב חִסְדָּא סָבַר לַהּ כְּמַאן דְּאָמַר טָרְפָה אֵינָהּ חַיָּה, וְרָבָא סָבַר לַהּ כְּמַאן דְּאָמַר טָרְפָה חַיָּה.

וּמַאי אִיכָּא בֵּין רָבָא לְרַב שֵׁשֶׁת? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: נִיטְּלָה יָרֵךְ וְחָלַל שֶׁלָּהּ — נְבֵילָה. רָבָא סָבַר לַהּ כְּרַבִּי אֶלְעָזָר, רַב שֵׁשֶׁת לָא סָבַר לַהּ כְּרַבִּי אֶלְעָזָר.

מֵיתִיבִי: אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּדָבָר שֶׁאֵין הַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ, וְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּדָבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ. לָאו מִכְּלָל דִּפְלִיג עֲלֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה?

בִּשְׁלָמָא נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּדָבָר שֶׁאֵין הַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ, מִכְּלָל דִּפְלִיג עֲלֵיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי. אֶלָּא נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּדָבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ — לָאו מִכְּלָל דִּפְלִיג עֲלֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה? וּתְיוּבְתָּא דְּכוּלְּהוּ!

לָא, חַסּוֹרֵי מֵיחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי יְהוּדָה בְּדָבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ, שֶׁאַף רַבִּי יְהוּדָה לֹא נָחְלַק עָלָיו אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁאֵין הַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ מוֹדֵי לֵיהּ.

בָּעֵי רָבָא: בָּעוֹף מַהוּ? "בְּהֵמָה" אָמַר רַחֲמָנָא, וְהָא לָאו "בְּהֵמָה" הִיא, אוֹ דִלְמָא "קָרְבָּן" אָמַר רַחֲמָנָא, וְהַאי נָמֵי "קָרְבָּן" הוּא? תֵּיקוּ.

בָּעֵי רָבָא: הִקְדִּישׁ אֵבֶר לְדָמָיו, מַהוּ דְּתֵיחוֹת לֵיהּ קְדוּשַׁת הַגּוּף? מִי אָמַר: כֵּיוָן דְּנָחֲתָא לֵיהּ קְדוּשַׁת דָּמִים — נָחֲתָא לֵיהּ נָמֵי קְדוּשַׁת הַגּוּף, וּמִדְּאַקְדְּשֵׁיהּ לְחַד אֵבֶר — אַקְדְּשֵׁיהּ לְכוּלֵּהּ, אוֹ דִלְמָא חַד מִגּוֹ אָמַר, תְּרֵי מִגּוֹ לָא אָמַר?

תִּפְשׁוֹט לֵיהּ מִדִּידֵיהּ, דְּהָאָמַר רָבָא: הִקְדִּישׁ זָכָר לְדָמָיו — קָדוֹשׁ קְדוּשַׁת הַגּוּף!

הָתָם — דְּאַקְדְּשֵׁיהּ לְכוּלֵּיהּ, הָכָא — דְּאַקְדְּשֵׁיהּ חַד אֵבֶר, מַאי? תֵּיקוּ.

בָּעֵי מִינֵּיהּ [אַבָּיֵי] מֵרָבָא: הִקְדִּישׁ חַד אֵבֶר, מַהוּ בְּגִיזָּה? תִּפְשׁוֹט לָךְ מֵהָא דְּתַנְיָא: "לֹא תָגוֹז בְּכוֹר צֹאנְךָ", אֲבָל אַתָּה גּוֹזֵז בְּשֶׁלְּךָ וְשֶׁל אֲחֵרִים.

הָתָם, לָא נָחֲתָא לֵיהּ קְדוּשָּׁה כְּלָל; הָכָא, נָחֲתָא לֵיהּ קְדוּשָּׁה. לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא: הָתָם, אֵין בְּיָדוֹ לְהַקְדִּישׁוֹ; הָכָא, בְּיָדוֹ לְהַקְדִּישׁוֹ.

בָּעָא מִינֵּיהּ אַבָּיֵי מֵרָבָא: הִקְדִּישׁ עוֹרָהּ, מַהוּ בַּעֲבוֹדָה? תָּא שְׁמַע: הָאוֹמֵר "מָה שֶׁבְּמֵעֶיהָ שֶׁל זוֹ עוֹלָה" — מוּתֶּרֶת בְּגִיזָּה, וַאֲסוּרָה בַּעֲבוֹדָה, מִפְּנֵי כִּחוּשׁ עוּבָּר שֶׁבָּהּ.

אָמַר לֵיהּ: כִּי קָתָנֵי אֲסוּרָה בַּעֲבוֹדָה — מִדְּרַבָּנַן. אִי הָכִי, אָפִילּוּ בְּגִיזָּה נָמֵי תִּיתְסַר! אֶמַר לֵיהּ: עֲבוֹדָה דְּמֵיכְחֲשָׁא — גְּזִירִי בַּהּ רַבָּנַן, גִּיזָּה — לָא גְּזִירִי בַּהּ רַבָּנַן.

בָּעָא מִינֵּיהּ אַבָּיֵי מֵרַב יוֹסֵף: הִיא שְׁלָמִים וְוֹלְדָהּ חוּלִּין, וּשְׁחָטָהּ בִּפְנִים, מַהוּ? לְמַאן דְּאָמַר וַלְדֵי קָדְשִׁים בַּהֲוָיְיתָן הֵן קְדוֹשִׁין, מִי הֲוֵי חוּלִּין בַּעֲזָרָה אוֹ לָא?

דף יב.

אָמַר לֵיהּ: מִי קָרֵינָא בֵּיהּ ״כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם... וְזָבַחְתָּ״?
בָּעֵי מִינֵּיהּ אַבָּיֵי מֵרַב יוֹסֵף: הֵיא חוּלִּין וּוְלָדָהּ שְׁלָמִים, וּשְׁחָטָהּ בְּחוּץ — מַהוּ? מִי מְחַיַּיב עָלֶיהָ מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ, אוֹ לָא?
אָמַר לֵיהּ: מִי קָרֵינָא בֵּיהּ ״וֶהֱבִיאָם לַהּ״?
לִישָׁנָא אַחֲרִינָא, אָמַר לֵיהּ: רָאוּי לְפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד חַיָּיבִין עָלָיו בַּחוּץ.

מַתְנִי׳ אֵין הַמְּדוּמָּע מְדַמֵּעַ, אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן.
וְאֵין הַמְּחוּמָּץ מְחַמֵּץ אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן, וְאֵין הַמַּיִם שְׁאוּבִין פּוֹסְלִין אֶת הַמִּקְוֶה אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן.
וְאֵין מֵי חַטָּאת, עוֹשִׂין מֵי חַטָּאת אֶלָּא עִם מַתַּן אֵפֶר, וְאֵין בֵּית הַפְּרָס עוֹשִׂין בֵּית הַפְּרָס, וְאֵין תְּרוּמָה אַחַר תְּרוּמָה.
וְאֵין תְּמוּרָה עוֹשָׂה תְּמוּרָה, וְלֹא הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. אָמְרוּ לוֹ: הֶקְדֵּשׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, וְאֵין הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

גְּמָ׳ מַאן תַּנָּא? אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דְּלָא כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.
דִּתְנַן: סְאָה שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְפָחוֹת מִמֵּאָה חוּלִּין, וְנִדְמְעוּ, וְנָפַל מִן הַמְּדוּמָּע לְמָקוֹם אַחֵר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְדַמֵּעַ כִּתְרוּמָה וַדַּאי (שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: סְאָה שֶׁנָּפְלָה הִיא שֶׁעָלְתָה). וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ מְדַמֵּעַת אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן שֶׁבָּהּ.
וְאֵין הַמְּחוּמָּץ מְחַמֵּץ כּוּ'. אָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.
דִּתְנַן: שְׂאוֹר שֶׁל חוּלִּין וְשֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הָעִיסָּה, וְלֹא בָּזָה כְּדֵי לְהַחְמִיץ, וְלֹא בָּזָה כְּדֵי לְהַחְמִיץ, וְנִצְטָרְפוּ וְחִימְּצוּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַחַר אַחֲרוֹן אֲנִי בָּא, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין שֶׁנָּפַל אִיסּוּר לְכַתְּחִילָּה וּבֵין שֶׁנָּפַל אִיסּוּר בַּסּוֹף, לְעוֹלָם אֵין אָסוּר עַד שֶׁיִּהְיֶא בּוֹ כְּדֵי לְהַחְמִיץ.
וְאֵין הַמַּיִם שְׁאוּבִין פּוֹסְלִין אֶת הַמִּקְוֶה. מַאן תַּנָּא? אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב הִיא, דִּתְנַן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֶשְׂרִים וְאַחַת סְאָה מֵי גְשָׁמִים, מְמַלֵּא בַּכַּתֵּף תְּשַׁע עֶשְׂרֵה סְאָה, וּפוֹתְקָן לַמִּקְוֶה,

דף יב:

וְהֵן טְהוֹרִין, שֶׁהַשְּׁאִיבָה מְטַהֶרֶת בִּרְבִיָּיה וּבְהַמְשָׁכָה.
מִכְּלָל דְּרַבָּנַן סָבְרִי דִּבְרִבְיָיה וּבְהַמְשָׁכָה לָא? אֶלָּא דְּכִי אֲתָא רָבִין אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁאוּבָה שֶׁהִמְשִׁיכוּהָ כּוּלָּהּ — טְהוֹרָה. מַנִּי? לָא רַבָּנַן וְלָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר!

אֶלָּא אָמַר רַבָּה: לְפִי חֶשְׁבּוֹן כֵּלִים, וְיוֹסֵף בֶּן חוֹנִי הִיא.
דְּתַנְיָא: שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין מַיִם שְׁאוּבִין שֶׁנִּפְלוּ לַמַּיִם, בְּשְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה כֵּלִים, וַאֲפִילּוּ בְּאַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כֵּלִים — פּוֹסְלִים אֶת הַמִּקְוֶה. יוֹסֵף בֶּן חוֹנִי אוֹמֵר: בִּשְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה כֵּלִים (פוסל) [פּוֹסְלִין] אֶת הַמִּקְוֶה, בְּאַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה — אֵין פּוֹסְלִין אֶת הַמִּקְוֶה.
וְאֵין מֵי חַטָּאת (נַעֲשֶׂה) [נַעֲשִׂין] מֵי חַטָּאת כּוּ'. מַאן תַּנָּא? אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.
דְּתַנְיָא: הַקְּדִים עָפָר לַמַּיִם — פָּסוּל, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר.
מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? דִּכְתִיב "וְלָקְחוּ לַטָּמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים", וְתַנְיָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: וְכִי עָפָר הוּא? וַהֲלֹא אֵפֶר הוּא!
שִׁינָּה הַכָּתוּב מִמַּשְׁמָעוֹ, לָדוּן הֵימֶנּוּ גְּזֵירָה שָׁוָה: נֶאֱמַר כָּאן "עָפָר", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן "עָפָר".
מָה לְהַלָּן — עָפָר עַל גַּבֵּי הַמַּיִם, אַף כָּאן — עָפָר עַל גַּבֵּי הַמַּיִם. וּמָה כָּאן הִקְדִּים עָפָר לַמַּיִם — כָּשֵׁר, אַף כָּאן הִקְדִּים עָפָר לַמַּיִם — כָּשֵׁר.
וְהָכָא מְנָלַן? תְּרֵי קְרָאֵי כְּתִיבִי: "וְנָתַן עָלָיו", אִלְמָא אֲפָר בְּרֵישָׁא, וַהֲדַר כְּתִיב "מַיִם חַיִּים אֶל כֶּלִי". הָא כֵּיצַד? רָצָה עָפָר לְמַטָּה, רָצָה עָפָר לְמַעְלָה.
וְתַנָּא דִּידַן, מַאי טַעְמָא? אָמַר לָךְ: סֵיפֵיהּ דִּקְרָא דַּוְקָא, "וְנָתַן עָלָיו" — לְעַרְבָן.
מַאי חָזֵית דְּאָמְרַתְּ סֵיפֵיהּ דִּקְרָא דַּוְקָא, דִּלְמָא רֵישָׁא דַּוְקָא? לָא מָצֵית אָמְרַתְּ, מָה מָצִינוּ בְּכָל מָקוֹם מַכְשִׁיר לְמַעְלָה, אַף כָּאן מַכְשִׁיר לְמַעְלָה.
וְאֵין בֵּית הַפְּרָס עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס כּוּ'. מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דִּתְנַן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בֵּית הַפְּרָס עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס.
וְרַבָּנַן, עַד כַּמָּה? כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא:

דף יג.

שָׁלֹשׁ שָׂדוֹת וּשְׁתֵּי מַעֲנוֹת. וְכַמָּה מְלֹא מַעֲנָה? מֵאָה אַמָּה, כִּדְתַנְיָא: הַחוֹרֵשׁ אֶת הַקֶּבֶר — עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס מְלֹא מַעֲנָה מֵאָה אַמָּה.
וְאֵין תְּרוּמָה אַחַר תְּרוּמָה כּוּ'. מַתְנִיתִין מַנִּי? רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, דִּתְנַן: הַשּׁוּתָּפִין שֶׁתָּרְמוּ זֶה אַחַר זֶה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: תְּרוּמַת שְׁנֵיהֶם תְּרוּמָה.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵין תְּרוּמַת שְׁנֵיהֶם תְּרוּמָה, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אִם תָּרַם הָרִאשׁוֹן כַּשִּׁיעוּר — אֵין תְּרוּמַת הַשֵּׁנִי תְּרוּמָה, וְאִם לֹא תָּרַם כַּשִּׁיעוּר — תְּרוּמַת הַשֵּׁנִי תְּרוּמָה.
וְאֵין תְּמוּרָה עוֹשָׂה תְּמוּרָה כּוּ'. מַאי טַעְמָא? אָמַר קְרָא: "וּתְמוּרָתוֹ", וְלֹא תְּמוּרַת תְּמוּרָתוֹ.
וְאֵין הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. דְּאָמַר קְרָא: "הוּא" — הוּא וְלֹא וָלָד.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. דְּאָמַר קְרָא "יִהְיֶה" לְרַבּוֹת אֶת הַוָּלָד. וְרַבָּנַן: לְרַבּוֹת שׁוֹגֵג כְּמֵזִיד.

מַתְנִי' הָעוֹפוֹת וְהַמְּנָחוֹת אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, שֶׁלֹּא נֶאֱמַר אֶלָּא בְּהֵמָה. הַצִּיבּוּר וְהַשּׁוּתָּפִין אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר". יָחִיד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, וְאֵין הַצִּבּוּר וְהַשּׁוּתָּפִין עוֹשִׂין תְּמוּרָה. קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וַהֲרֵי מַעֲשֶׂר בְּהֵמָה בְּכָלַל הָיָה, וְלָמָּה יָצָא?

לוֹמַר לְךָ: מָה מַעֲשֶׂר — קָרְבַּן יָחִיד, יָצְאוּ קָרְבְּנוֹת צִבּוּר; וּמָה מַעֲשֵׂר — קָרְבַּן מִזְבֵּחַ, יָצְאוּ קָרְבְּנוֹת בֶּדֶק הַבַּיִת.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנַן: יָכוֹל יְהוּ קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת עוֹשִׂין תְּמוּרָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "קָרְבָּן" — מִי שֶׁנִּקְרְאוּ "קָרְבָּן", יָצְאוּ קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת שֶׁלֹּא נִקְרְאוּ "קָרְבָּן".

וְלָא? וְהָתַנְיָא: אִי "קָרְבָּן" — שׁוֹמֵעַ אֲנִי אֲפִילּוּ קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת, שֶׁנִּקְרְאוּ "קָרְבָּן", כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר: "וְנִקְרַב אֶת קָרְבַּן ה' וְגוֹ'".

תַּלְמוּד לוֹמַר "וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֻבִיאוֹ" — כָּל הַבָּא אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ, וְכֹל שֶׁאֵינוֹ בָּא לְפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵין חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ. אַלְמָא אִיקְּרוּ "קָרְבָּן".

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: לָא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָא רַבָּנַן. לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אִיקְּרוּ "קָרְבָּן", לְרַבָּנַן לָא אִיקְּרוּ "קָרְבָּן".

וְלָא? וְהָכְתִיב: "וַנַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן ה'"! "קָרְבַּן ה'" אִיקְּרוּ, "קָרְבָּן לַה'" לָא אִיקְּרוּ.

תָּנוּ רַבָּנַן: "לֹא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב לָרַע וְלֹא יְמִירֶנּוּ", לָמָּה נֶאֱמַר? וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אוֹתוֹ טוֹב בְּרָעוּגוֹ'".

לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אוֹתוֹ", מַשְׁמַע קָרְבַּן יָחִיד, קָרְבַּן צִבּוּר, וְקָרְבַּן מִזְבֵּחַ וְקָרְבַּן בֶּדֶק הַבַּיִת, תַּלְמוּד לוֹמַר "לֹא יְבַקֵּר".

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וַהֲרֵי מַעֲשֵׂר בְּכָלַל הָיָה, וְלָמָּה יָצָא? לוֹמַר לָךְ: מָה מַעֲשֵׂר קָרְבַּן יָחִיד, וְקָרְבַּן מִזְבֵּחַ, וְדָבָר שֶׁבָּא בְּחוֹבָה, וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ בְּשׁוּתָּפוּת — אַף כֹּל קָרְבַּן יָחִיד, וְקָרְבַּן מִזְבֵּחַ, וְדָבָר שֶׁבָּא בְּחוֹבָה,

דף יג:

וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ בָּא בְּשׁוּתָּפוּת.

רַבִּי אוֹמֵר: לָמָּה יָצָא מַעֲשֵׂר מֵעַתָּה? לִידּוֹן בִּ"תְמוּרַת שְׁמוֹ" וּבִ"תְמוּרַת גּוּפוֹ".

לוֹמַר לָךְ: תְּמוּרַת שְׁמוֹ — קְרֵיבָה, תְּמוּרַת גּוּפוֹ — אֵינָהּ קְרֵיבָה; תְּמוּרַת שְׁמוֹ — נִגְאֶלֶת, תְּמוּרַת גּוּפוֹ — אֵינָהּ נִגְאֶלֶת.

תְּמוּרַת גּוּפוֹ — חָלָה עַל דָּבָר הָרָאוּי וְעַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ רָאוּי, וּתְמוּרַת שְׁמוֹ — אֵינָהּ חָלָה אֶלָּא עַל דָּבָר הָרָאוּי בִּלְבַד.

אָמְרִי: מְשׁוּם דְּרַבִּי רַחֲמָנָא דְּאִית בֵּיהּ תְּמוּרַת שְׁמוֹ, אִיגְּרוֹעֵי אִיגַּרַע? אִין, דְּאָמְרִינַן: מַאי דְּרַבִּי — רַבִּי, וּמַאי דְּלָא רַבִּי — לָא רַבִּי.

וְהָא מֵהֵיכָא תֵּיתֵי? אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ: מְשׁוּם דְּהָוֵה דָּבָר הַבָּא לִידֵּוֹן בְּדָבָר הֶחָדָשׁ, וְאֵין בּוֹ אֶלָּא חִידּוּשׁוֹ בִּלְבָד.

אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לְרָבָא: לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר דָּבָר הַבָּא בְּחוֹבָה — עוֹלַת חוֹבָה הִיא דְּעָבְדָה תְּמוּרָה, הָא עוֹלַת נְדָבָה — לָא? אָמַר לֵיהּ: עוֹלַת נְדָבָה נָמֵי, כֵּיוָן דְּקַבְּלַהּ עֲלֵיהּ — עַבְדַהּ תְּמוּרָה.

וְלֹא נִצְרְכָה, אֶלָּא לְעוֹלָה הַבָּאָה מִן הַמּוֹתָרוֹת.

מַאי קָסָבַר? אִי קָסָבַר לַהּ כְּמַאן דְּאָמַר מוֹתָרוֹת לְנִדְבַת צִבּוּר אָזְלִי — פְּשִׁיטָא דְּלָא עָבְדָה תְּמוּרָה, הָא אֵין תְּמוּרָה בְּצִבּוּר!

אֶלָּא, רַבִּי שִׁמְעוֹן סְבִירָא לֵיהּ כְּמַאן דְּאָמַר מוֹתָרוֹת לְנִדְבַת יָחִיד אָזְלִי. מַאן שְׁמַעְתְּ לֵיהּ הַאי סְבָרָא? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר! הָא שָׁמְעִינַן לֵיהּ בְּהֶדְיָא דְּעָבְדָה תְּמוּרָה, דְּתַנְיָא: "עוֹלָה הַבָּאָה מִן הַמּוֹתָרוֹת עוֹשָׂה תְּמוּרָה", דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר!

רַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר לַהּ כְּוָתֵיהּ בַּחֲדָא, וּפְלִיג עֲלֵיהּ בַּחֲדָא, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: עוֹלָה הַבָּאָה מִן הַמּוֹתָרוֹת עוֹשָׂה תְּמוּרָה, וְאִיהוּ סָבַר: אֵין עוֹשָׂה תְּמוּרָה.

אִי הָכִי, דְּבָעֵי רַבִּי אָבִין: הִפְרִישׁ אָשָׁם לְהִתְכַּפֵּר בּוֹ, וְהֵמִיר בּוֹ, וְנִתְכַּפֵּר בְּאָשָׁם אַחֵר, וְנִיתַּק זֶה לְעוֹלָה — מַהוּ שֶׁיַּחְזוֹר וְיָמִיר בּוֹ?

אַלִּיבָּא דְּמַאן? אִילֵימָא אַלִּיבָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן — הָא אָמְרַתְּ רַבִּי שִׁמְעוֹן סְבִירָא לֵיהּ: עוֹלָה הַבָּאָה מִן הַמּוֹתָרוֹת אֵין עוֹשָׂה תְּמוּרָה!

רַבִּי אָבִין הָכִי קָמְבַעְיָא לֵיהּ: אִי מִשְׁכַּחַתְּ תַּנָּא דְּקָאֵי כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר אֵין מְמִירִין וְחוֹזְרִין וּמְמִירִין, וּסְבִירָא לֵיהּ כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאָמַר עוֹלָה הַבָּאָה מִן הַמּוֹתָרוֹת עוֹשָׂה תְּמוּרָה, מַהוּ שֶׁיַּחְזוֹר וְיָמִיר בּוֹ?

בְּשֵׁנֵי גּוּפִין וּקְדוּשָּׁה אַחַת, מַאי?

וְאִם תִּימְצָא לוֹמַר: קְדוּשָּׁה אַחַת (אוֹ לָא), אֶלָּא שְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת וְגוּף אֶחָד, מַאי? תִּיבְּעֵי.

הֲדַרַן עָלָךְ הַכֹּל מְמִירִין.

דף יד.

מַתְנִי׳ **יֵשׁ בְּקָרְבָּנוֹת** יָחִיד שֶׁאֵין בְּקָרְבָּנוֹת הַצִּיבּוּר, וְיֵשׁ בְּקָרְבָּנוֹת הַצִּיבּוּר שֶׁאֵין בְּקָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד, שֶׁקָּרְבְּנוֹת הַיָּחִיד עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאֵין קָרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר עוֹשִׂין תְּמוּרָה.
קָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד נוֹהֲגוֹת בֵּין בְּזָכָרִים בֵּין בִּנְקֵבוֹת, וְקָרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר אֵין נוֹהֲגִין אֶלָּא בִּזְכָרִים.
קָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתָן וּבְאַחֲרָיוּת נִסְכֵּיהֶם, וְקָרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר אֵין חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתָן וְלֹא בְּאַחֲרָיוּת נִסְכֵּיהֶן, אֲבָל חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּת נִסְכֵּי־הֶן מִשֶּׁקָּרֵב הַזֶּבַח.
יֵשׁ בְּקָרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר מַה שֶּׁאֵין בְּקָרְבְּנוֹת יָחִיד, שֶׁקָּרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת וְאֶת הַטּוּמְאָה, וְקָרְבְּנוֹת יָחִיד אֵינָן דּוֹחוֹת לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת הַטּוּמְאָה.
אָמַר רַבִּי מֵאִיר: וַהֲלֹא חֲבִיתֵי כֹהֵן גָּדוֹל, וּפַר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, קָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד הֵן, וְדוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת וְאֶת הַטּוּמְאָה! אֶלָּא שֶׁזְּמַנּוֹ קָבוּעַ.

גְּמָ׳ קָרְבַּן יָחִיד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה כּוּ׳. וּכְלָלָא הוּא? וְהָרֵי עוֹפוֹת דְּקָרְבַּן יָחִיד, וְאֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה! כִּי קָתָנֵי — בִּבְהֵמָה קָתָנֵי.
וְהָרֵי וָלָד דְּקָרְבַּן יָחִיד הוּא, וְאֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה! הָא מַנִּי? רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר: הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.
וְהָרֵי תְּמוּרָה עַצְמָהּ, דְּקָרְבַּן יָחִיד הִיא, וְאֵין תְּמוּרָה עוֹשָׂה תְּמוּרָה! כִּי קָתָנֵי — בְּעִיקַּר זִיבְחָא קָתָנֵי.
הַשְׁתָּא דְּאָתֵית לְהָכִי, אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבָּנַן, בְּעִיקַּר זִיבְחָא קָתָנֵי.
קָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד נוֹהֲגוֹת בֵּין בִּזְכָרִים בֵּין בִּנְקֵבוֹת. וּכְלָלָא הוּא? וְהָרֵי עוֹלָה, דְּקָרְבַּן יָחִיד, וְזָכָר אָתְיָא, נְקֵבָה לָא אָתְיָא!
הָאֵיכָא עוֹלַת הָעוֹף, דְּתַנְיָא: תְּמוּת וְזַכְרוּת בִּבְהֵמָה, וְאֵין תְּמוּת וְזַכְרוּת בָּעוֹפוֹת.
וְהָרֵי חַטָּאת, דְּקָרְבַּן יָחִיד הִיא, וּנְקֵבָה אָתְיָא, זָכָר לָא אָתְיָא? הַאֵיכָא שְׂעִיר נָשִׂיא, דְּמַיְיתֵי זָכָר.
וְהָאֵיכָא אָשָׁם יָחִיד, דְּזָכָר אָתֵי, נְקֵבָה לָא אָתֵי? כִּי קָאָמְרִי רַבָּנַן קָרְבָּן דְּשָׁוֵי בֵּין בְּיָחִיד בֵּין בְּצִיבּוּר — אָשָׁם בְּיָחִיד אִיתֵּיהּ, בְּצִבּוּר לֵיתֵיהּ. וְאִיבָּעֵית אֵימָא: מִי קָתָנֵי "כָּל קָרְבְּנוֹת"? "יֵשׁ בְּקָרְבְּנוֹת" קָתָנֵי, וּמַאי נִיהוּ — שְׁלָמִים, וְאִי בָּעֵי נְקֵבָה מַיְיתֵי, וְאִי בָּעֵי זָכָר מַיְיתֵי.
קָרְבְּנוֹת יָחִיד חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתָן [כּוּ׳]. מְנָא לַן?
דְּתָנוּ רַבָּנַן: "דְּבַר יוֹם" — מְלַמֵּד שֶׁכָּל הַיּוֹם כָּשֵׁר לְמוּסָפִין, "בְּיוֹמוֹ" — מְלַמֵּד שֶׁאִם עָבַר הַיּוֹם וְלֹא הֵבִיאָן אֵינוֹ חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן.
יָכוֹל לֹא יְהֵא חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּת נִסְכֵּיהֶם, וְאַף עַל פִּי שֶׁקָּרַב הַזֶּבַח? תַּלְמוּד לוֹמַר "מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" בַּלַּיְלָה, "מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" לְמָחָר.

רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר מֵהָכָא: ״מִלְּבַד שַׁבְּתוֹת ה׳״.
וּצְרִיכָא, דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא ״מִלְּבַד שַׁבְּתוֹת ה׳״ — הָוֶה אָמֵינָא: בַּיּוֹם — אִין, וּבַלַּיְלָה — לָא. אָמַר קְרָא ״וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם״. וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא ״מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם״ וְלָא כְּתַב ״מִלְּבַד שַׁבְּתוֹת ה׳״ — הָוֶה אָמֵינָא: (בלילה) [בְּלֵילְיָה] — אִין, בִּימָמָא — לָא.
וּמַאי שְׁנָא? מִשּׁוּם דִּבְקָדְשִׁים לַיְלָה הוֹלֵךְ אַחַר הַיּוֹם, צְרִיכִי.
וְנִסְכִּים מִי קָרְבִי בַּלַּיְלָה? וְהָתְנַן: אֵין לִי אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁדִּרְכָּן לִיקָּרֵב בַּלַּיְלָה, כְּגוֹן אֵבָרִים וּפְדָרִים, שֶׁמַּקְרִיבִין מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ וּמִתְעַכְּלִין וְהוֹלְכִין כָּל הַלַּיְלָה כּוּלּוֹ.
דְּבָרִים שֶׁדִּרְכָּן לִיקָּרֵב בַּיּוֹם, כְּגוֹן הַקּוֹמֶץ, הַלְּבוֹנָה, וּמִנְחַת נְסָכִים, שֶׁמַּעֲלָן מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ. מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ סָלְקָא דַּעְתָּךְ?! וְהָאָמַרְתְּ דְּבָרִים שֶׁדִּרְכָּן לִיקָּרֵב בַּיּוֹם נִינְהוּ! אֶלָּא עִם בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁמִּתְעַכְּלִין וְהוֹלְכִין כָּל הַלַּיְלָה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה״ — רִיבָּה.
קָתָנֵי מֵיהָא נְסָכִים בַּיּוֹם! אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא: לָא קַשְׁיָא — כָּאן לִיקָּדֵשׁ, כָּאן לִיקָּרֵב.
אָמַר לֵיהּ רָבָא: אִי מִיקְּדֵשׁ קָדְשֵׁי קָרוֹבֵי מִיקָּרְבִי, וְהָא תַּנְיָא: זֶה הַכְּלָל: כָּל הַקָּרֵב בַּיּוֹם — אֵין קָדוֹשׁ אֶלָּא בַּיּוֹם, וְכָל הַקָּרֵב בַּלַּיְלָה — קָדוֹשׁ בַּלַּיְלָה, בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בְּלֵילְיָה — קָדוֹשׁ בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה! אֶלָּא אָמַר רַב יוֹסֵף: סְמִי ״מִנְחַת נְסָכִים״ מֵהָא מַתְנִיתָא.
כִּי סְלֵיק רַב דִּימִי, אַשְׁכְּחֵיהּ לְרַב יִרְמְיָה דְּיָתֵיב וְקָאָמַר מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: מְנַיִן לְנִסְכִּים הַבָּאִים עִם הַזֶּבַח שֶׁאֵין קְרֵיבִין אֶלָּא בַּיּוֹם? תַּלְמוּד לוֹמַר ״וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם״ — מָה שְׁלָמִים בַּיּוֹם, אַף נְסָכִים בַּיּוֹם.
אָמַר: אִי אַשְׁכְּחֵיהּ דְּכָתֵיב אִיגַּרְתָּא, שְׁלַחְיֵי לֵיהּ לְרַב יוֹסֵף,

דף יד:

וְלָא תִּיסְמֵי ״מִנְחַת נְסָכִים״ מִמַּתְנִיתָא. וְלָא קַשְׁיָא — כָּאן בִּנְסָכִים הַבָּאִין עִם הַזֶּבַח, כָּאן בִּנְסָכִים הַבָּאִין בִּפְנֵי עַצְמָן.
וְאִי הָוֶה לֵיהּ אִיגַּרְתָּא, מִי אֶפְשָׁר לְמִישְׁלְחַהּ? וְהָא אָמַר רַבִּי אַבָּא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כּוֹתְבֵי הֲלָכוֹת (כְּשׁוֹרְפֵי) [כְּשׁוֹרְפֵי] תוֹרָה, וְהַלֹּמֵד מֵהֶן אֵינוֹ נוֹטֵל שָׂכָר.
דָּרֵשׁ רַבִּי יְהוּדָה בַּר נַחְמָנִי מְתוּרְגְּמָנֵיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ: כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר ״כְּתָב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה״, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר ״כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה״ — לוֹמַר לְךָ: דְּבָרִים שֶׁעַל פֶּה אִי אַתָּה רַשַּׁאי לְאוֹמְרָן בִּכְתָב, וְשֶׁבִּכְתָב אִי אַתָּה רַשַּׁאי לְאוֹמְרָן עַל פֶּה.
וְתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: ״כְּתָב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה״ — אֵלֶּה אַתָּה כּוֹתֵב, אֲבָל אֵין אַתָּה כּוֹתֵב הֲלָכוֹת!

אָמְרִי: דִּלְמָא מִילְּתָא חֲדָתָא שָׁאנֵי, דְּהָא רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ מְעַיְּינִי בְּסִיפְרָא דְּאַגַּדְתָּא בְּשַׁבְּתָא, וְדָרְשִׁי הָכִי: "עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ", אָמְרִי: מוּטָב תֵּיעָקֵר תּוֹרָה, וְאַל תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל.

אָמַר רַב פָּפָּא: הַשְׁתָּא דְּאָמְרַתְּ נְסָכִים הַבָּאִין בִּפְנֵי עַצְמָן קְרֵיבִין אֲפִילּוּ בַּלַּיְלָה, נִזְדַּמְּנוּ נְסָכִים בַּלַּיְלָה — מַקְדִּישִׁין בַּלַּיְלָה וּמַקְרִיבִין.

אָמַר לֵיהּ רַב יוֹסֵף בְּרֵיהּ דְּרַב שְׁמַעְיָה לְרַב פָּפָּא: תַּנְיָא דְּמִסַּיֵּיעַ לָךְ, "זֶה הַכְּלָל: כָּל הַקָּרֵב בַּיּוֹם — אֵינוֹ קָדוֹשׁ אֶלָּא בַּיּוֹם, וְכָל הַקָּרֵב בַּלַּיְלָה — קָדוֹשׁ בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה".

אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: וַעֲלוֹת הַשַּׁחַר פּוֹסֶלֶת בָּהֶן, כְּאֶבְרִין.

כִּי אֲתָא רַב דִּימִי, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוֹצָדָק: "אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַה' בְּמוֹעֲדֵיכֶם" — אֵלּוּ חוֹבוֹת הַבָּאוֹת חוֹבָה בָּרֶגֶל.

"לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבוֹתֵיכֶם" — לִימֵּד עַל נְדָרִים וּנְדָבוֹת שֶׁקְּרֵבִין בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד.

"וּלְעוֹלוֹתֵיכֶם" — בְּמָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר? אִי בְּעוֹלַת נֶדֶר — הֲרֵי כְּבָר אָמוּר "נִדְרֵיכֶם", וְאִי בְּעוֹלַת נְדָבָה — הֲרֵי כְּבָר אָמוּר "וְנִדְבוֹתֵיכֶם"! הָא אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְּעוֹלַת יוֹלֶדֶת וְעוֹלַת מְצוֹרָע.

"וּלְמִנְחוֹתֵיכֶם" — בְּמָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר? אִי בְּמִנְחַת נֶדֶר — הֲרֵי כְּבָר אָמוּר, אִי בְּמִנְחַת נְדָבָה — הֲרֵי כְּבָר אָמוּר! הָא אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְּמִנְחַת סוֹטָה וּבְמִנְחַת קְנָאוֹת.

"וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם" — מַקִּישׁ נְסָכִים לִשְׁלָמִים: מָה שְׁלָמִים בַּיּוֹם, אַף נְסָכִים בַּיּוֹם.

"וּלְשַׁלְמֵיכֶם" — לְרַבּוֹת שַׁלְמֵי נָזִיר.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: וְלֵימָא מָר שַׁלְמֵי פֶּסַח, דְּאִי שַׁלְמֵי נָזִיר — נִידָּר וְנִידָּב הוּא.

דְּהָתַנְיָא זֶה הַכְּלָל: כֹּל שֶׁהוּא נִידָּב וְנִידָּר — קָרֵב בְּבָמַת יָחִיד, וְשֶׁאֵינוֹ נִידָּב וְנִידָּר — אֵינוֹ קָרֵב בְּבָמַת יָחִיד.

וּתְנַן: הַמְּנָחוֹת וְהַנְּזִירוֹת קְרֵיבִין בְּבָמַת יָחִיד, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר! סְמִי מִכָּאן "נְזִירוֹת".

מִי אִיכָּא לְמַאן דְּאָמַר דְּנָזִיר לָאו נִידָּר וְנִידָּב הוּא? וְהָכְתִיב: "מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל הַמֶּלֶךְ אֵלְכָה נָּא וַאֲשַׁלֵּם אֶת נִדְרִי אֲשֶׁר נָדַרְתִּי לַה' בְּחֶבְרוֹן כִּי נֵדֶר נָדַר עַבְדְּךָ וְגוֹ'", מַאי לָאו אַקָּרְבָּן?

לָא, אַעִיקָּר נִדְרוֹ אָמְרִי. עִיקַּר נִדְרוֹ בְּחֶבְרוֹן הֲוָה? וַהֲלֹא בִּגְשׁוּר הֲוָה!

אָמַר רַב אַחָא, וְאִיתֵּימָא רַבָּה בַּר רַב חָנָן: לֹא הָלַךְ אַבְשָׁלוֹם אֶלָּא לְהָבִיא כְּבָשִׂים מֵחֶבְרוֹן.

הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי תֵּימָא לְאַקְרוֹבֵי הוּא דְּאָזֵיל — שְׁבֵיק יְרוּשָׁלַיִם וְאָזֵיל וּמַקְרֵיב בְּחֶבְרוֹן?

וְאֶלָּא מַאי? לְהָבִיא כְּבָשִׂים מֵחֶבְרוֹן? הַאי "אֲשֶׁר נָדַרְתִּי לַה' בְּחֶבְרוֹן", "מֵחֶבְרוֹן" מִיבְּעֵי לֵיהּ!

אֶלָּא לְעוֹלָם לְאַקְרוֹבֵי, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ: אַמַּאי שָׁבֵק יְרוּשָׁלַיִם וּמַקְרֵיב בְּחֶבְרוֹן? תֵּיקְשֵׁי לָךְ גִּבְעוֹן, דְּמָקוֹם קָדוֹשׁ הוּא! אֶלָּא, כֵּיוָן שֶׁהוּתְּרוּ הַבָּמוֹת — כֹּל הֵיכָא דְּבָעֵי מַקְרֵיב.

אַרְבָּעִים שָׁנָה, לְמַאן? תַּנְיָא: רַבִּי נְהוֹרַאי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: "מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה" שֶׁשָּׁאֲלוּ לָהֶם מֶלֶךְ, דִּתַנְיָא: אוֹתָהּ שָׁנָה שֶׁשָּׁאֲלוּ לָהֶם מֶלֶךְ, אוֹתָהּ שָׁנָה עֲשִׂירִית שֶׁל שְׁמוּאֵל הָיְתָה.

דף טו.

עֶשֶׂר שָׁנִים מָלַךְ שְׁמוּאֵל בְּעַצְמוֹ, שָׁנָה אַחַת שֶׁמָּלַךְ שָׁאוּל וּשְׁמוּאֵל, וּשְׁתַּיִם שֶׁמָּלַךְ שָׁאוּל בְּעַצְמוֹ, וּשְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע שֶׁמָּלַךְ דָּוִד.

מַתְנִי' חַטַּאת הַיָּחִיד שֶׁכִּפְּרוּ בְּעָלֶיהָ — מֵתָה, וְשֶׁל צִבּוּר — אֵינָהּ מֵתָה.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תָּמוּת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מָה מְצִינוּ בְּוֹלַד חַטָּאת, וּבִתְמוּרַת חַטָּאת, וּבְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ — דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּיָחִיד וְלֹא בְּצִבּוּר, אַף שֶׁכִּפְּרוּ בְּעָלֶיהָ וְעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ — בְּיָחִיד דְּבָרִים אֲמוּרִים וְלֹא בְּצִיבּוּר.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנָן: מַהוּ אוֹמֵר חַטָּאת "יְבִיא"? מִנַּיִן לְמַקְדִּישׁ חַטָּאתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְנִמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה קַיֶּימֶת, וַהֲרֵי שְׁתֵּיהֶן עוֹמְדוֹת — מִנַּיִן שֶׁאֵיזוֹ מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה יָבִיא? תַּלְמוּד לוֹמַר "חַטָּאת". יָכוֹל יָבִיא שְׁתֵּיהֶן? תַּלְמוּד לוֹמַר "יְבִיאֶנָּה" — אַחַת וְלֹא שְׁתַּיִם.

וְאוֹתָהּ שְׁנִיָּה מָה תְּהֵא עָלֶיהָ? אָמַר רַב הַמְנוּנָא, תַּנְיָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תִּרְעֶה, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: תָּמוּת.

וּמִי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תִּרְעֶה? וְהָא רַבִּי יְהוּדָה "תָּמוּת" שָׁמְעִינַן לֵיהּ! אֵיפוֹךְ: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תָּמוּת, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: תִּרְעֶה. וּמִי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תִּרְעֶה? וְהָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: חָמֵשׁ חַטָּאוֹת מֵתוֹת!

אֶלָּא (אֲמַר לֵיהּ) לְעוֹלָם לָא תֵּיפוֹךְ, וְלָא קַשְׁיָא: כָּאן — בַּאֲבוּדָה בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁה, כָּאן — בַּאֲבוּדָה בִּשְׁעַת כַּפָּרָה.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: אִידֵּי וְאִידֵּי בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁה, וְלָא קַשְׁיָא — הָא רַבִּי יְהוּדָה אַלִּיבָּא דְּרַבִּי, הָא רַבִּי יְהוּדָה אַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן.

וּמִי אִיכָּא לְמַאן דְּאָמַר חַטַּאת צִיבּוּר שֶׁכִּפְּרוּ בְּעָלִים מֵתָה?

דף טו:

וְהָתַנְיָא: כַּיּוֹצֵא בּוֹ אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: ״וְהַבָּאִים מֵהַשְּׁבִי בְּנֵי הַגּוֹלָה הִקְרִיבוּ עוֹלוֹת... פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנֵים עָשָׂר... אֵילִים תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה, כְּבָשִׂים שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה, שְׂעִירֵי חַטָּאת שְׁנֵים עָשָׂר — הַכֹּל עוֹלָה לַה׳״.

וְחַטָּאת מִי קָרְבָה עוֹלָה? אָמַר רָבָא: כִּי עוֹלָה, מָה עוֹלָה אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת — אַף חַטָּאת אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת, שֶׁהָיָה רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: עַל עֲבוֹדָה זָרָה הֶבִיאוּם, וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: עַל עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁעָשׂוּ בִּימֵי צְדְקִיָּהוּ.

קָא סָלְקָא דַּעְתִּין, לְמַאן דְּאִית לֵיהּ חַטַּאת צִבּוּר שֶׁנִּתְכַּפְּרוּ בְּעֶלֶיהָ — מֵתָה, אִית לֵיהּ נָמֵי חַטַּאת צִבּוּר שֶׁמֵּתוּ בְּעֶלֶיהָ — מֵתָה, וְהָא הָכָא דְּאִיכָּא דְּמֵתוּ בַּעֲלֵיהּ, וְקָא קָרְבָה!

אָמַר רַב פָּפָּא: אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר חַטַּאת צִבּוּר שֶׁכִּפְּרוּ בְּעֶלֶיהָ מֵתָה, חַטַּאת צִבּוּר שֶׁמֵּתוּ בְּעֶלֶיהָ אֵינָהּ מֵתָה, לְפִי שֶׁאֵין הַצִּבּוּר מֵתִים.

מְנָא לֵיהּ לְרַב פָּפָּא הָא? אִי נֵימָא מִשּׁוּם דִּכְתִיב ״תַּחַת אֲבוֹתֶיךָ יִהְיוּ בָנֶיךָ״, אִי הָכִי, אֲפִילּוּ יָחִיד נָמֵי!

אֶלָּא הַיְינוּ טַעְמָא, שֶׁאֵין הַצִּיבּוּר מֵתִים, מִשְּׁעִירֵי רְגָלִים וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים, דְּאָמַר רַחֲמָנָא: אַיְיתְינְהוּ מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה. וְדִלְמָא מִתּוּ מָרֵיְיהוּ דְּהָנֵי זוּזֵי? אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינַּהּ אֵין הַצִּבּוּר מֵתִים.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: כִּי אַקְרוּבֵינְהוּ לְהָנֵי חַטָּאוֹת — אַחֵיי אַקְרֵבִינְהוּ, דִּכְתִיב: ״וְרַבִּים מֵהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בְּיָסְדוֹ זֶה הַבַּיִת... בּוֹכִים בְּקוֹל גָּדוֹל וְרַבִּים בִּתְרוּעָה״.

וְדִילְמָא הָנָךְ מִיעוּטָא? לָא מָצֵית אָמְרַתְּ, דִּכְתִיב ״וְלֹא הִכִּירוּ הָעָם בַּתְּרוּעָה וְשִׂמְחָה לְקוֹל בְּכִי הָעָם״.

וְהֵיכִי מַקְרְבִי לְהוּ? וַהֲרֵי מְזִידִין הָווּ! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הוֹרָאַת שָׁעָה הָיְתָה.

הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי לָא תֵּימָא הָכִי — בִּשְׁלָמָא פָּרִים וּשְׂעִירִים כְּנֶגֶד שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים, אֶלָּא כְּבָשִׂים כְּנֶגֶד מִי? אֶלָּא הוֹרָאַת שָׁעָה הָיְתָה.

תְּנַן הָתָם: מִשֶּׁמֵּת יוֹסֵף בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵידָה וְיוֹסֵף בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם, בָּטְלוּ הָאֶשְׁכּוֹלוֹת. אִישׁ שֶׁהַכֹּל בּוֹ.

וְאָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל אֶשְׁכּוֹלוֹת שֶׁעָמְדוּ לָהֶן לְיִשְׂרָאֵל מִימוֹת מֹשֶׁה עַד שֶׁמֵּת יוֹסֵף בֶּן יוֹעֶזֶר — הָיוּ לְמֵדִין תּוֹרָה כְּמֹשֶׁה רַבֵּינוּ, מִכָּאן וְאֵילָךְ — לֹא הָיוּ לְמֵדִין תּוֹרָה כְּמֹשֶׁה רַבֵּינוּ.

וְהָאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים הֲלָכוֹת נִשְׁתַּכְּחוּ בִּימֵי אֶבְלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה! דְּאִישְׁתְּכַח לְהוּ — אִישְׁתְּכַח, וְדִגְמִירָן לְהוּ — הֲווֹ גְּמִירִי כְּמֹשֶׁה רַבֵּינוּ.
וְהָא תַּנְיָא: מִשֶּׁמֵּת מֹשֶׁה, אִם רַבּוּ מְטַמְּאִין — טִמְּאוּ, אִם רַבּוּ טְהוֹרִין — טִיהֲרוּ! לִיבָּא דְּאִימְּעִיט, מִיגְמָר הֲווֹ גְּמִירִי לְהוּ כְּמֹשֶׁה רַבֵּינוּ.
בְּמַתְנִיתָא תָּנָא: כָּל אֶשְׁכּוֹלוֹת שֶׁעָמְדוּ לְיִשְׂרָאֵל מִימוֹת מֹשֶׁה עַד שֶׁמֵּת יוֹסֵף בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרִידָה — לֹא הָיָה בָּהֶם שׁוּם דּוֹפִי, מִכָּאן וְאֵילָךְ — הָיָה בָּהֶן שׁוּם דּוֹפִי.
וְהָתַנְיָא: מַעֲשֶׂה בְּחָסִיד אֶחָד שֶׁהָיָה גּוֹנֵחַ מִלִּבּוֹ, וְשָׁאֲלוּ לָרוֹפְאִים, וְאָמְרוּ: אֵין לוֹ תַּקָּנָה עַד שֶׁיְּיַנֵּק חָלָב רוֹתֵחַ שַׁחֲרִית, וְהֵבִיאוּ עֵז וְקִשְׁרוּ לוֹ בְּכַרְעֵי מִיטָּתוֹ, וְהָיָה יוֹנֵק מִמֶּנָּה חֵלֶב.
לְמָחָר נִכְנְסוּ חֲבֵירָיו לְבַקְּרוֹ, כֵּיוָן שֶׁרָאוּ הָעֵז אָמְרוּ: לִיסְטִים מְזוּיָּין בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאָנוּ נִכְנָסִים לְבַקְּרוֹ?! יָשְׁבוּ וּבָדְקוּ, וְלֹא מָצְאוּ בּוֹ עָוֹן אֶלָּא שֶׁל אוֹתָהּ הָעֵז בִּלְבַד.
וְאַף הוּא בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר: יוֹדֵעַ אֲנִי בְּעַצְמִי שֶׁאֵין בִּי עָוֹן, אֶלָּא שֶׁל אוֹתָהּ הָעֵז בִּלְבַד, שֶׁעָבַרְתִּי עַל דִּבְרֵי חֲבֵירַי, שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ חֲכָמִים: אֵין מְגַדְּלִין בְּהֵמָה דַּקָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
וְקַיְּימָא לַן, כֹּל הֵיכָא דְּאָמַר "מַעֲשֶׂה בְּחָסִיד אֶחָד" — אוֹ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא אוֹ רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִילְעַאי, וְרַבָּנַן בָּתַר יוֹסֵף בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרִידָה דְּרֵי דְּרֵי הֲווֹ.

דף טז.

אָמַר רַב יוֹסֵף: דּוֹפִי שֶׁל סְמִיכָה קָתָנֵי.
וְהָא יוֹסֵף בֶּן יוֹעֶזֶר גּוּפֵיהּ מִיפְּלִיג פְּלִיג בִּסְמִיכָה! כִּי אִיפְּלִיג בַּהּ בְּסוֹף שְׁנֵיהֶ, דִּבְצַר לִיבָּא.
גּוּפָא, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים הֲלָכוֹת נִשְׁתַּכְּחוּ בִּימֵי אֶבְלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. אָמְרוּ לוֹ לִיהוֹשֻׁעַ: שְׁאַל! אָמַר לָהֶם: "לֹא בַּשָּׁמַיִם הִיא".
אָמְרוּ לוֹ לִשְׁמוּאֵל: שְׁאַל! אָמַר לָהֶם: "אֵלֶּה הַמִּצְוֹת" — שֶׁאֵין הַנָּבִיא רַשַּׁאי לְחַדֵּשׁ דָּבָר מֵעַתָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק נַפָּחָא: אַף חַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעֶלְיֹהָ נִשְׁתַּכְּחָה בִּימֵי אֶבְלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה.
אָמְרוּ לְפִנְחָס: שְׁאַל! אָמַר לָהֶם: "לֹא בַּשָּׁמַיִם הִיא". אָמְרוּ לוֹ לְאֶלְעָזָר: שְׁאַל! אָמַר לָהֶם: "אֵלֶּה הַמִּצְוֹת", שֶׁאֵין נָבִיא רַשַּׁאי לְחַדֵּשׁ דָּבָר מֵעַתָּה.
אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: בְּשָׁעָה שֶׁנִּפְטַר מֹשֶׁה רַבֵּינוּ לְגַן עֵדֶן, אָמַר לוֹ לִיהוֹשֻׁעַ: שְׁאַל מִמֶּנִּי כָּל סְפֵיקוֹת שֶׁיֵּשׁ לָךְ. אָמַר לוֹ: רַבִּי, כְּלוּם הִנַּחְתִּיךָ שָׁעָה אַחַת וְהָלַכְתִּי לְמָקוֹם אַחֵר? לֹא כָּךְ כָּתַבְתָּ בִּי "וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל"? מִיָּד תָּשַׁשׁ כֹּחוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, וְנִשְׁתַּכְּחוּ מִמֶּנּוּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הֲלָכוֹת, וְנוֹלְדוּ לוֹ שְׁבַע מֵאוֹת סְפֵיקוֹת, וְעָמְדוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְהָרְגוֹ.
אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: לוֹמַר לְךָ אִי אֶפְשָׁר, לֵךְ וְטוֹרְדָן בְּמִלְחָמָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד ה' וַיֹּאמֶר ה' וְגוֹ'".

בְּמַתְנִיתִין תָּנָא: אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת קַלִּין וַחֲמוּרִין, וּגְזֵירוֹת שָׁווֹת, וְדִקְדּוּקֵי סוֹפְרִים נִשְׁתַּכְּחוּ בִּימֵי אֶבְלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה.

אָמַר רַבִּי אֶבָּהוּ: אַף עַל פִּי כֵן הֶחְזִירָן עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז מִתּוֹךְ פִּלְפּוּלוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וַיִּלְכְּדָהּ עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז אֲחִי כָלֵב וַיִּתֶּן לוֹ אֶת עַכְסָה בִתּוֹ לְאִשָּׁה״. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ ״עַכְסָה״? שֶׁכָּל הָרוֹאֶה אוֹתָהּ כּוֹעֵס עַל אִשְׁתּוֹ.

וַיְהִי בְּבוֹאָהּ וַתְּסִיתֵהוּ לִשְׁאֹל מֵאֵת אָבִיהָ שָׂדֶה וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר, מַאי ״וַתִּצְנַח״? אָמַר רָבָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק: אָמְרָה לוֹ, מָה חֲמוֹר זֶה, כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ מַאֲכָל בַּאֲבוּסוֹ — מִיָּד צוֹעֵק, כָּךְ אִשָּׁה, כֵּיוָן שֶׁאֵין לָהּ תְּבוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ — מִיָּד צוֹעֶקֶת.

וַתֹּאמֶר תְּנָה לִּי בְרָכָה כִּי אֶרֶץ הַנֶּגֶב נְתַתָּנִי, בַּיִת שֶׁמְּנוּגָּב מִכָּל טוֹבָה, ״וְנָתַתָּה לִי גּוּלּוֹת מָיִם״ — אָדָם שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא תּוֹרָה בִּלְבָד. ״וַיִּתֶּן לָהּ כָּלֵב אֵת גּוּלּוֹת עִלִּיּוֹת וְאֵת גּוּלּוֹת תַּחְתִּיּוֹת״ — אָמַר לָהּ: מִי שֶׁדַּר עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים יְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מְזוֹנוֹת?!

וְכָלֵב בֶּן קְנַז הוּא? וְהָלֹא ״כָּלֵב בֶּן יְפוּנֶּה״ הוּא! מַאי ״יְפוּנֶּה״? שֶׁפָּנָה מֵעֲצַת מְרַגְּלִים.

וְאַכַּתִּי בֶּן קְנַז הוּא? בֶּן חֶצְרוֹן הוּא, דִּכְתִיב: ״וְכָלֵב בֶּן חֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת עֲזוּבָה״. אָמַר רָבָא: חוֹרְגֶיהָ דִּקְנַז הוּא.

תַּנָּא: הוּא עָתְנִיאֵל, הוּא יַעְבֵּץ, וּמָה שְׁמוֹ? יְהוּדָה אָחִי שִׁמְעוֹן שְׁמוֹ. ״עָתְנִיאֵל״ — שֶׁעָנָאוֹ אֵל, ״יַעְבֵּץ״ — שֶׁיָּעַץ וְרִיבֵּץ תּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל.

וּמְנָלַן שֶׁעָנָאוֹ אֵל? דִּכְתִיב: ״וַיִּקְרָא יַעְבֵּץ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם בָּרֵךְ תְּבָרְכֵנִי וְהִרְבִּיתָ אֶת גְּבוּלִי וְהָיְתָה יָדְךָ עִמָּדִי וְעָשִׂיתָ מֵרָעָתִי לְבִלְתִּי עָצְבִּי וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֵת אֲשֶׁר שָׁאָל״.

אִם בָּרֵךְ תְּבָרְכֵנִי — בַּתּוֹרָה, ״וְהִרְבִּיתָ אֶת גְּבוּלִי״ — בְּתַלְמִידִים, ״וְהָיְתָה יָדְךָ עִמָּדִי״ — שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכַּח תַּלְמוּדִי מִלִּבְּךָ, ״וְעָשִׂיתָ מֵרָעָתִי״ — שֶׁיְּזַדְּמִנוּ לִי רֵיעִים כְּמוֹתִי, ״לְבִלְתִּי עָצְבִּי״ — שֶׁלֹּא יְשַׁגְּבֵנִי יֵצֶר הָרָע מִלִּשְׁנוֹת. אִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵּן — מוּטָב, וְאִם לָאו — הֲרֵינִי הוֹלֵךְ (לְנִסְיסִי) [בְּנִסְיסִי] לַשְׁאוֹל. מִיָּד, ״וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֵת אֲשֶׁר שָׁאָל״.

כְּיוֹצֵא בַּדָּבָר אַתָּה אוֹמֵר: ״רֹשׁ וְאִישׁ תְּכָכִים נִפְגָּשׁוּ מֵאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם ה״״. בְּשָׁעָה שֶׁהַתַּלְמִיד הוֹלֵךְ אֵצֶל רַבּוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: ״לַמְּדֵנִי תּוֹרָה״, אִם מְלַמְּדוֹ — ״מֵאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם ה״״, וְאִם לָאו — ״עָשִׁיר וָרֹשׁ נִפְגָּשׁוּ עוֹשֵׂה כֻלָּם ה״״. מִי שֶׁעָשָׂאוֹ חָכָם לָזֶה — עוֹשֶׂה אוֹתוֹ טִיפֵּשׁ, טִיפֵּשׁ לָזֶה — עוֹשֶׂה אוֹתוֹ חָכָם. זוֹ מִשְׁנַת רַבִּי נָתָן.

רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אוֹמֵר: ״אִם בָּרֵךְ תְּבָרְכֵנִי״ — בִּפְרִיָּה וּרְבִיָּה, ״וְהִרְבִּיתָ אֶת גְּבוּלִי״ — בְּבָנִים וּבְבָנוֹת, ״וְהָיְתָה יָדְךָ עִמָּדִי״ — בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן, ״וְעָשִׂיתָ מֵרָעָתִי״ — שֶׁלֹּא יְהֵא בִּי מֵיחוֹשׁ רֹאשׁ וּמֵיחוֹשׁ אָזְנַיִם וּמֵיחוֹשׁ עֵינַיִם, ״לְבִלְתִּי עָצְבִּי״ — שֶׁלֹּא יְשַׁגְּבֵנִי יֵצֶר הָרָע

מִלְּשָׁנוֹת. אִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵּן — מוּטָב, וְאִם לָאו — הֲרֵינִי הוֹלֵךְ בִּנְסִיסֵי לַשָּׁאוֹל, ״וַיָּבֵא לוֹ אֱלֹהִים אֵת אֲשֶׁר שָׁאָל״.

כְּיוֹצֵא בַּדָּבָר אַתָּה אוֹמֵר: ״רָשׁ וְאִישׁ תְּכָכִים נִפְגָּשׁוּ מֵאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם ה׳״, בְּשָׁעָה שֶׁעָנִי הוֹלֵךְ אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת וְאָמַר: פַּרְנְסֵנִי, אִם מְפַרְנְסוֹ — מוּטָב, וְאִם לָאו — ״עָשִׁיר וָרָשׁ נִפְגָּשׁוּ עוֹשֵׂה כֻלָּם ה׳״, מִי שֶׁעָשָׂאוֹ עָשִׁיר לָזֶה — עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עָנִי, עָנִי לָזֶה — עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עָשִׁיר.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מָה מָצִינוּ כּוּ׳.

תָּנוּ רַבָּנָן: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: חָמֵשׁ חַטָּאוֹת מֵתוֹת, וְלַד חַטָּאת, וּתְמוּרַת חַטָּאת, וְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ, וְחַטָּאת שֶׁכִּפְּרוּ בְּעָלֶיהָ, וְחַטָּאת שֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ.

אִי אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר וְלַד חַטָּאת בְּצִיבּוּר — לְפִי שֶׁאֵין חַטָּאת נִקֶּבָה בְּצִיבּוּר, וְאִי אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר תְּמוּרַת חַטָּאת בְּצִיבּוּר — לְפִי שֶׁאֵין צִיבּוּר עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאִי אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר חַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ בְּצִיבּוּר — לְפִי שֶׁאֵין הַצִּיבּוּר מֵתִים.

שֶׁכִּפְּרוּ בְּעָלֶיהָ, וְשֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ — לֹא מָצִינוּ. יָכוֹל יְהוּ נוֹהֲגוֹת בֵּין בְּיָחִיד בֵּין בְּצִיבּוּר? אָמַרְתָּ: יִלְמַד אָדָם סָתוּם מִמְּפוֹרָשׁ, מָה מְפוֹרָשׁ בְּיָחִיד וְלֹא בְּצִבּוּר, אַף בְּשֶׁכִּפְּרוּ בְּעָלֶיהָ וְשֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ בְּיָחִיד דְּבָרִים אֲמוּרִים וְלֹא בְּצִיבּוּר.

דף טז:

וְכִי דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר? רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּחַד מָקוֹם גְּמִיר לְהוּ.

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אַרְבָּעָה נִתְּנוּ לָהֶן, וְהֶעֱמִידוּם עַל חָמֵשׁ. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ בְּצִבּוּר — הָנָךְ מִי אִיתַּנְהוּ בְּצִבּוּר? אֶלָּא עַל כָּרְחָיךְ — יִלְמַד סָתוּם מִמְּפוֹרָשׁ.

רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: אַחַת נִתְּנָה לָהֶן, וְהֶעֱמִידוּהָ עַל חָמֵשׁ.

וְלִיחְזֵי בְּהֵי סִידְרָא גְּמִירִי לְהוּ, אִי בְּיָחִיד אִי בְּצִבּוּר?

שְׁתֵּי שְׂכָחוֹת שָׁכְחוּ, וְקַשְׁיָא לְהוּ.

וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ בְּצִבּוּר, הָנָךְ מִי אִיתַּנְהוּ בְּצִבּוּר? אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ: יִלְמַד סָתוּם מִמְּפוֹרָשׁ — מַה מְּפוֹרָשׁ בְּיָחִיד וְלֹא בְּצִבּוּר, אַף סָתוּם בְּיָחִיד וְלֹא בְּצִבּוּר.

מַתְנִי׳ חוֹמֶר בַּקָּדָשִׁים מִבַּתְּמוּרָה, וְחוֹמֶר בַּתְּמוּרָה מִבַּקָּדָשִׁים. חוֹמֶר בְּקָדָשִׁים מִבַּתְּמוּרָה — שֶׁהַקָּדָשִׁים עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאֵין תְּמוּרָה עוֹשָׂה תְּמוּרָה. הַצִּבּוּר וְהַשּׁוּתָּפִין מַקְדִּישִׁין, אֲבָל לֹא מְמִירִין. וּמַקְדִּישִׁין עוּבָּרִין וְאֲבָרִים, אֲבָל לֹא מְמִירִין.

חוֹמֶר בַּתְּמוּרָה מִבַּקָּדָשִׁים, שֶׁהַקִּדּוּשָׁה חָלָה עַל בַּעֲלַת מוּם קָבוּעַ, וְאֵין יוֹצְאָה לְחוּלִּין

דף יז.

לִיגְּזוּ וְלִיעָבֵד. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עָשָׂה שׁוֹגֵג כְּמֵזִיד בַּתְּמוּרָה, וְלֹא עָשָׂה שׁוֹגֵג כְּמֵזִיד בַּמּוּקְדָּשִׁין.

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַכִּלְאַיִם, וְהַטְּרֵפָה, וְהַיּוֹצֵא דּוֹפֶן, וְטוּמְטוּם, וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס — לֹא קָדוֹשִׁין, וְלֹא מַקְדִּישִׁין.

גְּמָ' מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה? אָמַר קְרָא "יִהְיֶה קֹדֶשׁ", לְרַבּוֹת שׁוֹגֵג כְּמֵזִיד. הֵיכִי דָּמֵי שׁוֹגֵג כְּמֵזִיד? אָמַר חִזְקִיָּה: כְּסָבוּר שֶׁהוּא מוּתָּר לְהַמִּיר. גַּבֵּי תְּמוּרָה — לָקֵי, גַּבֵּי קָדְשִׁים — לָא לָקֵי.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא: גַּבֵּי תְּמוּרָה — קָדֵישׁ, גַּבֵּי קָדְשִׁים — לָא קָדֵישׁ.

רֵישׁ לָקִישׁ וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמְרִי: כְּסָבוּר לוֹמַר "תְּמוּרַת עוֹלָה", וְאָמַר "תְּמוּרַת שְׁלָמִים". לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא: גַּבֵּי תְּמוּרַת שְׁלָמִים — קָדֵישׁ, גַּבֵּי קָדְשִׁים — לָא קָדֵישׁ.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא, כְּסָבוּר לוֹמַר "שָׁחוֹר" וְאָמַר "לָבָן" — גַּבֵּי תְּמוּרָה לָקֵי, גַּבֵּי קָדָשִׁים לָא לָקֵי.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: בְּאוֹמֵר "תֵּצֵא זוֹ וְתִיכָּנֵס זוֹ". גַּבֵּי קָדָשִׁים, בְּאוֹמֵר שֶׁנּוֹלַד בָּהֶם מוּם נֶאֱכָלִין בְּלֹא פִּדְיוֹן — לָא לָקֵי, גַּבֵּי תְּמוּרָה — לָקֵי.

רַב שֵׁשֶׁת אָמַר: בְּאוֹמֵר "אֶכָּנֵס לַבַּיִת זֶה וְאַקְדִּישׁ" וְאָמִיר מִדַּעְתִּי, וְנִכְנַס וְהֵמִיר וְהִקְדִּישׁ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ — גַּבֵּי תְּמוּרָה לָקֵי, גַּבֵּי קָדָשִׁים לָא לָקֵי.

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַכִּלְאַיִם וְהַטְּרֵפָה וְכוּ'. אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא קָדוֹשִׁין בִּתְמוּרָה, וְלֹא מַקְדִּישִׁין לַעֲשׂוֹת תְּמוּרָה.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי מֵאִיר: וּמֵאַחַר שֶׁאֵין קָדוֹשִׁין, מֵהֵיכָן מַקְדִּישִׁין? אֶלָּא אִי אַתָּה מוֹצֵא אֶלָּא בְּמַקְדִּישׁ בְּהֵמָה וְאַחַר כָּךְ נִטְרְפָה, בְּמַקְדִּישׁ וְלָד וְיָצָא [דֶּרֶךְ] דּוֹפֶן. אֲבָל כִּלְאַיִם וְטוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס, אִי אַתָּה מוֹצֵא אֶלָּא בְּוַלְדֵי קָדָשִׁים, וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר: הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

אָמַר רַב פָּפָּא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר? כִּבְהֵמָה טְמֵאָה — מָה בְּהֵמָה טְמֵאָה לֹא קָרְבָה וְלָא נָחֲתָא לַהּ קְדוּשַׁת הַגּוּף, אַף הָנָךְ לֹא קָרְבִי וְלָא נָחֲתָא לְהוּ קְדוּשַׁת הַגּוּף.

אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא: וַהֲרֵי בַּעַל מוּם, דְּלָא קָרֵיב, וְנָחֲתָא לֵיהּ קְדוּשַׁת הַגּוּף! אָמַר לֵיהּ: בַּעַל מוּם קָרֵב בְּמִינוֹ. אִי הָכִי, טְרֵפָה נָמֵי קָא קָרְבָה בְּמִינָהּ!

אֶלָּא אָמַר רָבָא: כִּבְהֵמָה טְמֵאָה, מָה בְּהֵמָה טְמֵאָה פְּסוּל הַגּוּף, אַף כֹּל פְּסוּל הַגּוּף, לְאַפּוֹקֵי בַּעַל מוּם דִּפְסוּל חִסָּרוֹן נִינְהוּ.

אָמַר לֵיהּ רַב אַדָּא לְרָבָא: וַהֲלֹא "שָׁרוּעַ" וְ"קָלוּט" כְּתִיב בַּפָּרָשָׁה, וְהָא הָנֵי פְּסוּל הַגּוּף נִינְהוּ!

אֶלָּא אָמַר רָבָא: כִּבְהֵמָה [טְמֵאָה], מָה בְּהֵמָה טְמֵאָה דְּלֵיכָּא בְּמִינַהּ, אַף כֹּל דְּלֵיכָּא בְּמִינַהּ, לְאַפּוֹקֵי בַּעַל מוּם דְּהָא אִיכָּא בְּמִינַהּ.

מַאי אָמְרַתְּ: טְרֵפָה אִיכָּא בְּמִינַהּ? לָא דָּמְיָא לְבַעַל מוּם, בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲסוּרָה בַּאֲכִילָה, וּטְרֵפָה אֲסוּרָה בַּאֲכִילָה, לְאַפּוֹקֵי בַּעַל מוּם דְּמוּתָּר בַּאֲכִילָה.

אָמַר שְׁמוּאֵל: הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַטְּרֵיפָה צְרִיכָה מוּם קָבוּעַ לִפְדּוֹת עָלָיו, שְׁמַע מִינַּהּ פּוֹדִין אֶת הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לִכְלָבִים?

אֶלָּא אֵימָא: עוֹשֶׂה קְדוּשָּׁה (לְמִיתָה, כְּסָבוּר מוּתָּר לְהַקְדִּישׁ בַּעֲלֵי מוּמִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, גַּבֵּי תְּמוּרָה — קָדֵישׁ, גַּבֵּי קָדָשִׁים — לָא קָדֵישׁ) לָמוּת, וְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא אוֹמֵר: אֵינָהּ אֶלָּא כְּמַקְדִּישׁ עֲצִים וַאֲבָנִים בִּלְבַד.

תְּנַן: כָּל הַקֳּדָשִׁים שֶׁנַּעֲשׂוּ טְרֵפָה, אֵין פּוֹדִין אוֹתָן, לְפִי שֶׁאֵין פּוֹדִין הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לִכְלָבִים. טַעְמָא שֶׁנַּעֲשׂוּ, הָא הָיוּ מֵעִיקָּרָא — פּוֹדִין אוֹתָן! דִּלְמָא הַאי תַּנָּא סָבַר: כֹּל הֵיכָא דְּלָא חֲזֵי לְגוּפֵהּ, לָא נָחֲתָא לַהּ קְדוּשַׁת הַגּוּף.

תָּא שְׁמַע: רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַכִּלְאַיִם, וְיוֹצֵא דּוֹפֶן, וּטְרֵיפָה, וְטוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס — לֹא קְדוֹשִׁין וְלֹא מַקְדִּישִׁין. וְאָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא קְדוֹשִׁין בִּתְמוּרָה, וְלֹא מַקְדִּישִׁין לַעֲשׂוֹת תְּמוּרָה. וְתַנְיָא, אָמַר רַבִּי מֵאִיר: וְכִי מֵאַחַר שֶׁאֵין קְדוֹשִׁין, מֵהֵיכָן מַקְדִּישִׁין? אֶלָּא אִי אַתָּה מוֹצֵא אֶלָּא בְּמַקְדִּישׁ בְּהֵמָה וְאַחַר כָּךְ נִטְרְפָה, הָא הָיְתָה טְרֵפָה מֵעִיקָּרָא — לָא נָחֲתָא לֵיהּ קְדוּשַׁת הַגּוּף.

דף יז:

אָמַר לְךָ שְׁמוּאֵל: דִּלְמָא הָךְ תַּנָּא נָמֵי סָבַר כֹּל הֵיכָא דְּלָא חֲזֵיָא לְגוּפֵהּ — לָא נָחֲתָא לַהּ קְדוּשַׁת הַגּוּף.

הַדַּרַן עָלָךְ יֵשׁ בְּקָרְבָּנוֹת.

מַתְנִי׳ **אֵלּוּ קָדָשִׁים** שֶׁוַּולְדוֹתֵיהֶן וּתְמוּרוֹתֵיהֶן כַּיּוֹצֵא בָּהֶן, וְלַד שְׁלָמִים וּתְמוּרָתָן, וְלָדָן וּוְלַד וְלָדָן עַד סוֹף כָּל הָעוֹלָם — הֲרֵי הֵן שְׁלָמִים, וּטְעוּנִין סְמִיכָה וּנְסָכִים וּתְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק.

גְּמָ׳ כֵּיוָן דִּתְנָא ״וְלָדָן וּוְלַד וְלָדָן״, ״עַד סוֹף כָּל הָעוֹלָם״ לְמָה לִי? תַּנָּא דִּידַן שַׁמְעֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּאָמַר ״וְלַד שְׁלָמִים לֹא יִקָּרֵב שְׁלָמִים״, וַאֲמַר לֵיהּ תַּנָּא דִּידַן: לָא מִיבַּעְיָא בְּוּולְדָן דְּלָא מוֹדֵינָא, אֶלָּא אֲפִילּוּ עַד סוֹף הָעוֹלָם לָא מוֹדֵינָא לָךְ.

מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנָן: ״זֶכֶר״ — לְרַבּוֹת אֶת הַוָּלָד.

וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה תְּמוּרָה, שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי הֶקְדֵּשׁ — קְרֵיבָה, וְלָד, שֶׁגִּידּוּלֵי הֶקְדֵּשׁ — אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּקָּרֵב?

מָה לִתְמוּרָה, שֶׁכֵּן נוֹהֶגֶת בְּכָל הַקֳּדָשִׁים, תֹּאמַר בְּוָלָד, שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַקֳּדָשִׁים? אֵינוֹ קָרֵב הוֹאִיל וְאֵינוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַקֳּדָשִׁים. תַּלְמוּד לוֹמַר "זָכָר" — לְרַבּוֹת אֶת הַוָּלָד, "נְקֵבָה" — לְרַבּוֹת הַתְּמוּרָה.

אֵין לִי אֶלָּא תְּמוּרַת תְּמִימִין, וּוְלַד תְּמִימִין, וְלַד בַּעֲלֵי מוּמִין וּתְמוּרַת בַּעֲלֵי מוּמִין מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "אִם זָכָר" לְרַבּוֹת וְלַד בַּעֲלֵי מוּמִין, "אִם נְקֵבָה" לְרַבּוֹת תְּמוּרַת בַּעֲלֵי מוּמִין.

אָמַר לֵיהּ רַב סָפְרָא לְאַבָּיֵי: וְאֵיפוֹךְ אֲנָא! מִסְתַּבְּרָא, מִמָּקוֹם שֶׁנִּתְרַבְּתָה תְּמוּרַת תְּמִימִין נִתְרַבְּתָה תְּמוּרַת בַּעֲלֵי מוּמִין.

אָמַר לֵיהּ: מִי קָאָמֵינָא לָךְ לֵיפוֹךְ "אִם זָכָר" "אִם נְקֵבָה"? אֲנָא כּוּלֵּיהּ קְרָא קָאָמֵינָא! אֵימָא: "זָכָר" לְרַבּוֹת אֶת הַתְּמוּרָה, "נְקֵבָה" לְרַבּוֹת אֶת הַוָּלָד. אָמַר לֵיהּ: "וְלָד" לְשׁוֹן זָכָר מַשְׁמַע, "תְּמוּרָה" לְשׁוֹן נְקֵבָה מַשְׁמַע.

לְמַאי הִלְכְתָא? אָמַר שְׁמוּאֵל: לִיקָּרֵב, וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר.

דְּמַהוּ דְּתֵימָא: כִּי קָאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר עוֹלָה, דְּאִיכָּא שֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ, אֲבָל הֲנֵי וְלָדוֹת לָא קָרְבִי — קָמַשְׁמַע לַן.

בַּר פָּדָא אָמַר: לִרְעִיָּה, וְאַלִּיבָּא דְּדִבְרֵי הַכֹּל. דְּאִתְּמַר: רָבָא אָמַר: לִיקָּרֵב, וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר. רַב פָּפָּא אָמַר: לִרְעִיָּה, וְאַלִּיבָּא דְּדִבְרֵי הַכֹּל.

וְהַאי תַּנָּא מַיְיתֵי לַהּ מֵהָכָא.

"רָק קָדֶשֶׁיךָ" — אֵלּוּ תְּמוּרוֹת, "אֲשֶׁר יִהְיוּ לְךָ" — אֵלּוּ הַוְּוֹלָדוֹת, "תִּשָּׂא וּבָאת".

יָכוֹל יַכְנִיסֵנּוּ לְבֵית הַבְּחִירָה, וְיִמְנַע מֵהֶם מַיִם וּמָזוֹן כְּדֵי שֶׁיְּמוּתוּ? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְעָשִׂיתָ עוֹלוֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם", כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹהֵג בְּעוֹלָה — אַתָּה נוֹהֵג בִּתְמוּרָה, כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹהֵג בִּשְׁלָמִים — אַתָּה נוֹהֵג בָּוְוֹלְדֵי שְׁלָמִים וּבִתְמוּרָה.

יָכוֹל כָּל קָדָשִׁים כֵּן? תַּלְמוּד לוֹמַר "רַק" — דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר "אִשֶּׁה הוּא אִשֶּׁה אִשֶּׁה לַה'" — הוּא קָרֵב, וְאֵין תְּמוּרָתוֹ קְרֵיבָה.

אָמַר מָר: "תִּשָּׂא וּבָאת", יָכוֹל יַכְנִיסֶנּוּ לְבֵית הַבְּחִירָה?

מְנָא תֵּיתֵי הָא? כֵּיוָן דְּנָמְרִי חֲמֵשׁ חַטָּאוֹת, הָנָךְ מִקְּרֵב קָרְבִי!

מַהוּ דְּתֵימָא: חֲמֵשׁ חַטָּאוֹת מֵתוֹת בְּכָל מָקוֹם, וְהָנָךְ יָמוּתוּ בְּבֵית הַבְּחִירָה — קָמַשְׁמַע לַן.

אָמַר מָר: יָכוֹל אַף כָּל הַקֳּדָשִׁים כֵּן? תַּלְמוּד לוֹמַר "רַק קָדָשֶׁיךָ". וְלָד דְּמַאן? אִי דְּעוֹלָה — זָכָר הוּא, וְלָאו בַּר אוֹלוֹדֵי הוּא! וְאִי דְּחַטָּאת — גְּמִירִי לַהּ דִּלְמֵיתָה קָיְימִי!

דף יח.

אִי דְּאָשָׁם — גְּמִירִי לַהּ דִּלְרִעְיָיה אָזְלָא, דְּכֹל שֶׁבַּחַטָּאת מֵתָה בָּאָשָׁם רוֹעֶה. לְעוֹלָם בְּחַטָּאת, וְהִילְכְתָא גְּמִירִי לַהּ לְמֵיתָה, וּקְרָא לְמַעוֹטֵי לְהַקְרָבָה.

וְהָא בְּהָא תַּלְיָא, כֵּיוָן דִּלְמִיתָה אָזְלָא — מִמֵּילָא לָא קָרְבָה! אֶלָּא הִלְכְתָא לְחַטָּאת, וְקָרָא לְמַעוֹטֵי תְּמוּרַת אָשָׁם.

הָא נָמֵי הֵילְכְתָא גְּמִירִי לַהּ, דְּאָמְרִי: כֹּל שֶׁבַּחַטָּאת מֵתָה, בָּאָשָׁם רוֹעֶה. אֶלָּא קְרָא מִיבְּעֵי לֵיהּ, דְּאִי עָבַר וּמַקְרֵיב — קָאֵי בַּעֲשֵׂה.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ כּוּ'. הוּא קָרֵב וְאֵין תְּמוּרָתוֹ קְרֵיבָה. לְמָה לִי קְרָא, וְהָא הֵילְכְתָא גְּמִירִי לַהּ!

אִין הָכִי נָמֵי, אֶלָּא קְרָא לְמָה לִי? מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַב הוּנָא, דְּאָמַר רַב הוּנָא: אָשָׁם שֶׁנִּיתַּק לִרְעִיָּיה וּשְׁחָטוֹ סְתָם — כָּשֵׁר לְשֵׁם עוֹלָה.

נִיתַּק — אִין, לֹא נִיתַּק — לָא. מַאי טַעְמָא? הוּא — בַּהֲוָויָיתוֹ יְהֵא.

וּלְהַאי תַּנָּא דְּקָא יָלֵיף מֵהָנֵי קְרָאֵי, תִּיפּוֹק לִי מ"זָכָר" ו"נְקֵבָה"? הַהוּא מִיבְּעֵי לֵיהּ לְוָלָד בַּעֲלֵי מוּמִין, וְלִתְמוּרַת בַּעֲלֵי מוּמִין.

וְתִיפּוֹק לִי כּוּלְּהוּ מֵהַאי קְרָא? "אִם" לָא מַשְׁמַע לֵיהּ.

וּלְהַאי תַּנָּא דְּנָפְקָא לֵיהּ מ"זָכָר" "אִם נְקֵבָה", תִּשָּׂא וּבָאתָ מָה עֲבִיד לְהוּ! אֲפִילּוּ מִמִּירְעַיְיהוּ. לִישָׁנָא אַחְרִינָא: מִמּוֹרְגַּיְיהוּ.

מַתְנִי' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: וְלַד שְׁלָמִים לֹא יִקָּרֵב שְׁלָמִים, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִקָּרֵב.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: לֹא נֶחְלְקוּ עַל וְלַד וְלַד שְׁלָמִים, וְעַל וְלַד וְלַד תְּמוּרָה שֶׁלֹּא יִקָּרֵב. עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל הַוָּלָד, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא יִקָּרֵב, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִקָּרֵב.

הֵעִיד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי פַּפְּיָיס עַל וְלַד שְׁלָמִים שֶׁיִּקָּרֵב שְׁלָמִים. אָמַר רַבִּי פַּפְּיָיס: אֲנִי מֵעִיד שֶׁהָיְתָה לָנוּ פָּרָה שֶׁל זִבְחֵי שְׁלָמִים, וַאֲכַלְנוּהָ בַּפֶּסַח, וְאָכַלְנוּהָ וְלָדָהּ שְׁלָמִים בֶּחָג.

גְּמָ' אָמַר רַבִּי אַמֵּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? אָמַר קְרָא "וְאִם זָבֹחַ שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ לַה'", וְאֵם — וְלֹא וָלָד.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא לְרַבִּי אַמֵּי: אֶלָּא מֵעַתָּה, "אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ", הָכִי נָמֵי דְּאִם וְלֹא וָלָד? וְכִי תֵּימָא הָכִי נָמֵי, וְהָתַנְיָא: וְלָדָהּ, וּתְמוּרָתָהּ, וְחִילּוּפֶיהָ — מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "אִם עַל תּוֹדָה" — מִכָּל מָקוֹם.

אֶלָּא אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הֵיכִינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, גְּזֵירָה שֶׁמָּא יְגַדֵּל מֵהֶם עֲדָרִים עֲדָרִים.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: לֹא נֶחְלְקוּ כּוּ'.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: הֵיכִי תָּנֵי? "לֹא נֶחְלְקוּ שֶׁלֹּא יִקָּרְבוּ, אֶלָּא יִקָּרְבוּ", אוֹ דִילְמָא: "לֹא נֶחְלְקוּ שֶׁיִּקָּרְבוּ, אֶלָּא לֹא יִקָּרְבוּ"?

אָמַר רַבָּה: מִסְתַּבְּרָא "לֹא נֶחְלְקוּ שֶׁלֹּא יִקְרְבוּ, אֶלָּא יִקְרְבוּ". מַאי טַעְמָא? עַד כָּאן לָא פְּלִיג רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עֲלֵיהּ דְּרַבָּנַן אֶלָּא בְּוָלָד, אֲבָל וְלַד וְלָד — אַקְרַאי בְּעָלְמָא הוּא.
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: "לֹא נֶחְלְקוּ שֶׁיִּקְרְבוּ, אֶלָּא לֹא יִקְרְבוּ". מַאי טַעְמָא? עַד כָּאן לָא פְּלִיגִי רַבָּנַן עֲלֵיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא בְּוָלָד, אֲבָל וְלַד וְלָד — מִתּוֹךְ (מַעֲשָׂיו) [מַעֲשָׂיהָ] נִיכֶּרֶת מַחְשַׁבְתּוֹ דִּלְגַדֵּל קָא בָּעֵי לֵיהּ.

דף יח:

תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא לְסַיּוֹעֵי לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: "אִם כֵּשֵׁב הוּא מַקְרִיב" — וָלָד רִאשׁוֹן קָרֵב, וָלָד שֵׁנִי אֵינוֹ קָרֵב.
הוּא — קָרֵב, וְאֵין וְלַד כָּל הַקֳּדָשִׁים קָרֵב.
וָלָד דְּמַאי? אִי דְּעוֹלָה וְאָשָׁם — זְכָרִים הֵם, וְלָא בְּנֵי וָלָד הֵם. אִי דְּחַטָּאת — הֵילְכָתָא גְּמִירִי לַהּ דִּלְמֵיתָה אָזְלָא.
אָמַר רָבִינָא: לְאֵיתוֹיֵי וְלַד הַמְעוּשָּׂרֶת, וְלַד הַמְעוּשָּׂרֶת לְמָה לִי קְרָא? "עֲבָרָה" "עֲבָרָה" מִבְּכוֹר קָא נָמַר לַהּ!
אִצְטְרִיךְ, סְלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא: אֵין דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר, קָא מַשְׁמַע לַן.
הֵעִיד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי פַּפְּיָיס כּוּ'.
וּלְרָבָא דְּאָמַר: קְדָשִׁים, כֵּיוָן שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶם רֶגֶל אֶחָד, כָּל יוֹם וְיוֹם עוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּ"בַל תְּאַחֵר", מֵעֲצֶרֶת בָּעֵי מֵיכְלֵיהּ! אָמַר רַב זְבִיד מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא: כְּגוֹן שֶׁהָיָה חוֹלֶה בַּעֲצֶרֶת.
רַב אָשֵׁי אָמַר: מַאי "חַג" נָמֵי דְּקָתָנֵי? — חַג שָׁבוּעוֹת. וְאִידַּךְ, כֹּל הֵיכִי דְּקָתָנֵי "פֶּסַח" תָּנֵי "עֲצֶרֶת".
אִי הָכִי, מַאי אַסְהָדוּתֵיהּ? לְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאָמַר "וְלַד שְׁלָמִים לֹא יִקָּרֵב שְׁלָמִים", קָמַסְהֵיד הוּא דְּקָרֵב.
מַתְנִי' וְלַד תּוֹדָה וּתְמוּרָתָהּ, וְלָדָן וְלַד וְלָדָן עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת — הֲרֵי אֵלּוּ כְּתוֹדָה, וּבִלְבַד שֶׁאֵין טְעוּנִין לֶחֶם.
גְּמָ' מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנָן: מַהוּ אוֹמֵר "יַקְרִיבֶנּוּ"?
מַפְרִישׁ תּוֹדָה, וְאַבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְנִמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה, וַהֲרֵי שְׁתֵּיהֶן עוֹמְדוֹת. מִנַּיִן שֶׁאֵיזוֹ שֶׁיִּרְצֶה יַקְרִיב וְלַחְמָהּ עִמָּהּ? תַּלְמוּד לוֹמַר: "תּוֹדָה יַקְרִיב".
יָכוֹל תְּהֵא שְׁנִיָּה טְעוּנָה לֶחֶם? תַּלְמוּד לוֹמַר "יַקְרִיבֶנּוּ" — אַחַת וְלֹא שְׁתַּיִם. מִנַּיִן לְרִבּוֹת וְלָדוֹת תְּמוּרוֹת וַחֲלִיפוֹת? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְאִם עַל תּוֹדָה". יָכוֹל יְהוּ כּוּלָּן טְעוּנוֹת לֶחֶם?

תַּלְמוּד לוֹמַר "עַל זֶבַח הַתּוֹדָה" — תּוֹדָה טְעוּנָה לֶחֶם, וְלֹא וְלָדָהּ וּתְמוּרָתָהּ וַחֲלִיפָתָהּ טְעוּנָה לֶחֶם.

מַתְנִי' תְּמוּרַת עוֹלָה, וְלַד תְּמוּרָה, וְלַד וְלַד וְלָדָהּ עַד סוֹף כָּל הָעוֹלָם — הֲרֵי אֵלּוּ כְּעוֹלָה, וּטְעוּנִין הֶפְשֵׁט וְנִיתּוּחַ וְכָלִיל לָאִשִּׁים. הַמַּפְרִישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָה וְיָלְדָה זָכָר — יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב וְיִמָּכֵר, וְיָבִיא בְּדָמָיו עוֹלָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הוּא עַצְמוֹ יִקָּרֵב עוֹלָה.

גְּמָ' מַאי שְׁנָא רֵישָׁא דְּלָא פְּלִיגִי, וּמַאי שְׁנָא סֵיפָא דְּפְלִיגִי?

אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה: בְּמַחְלוֹקֶת שְׁנוּיָה, וְרַבִּי אֶלְעָזָר הִיא. וְרָבָא אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבָּנַן, עַד כָּאן לָא פְּלִיגִי עֲלֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אֶלָּא גַּבֵּי מַפְרִישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָה, דְּאִימֵּיהּ לָא קָרֵיבָה, אֲבָל תְּמוּרָה דְּאִימֵּיהּ נָמֵי קָרֵיבָה — אֲפִילּוּ רַבָּנַן מוֹדוּ.

וּמִי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר יִקָּרֵב עוֹלָה הוּא עַצְמוֹ? וּרְמִינְהוּ: תְּמוּרַת אָשָׁם, וְלַד תְּמוּרָה, וְלָדָן, וְלַד וְלָדָן עַד סוֹף כָּל הָעוֹלָם — יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיִפְּלוּ דְּמֵיהֶן לִנְדָבָה.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יָמוּתוּ. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: יָבִיא בִּדְמֵיהֶן עוֹלָה. בַּדָּמִים — אִין, הוּא עַצְמוֹ — לָא.

אָמַר רַב חִסְדָּא: רַבִּי אֶלְעָזָר לְדִבְרֵיהֶם דְּרַבָּנַן קָאָמַר לְהוּ, לְדִידִי סְבִירָא לִי דַּאֲפִילּוּ וְלַד נָמֵי קָרֵב עוֹלָה, לְדִידְכוּ דְּאָמְרִיתוּ רוֹעֶה — אוֹדוֹ לִי מִיהַת דְּמוֹתָרוֹת לְנִדְבַת יָחִיד אָזְלִי, וְאָמְרִי לֵיהּ: מוֹתָרוֹת לְנִדְבַת צִיבּוּר אָזְלִי.

רָבָא אָמַר: עַד כַּאן לָא קָאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הוּא עַצְמוֹ יִקָּרֵב עוֹלָה, אֶלָּא בְּמַפְרִישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָה, דְּאִיכָּא שֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ,

דף יט.

אֲבָל גַּבֵּי תְּמוּרַת וְלַד אָשָׁם, דְּלֵיכָּא שֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ, מוֹדֵי רַבִּי אֶלְעָזָר דִּבְדָמָיו אֵין הוּא עַצְמוֹ לָא קָרֵב.

אֵיתִיבֵיהּ אַבָּיֵי: וְכִי בָּעֵי רַבִּי אֶלְעָזָר שֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ? וְהָא תַּנְיָא: הַמַּפְרִישׁ נְקֵבָה לְפִסְחוֹ — תִּרְעֶה עַד (שֶׁיִּסְתָּאֵב) [שֶׁתִּסְתָּאֵב], וְתִמָּכֵר, וְיָבִיא בְּדָמֶיהָ פֶּסַח. יָלְדָה — יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיָבִיא בְּדָמָיו פֶּסַח.

נִשְׁתַּיְּירָה אַחַר הַפֶּסַח, תִּרְעֶה עַד (שֶׁיִּסְתָּאֵב) [שֶׁתִּסְתָּאֵב], וְיָבִיא בְּדָמֶיהָ שְׁלָמִים. יָלְדָה, יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר וְיָבִיא בְּדָמָיו שְׁלָמִים. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הוּא עַצְמוֹ יִקָּרֵב שְׁלָמִים.

וְהָא הָכָא, דְּלֵיכָּא שֵׁם שְׁלָמִים עַל אִמּוֹ, וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר יִקָּרֵב שְׁלָמִים. אֲמַר לֵיהּ (רַבִּי אֶלְעָזָר) [וָרָבָא]: "אַחַר הַפֶּסַח" קָא אָמְרַתְּ? שָׁאנֵי אַחַר הַפֶּסַח, דְּמוֹתַר פֶּסַח גּוּפֵיהּ קָרֵב שְׁלָמִים.

אִי הָכִי, נִיפְלוֹג נָמֵי בְּרֵישָׁא! אֲמַר לֵיהּ: אֵין הָכִי נָמֵי, וּפְלִיגִי.

אַבָּיֵי אָמַר: לָא פְּלִיג מִידֵּי, דִּגְמִירִי לִמְקוֹם שֶׁהַמּוֹתָר הוֹלֵךְ — הַוָּלָד הוֹלֵךְ; לְאַחַר הַפֶּסַח, דְּמוֹתָר קָרֵב שְׁלָמִים — וְלָד נָמֵי קָרֵב שְׁלָמִים.

אֲבָל לִפְנֵי הַפֶּסַח, אִימֵּיהּ לְמַאי אַקְדְּשַׁהּ? לִדְמֵי פֶּסַח, וְלָד נָמֵי לִדְמֵי פֶּסַח.

מֵתִיב רַב עוּקְבָא בַּר חָמָא: וּמִי אָמְרִינַן מִדְּאִימֵּיהּ לִדְמֵי, וְלָד נָמֵי לִדְמֵי? וְהָתַנְיָא: הַמַּפְרִישׁ נְקֵבָה לַפֶּסַח — הִיא וּוַלְדוֹתֶיהָ יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵיהֶם פֶּסַח. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הוּא עַצְמוֹ יִקָּרֵב פֶּסַח.

וְהָא הָכָא, דְּאִימֵּיהּ לִדְמֵי, וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הוּא עַצְמוֹ קָרֵב פֶּסַח, וְלָא מוֹקְמִינַן לֵיהּ בְּאִימֵּיהּ!

אָמַר רָבִינָא: בְּמַפְרִישׁ בְּהֵמָה מְעוּבֶּרֶת עֶסְקִינַן, רַבִּי אֶלְעָזָר סָבַר כְּרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר: אֵם שְׁיָירוֹ מְשׁוּיָּר, דְּעוּבָּר לָאו יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא, וְאִמּוֹ הִיא דְּלָא קָדְשָׁה קְדוּשַׁת הַגּוּף, אֲבָל הִיא קָדְשָׁה.

אֲמַר לֵיהּ מָר זוּטְרָא בְּרֵיהּ דְּרַב מָרִי לְרָבִינָא: הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא דְּבִבְהֵמָה מְעוּבֶּרֶת עֶסְקִינַן, מִדְּקָתָנֵי "הִיא וּוַלְדוֹתֶיהָ", שְׁמַע מִינַּהּ.

דף יט:

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא: וּמוֹדֶה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּמַפְרִישׁ נְקֵבָה לְאָשָׁם דְּאֵין בְּנָהּ קָרֵב אָשָׁם. פְּשִׁיטָא! עַד כַּאן לָא קָאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶלָּא בְּמַפְרִישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָה, דְּאִיכָּא שֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ, אֲבָל גַּבֵּי מַפְרִישׁ נְקֵבָה לְאָשָׁם דְּלֵיכָּא שֵׁם אָשָׁם עַל אִמּוֹ — אֲפִילּוּ רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹדֶה דְּלֹא קָרֵב אָשָׁם!

אִי לָאו דְּאַשְׁמְעִינַן, הֲוָה אָמֵינָא טַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר לָאו מִשּׁוּם דְּשֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ, אֶלָּא מִשּׁוּם דַּחֲזִי וְלָד לְהַקְרָבָה, וְהַאי נָמֵי הָא חֲזִי לְהַקְרָבָה, קָא מַשְׁמַע לַן.

אִי הָכִי, אַדְּמַשְׁמַע לַן דְּאֵין בְּנָהּ קָרֵב אָשָׁם, נַיְשְׁמְעִינַן דְּאֵין בְּנָהּ קָרֵב עוֹלָה, וְהוּא הַדִּין לְאָשָׁם!

אִי אַשְׁמְעִינַן עוֹלָה, הֲוָה אָמֵינָא: עוֹלָה הוּא דְּלָא קָרְבָה, דְּלָא אַקְדְּשַׁהּ לְאַמַּה (קְדוּשָּׁה עוּבָּרָהּ) [קְדוּשַׁת עוֹלָה], אֲבָל אָשָׁם — [כֵּיוָן דְּאַקְדְּשַׁהּ לְאִימֵּיהּ לְאָשָׁם] — אֵימָא: וְלָד קָרֵב אָשָׁם, קָא מַשְׁמַע לַן.

מַתְנִי׳ הַמַּפְרִישׁ נְקֵבָה לְאָשָׁם, תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְתִימָּכֵר, וְיָבִיא בְּדָמֶיהָ אָשָׁם. וְאִם קָרַב אֲשָׁמוֹ, יִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: תִּימָּכֵר שֶׁלֹּא בְּמוּם.

גְּמָ׳ וּלְמָה לִי תִּסְתָּאֵב? תִּימָּכֵר! כֵּיוָן דְּלָא חָזְיָא לְמִילְּתָא — הַיְינוּ מוּמָא!

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: הַיְינוּ טַעַם דְּאָמְרִינַן, מִיגּוֹ דְּנָחֲתָא לַהּ קְדוּשַּׁת דָּמִים — נָחֲתָא נָמֵי קְדוּשַּׁת הַגּוּף. אָמַר רָבָא: זֹאת אוֹמֶרֶת, הִקְדִּישׁ זָכָר לְדָמָיו — קָדוֹשׁ קְדוּשַּׁת הַגּוּף.

אִיתְּמַר: הִקְדִּישׁ זָכָר לְדָמָיו, רַב כָּהֲנָא אָמַר: קָדוֹשׁ קְדוּשַּׁת הַגּוּף, רָבָא אָמַר: אֵינוֹ קָדוֹשׁ קְדוּשַּׁת הַגּוּף. וַהֲדַר בֵּיהּ רָבָא לְרַב כָּהֲנָא, מִדְּרַב יְהוּדָה אָמַר רַב.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: תִּימָּכֵר שֶׁלֹּא בְּמוּם. אָמַר לֵיהּ רַב חִיָּיא בַּר אָבִין לְרַבִּי יוֹחָנָן: מִיגּוֹ דְּנָחֲתָא לֵיהּ קְדוּשַּׁת דָּמִים, תֵּיחוֹת לֵיהּ נָמֵי קְדוּשַּׁת הַגּוּף!

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר: כֹּל מִידֵּי דְּלָא חָזֵי לֵיהּ לְגוּפֵיהּ — לָא נָחֲתָא לֵיהּ קְדוּשַּׁת הַגּוּף, דְּתַנְיָא: אָשָׁם בֶּן שָׁנָה וֶהֱבִיאוֹ בֶּן שְׁתַּיִם, בֶּן שְׁתַּיִם וֶהֱבִיאוֹ בֶּן שָׁנָה — כְּשֵׁירָה, וְלֹא עָלוּ לַבַּעֲלִים לְשֵׁם חוֹבָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל עַצְמָן אֵינָן קְדוֹשִׁין.

וַהֲרֵי מְחוּסַּר זְמַן, דְּלָא חָזֵי, וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּקָדוֹשׁ, שָׁאנֵי מְחוּסַּר זְמַן, דַּחֲזִי לְמָחָר.

אִי הָכִי, אָשָׁם בֶּן שְׁתַּיִם וֶהֱבִיאוֹ בֶּן שָׁנָה, הָא חָזֵי לְשָׁנָה, אֶלָּא הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בִּמְחוּסַּר זְמַן, דְּיָלִיף לֵיהּ מִבְּכוֹר.

כִּדְתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: מְחוּסַּר זְמַן נִכְנָס לַדִּיר לְהִתְעַשֵּׂר, וַהֲרֵי הוּא כִּבְכוֹר, מָה בְּכוֹר קָדוֹשׁ לִפְנֵי זְמַנּוֹ וְקָרֵב לְאַחַר זְמַנּוֹ, אַף מְחוּסַּר זְמַן קָדוֹשׁ לִפְנֵי זְמַנּוֹ וְקָרֵב לְאַחַר זְמַנּוֹ.

תָּנוּ רַבָּנַן: הַמַּקְדִּישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָתוֹ

דף כ.

וּלְפִסְחוֹ וְלַאֲשָׁמוֹ — עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָתוֹ — עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, לְפִסְחוֹ וְלַאֲשָׁמוֹ — אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, אֶלָּא הָרוֹעֶה לְהִסְתָּאֵב.

אָמַר רַבִּי: אֵין אֲנִי רוֹאֶה דִּבְרֵיהֶן שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּפֶּסַח, הוֹאִיל וּמוֹתָר הַפֶּסַח קָרֵב שְׁלֵמִים.

וְלֵימָא: אֵין אֲנִי רוֹאֶה דִּבְרֵיהֶן שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּאָשָׁם, הוֹאִיל וּמוֹתַר אָשָׁם קָרֵב עוֹלָה! רַבִּי סָבַר לַהּ כְּרַבָּנַן, דְּאָמְרִי: מוֹתָרוֹת לְנִדְבַת צִיבּוּר אָזְלִי, וְאֵין תְּמוּרָה בְּצִבּוּר.

קָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ, הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן גַּבֵּי מַפְרִישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָתוֹ, מִשּׁוּם הָכִי עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, דְּהָאִיכָּא שֵׁם עוֹלָה עָלֶיהָ גַּבֵּי עוֹלַת הָעוֹף.

אֶלָּא מֵעַתָּה, בְּכֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהִפְרִישׁ פָּרָה לְפָרוֹ — תִּיקְדּוֹשׁ, דְּהָאִיכָּא פָּרַת חַטָּאת! קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת הוּא, וְקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת לָא עָבְדִי תְּמוּרָה.

יָחִיד שֶׁהִפְרִישׁ שָׂעִיר לִשְׁעִירָתוֹ — תִּיקְדּוֹשׁ, דְּהָאִיכָּא שְׂעִיר נָשִׂיא! אִי נָמֵי, נָשִׂיא שֶׁהִפְרִישׁ שְׂעִירָה לִשְׂעִירוֹ — תִּיקְדּוֹשׁ, דְּהָא יָחִיד מַפְרִישׁ שְׂעִירָה!

הָנֵי תְּרֵי גּוּפֵי נִינְהוּ.

חָטְאוּ עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנּוּ, כִּי מַפְרֵישׁ שָׂעִיר לִשְׂעִירָתוֹ — תִּיקְדּוֹשׁ, דְּהָא אִילּוּ חָטָא הַשְׁתָּא — בַּר אִיתּוֹיֵי שָׂעִיר הוּא! הָא לָא חָטָא — לָא אִיחַיַּיב בְּשָׂעִיר.

אִי הָכִי, הָכָא נָמֵי, הָא לָאו עוֹלַת הָעוֹף קָמַיְיתֵי!

רַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר לַהּ כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, דִּתְנַן: ״הֲרֵי עָלַי עוֹלָה״ — יָבִיא כֶּבֶשׂ. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אוֹ תּוֹר אוֹ בְּנֵי יוֹנָה.

תְּנַן הָתָם: הַמַּקְדִּישׁ נְכָסָיו, וְהָיָה בָּהֶן בְּהֵמָה רְאוּיָה לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, זְכָרִים וּנְקֵבוֹת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זְכָרִים יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי עוֹלוֹת, וּנְקֵבוֹת יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי שְׁלָמִים, וּדְמֵיהֶן יִפְּלוּ עִם שְׁאָר נְכָסִים לְבֶדֶק הַבַּיִת.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: זְכָרִים עַצְמָן יִקָּרְבוּ עוֹלוֹת, וּנְקֵבוֹת יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי שְׁלָמִים, וְיָבִיא בִּדְמֵיהֶן עוֹלוֹת, וּשְׁאָר נְכָסִים יִפְּלוּ לְבֶדֶק הַבַּיִת.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן: לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּאָמַר זְכָרִים עַצְמָן יִקָּרְבוּ עוֹלוֹת, וּנְקֵבוֹת הֵיכִי (מקרבן) [קָרְבָן] שְׁלָמִים? הָא מִכֹּחַ קְדוּשָּׁה דְּחוּיָיה קָאָתְיָין!

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא, אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן: מִדְּקָאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ זְכָרִים עַצְמָן יִקָּרְבוּ עוֹלוֹת, לְמֵימְרָא דִּקְדוּשַׁת הַגּוּף אַקְדְּשִׁינְהוּ? אִי הָכִי, נְקֵבוֹת אַמַּאי יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי שְׁלָמִים? בָּעָיָא רְעָיֵיהּ!

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סָבַר לַהּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: כֹּל מִידֵּי דְּלָא חָזֵי לֵיהּ לְגוּפֵיהּ — לָא נָחֲתָא לֵיהּ קְדוּשַׁת הַגּוּף. דִּתְנַן, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: תְּמוּרַת שֶׁלֹּא בְּמוּם, וְאָמְרִינַן דְּטַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן — כֵּיוָן דְּלָא חָזְיָא נְקֵבָה לְאָשָׁם, לָא נָחֲתָא לֵיהּ קְדוּשַׁת הַגּוּף.

אֵימוֹר דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן גַּבֵּי נְקֵבָה לְאָשָׁם,

דף כ:

דְּלֵיכָּא שֵׁם אָשָׁם עַל אִמּוֹ, אֲבָל גַּבֵּי נְקֵבָה לְעוֹלָה דְּאִיכָּא שֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ — אֲפִילּוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶה!

וְעוֹד, הָא שָׁמְעִינַן לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן: לְעוֹלָתוֹ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה!

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סָבַר לֵיהּ כְּאִידָּךְ תַּנָּא אַלִּיבָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּתַנְיָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אַף לְעוֹלָתוֹ אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

מַתְנִי' תְּמוּרַת אָשָׁם, וְלַד תְּמוּרָה, וְלָדָן וְלַד וְלָדָן עַד סוֹף כָּל הָעוֹלָם — יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיִפָּלוּ (דָּמָיו) [דְּמֵיהֶן] לִנְדָבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יָמוּתוּ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: יָבִיא בִּדְמֵיהּ עוֹלוֹת.

אָשָׁם שֶׁמֵּתוּ בְּעָלָיו, וְשֶׁכִּיפְּרוּ בְּעָלָיו — יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיִפָּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יָמוּתוּ. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: יָבִיא בִּדְמֵיהּ עוֹלָה.

וַהֲלֹא אַף נְדָבָה עוֹלָה הִיא, וּמָה בֵּין דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר לְדִבְרֵי חֲכָמִים? אֶלָּא, בִּזְמַן שֶׁהִיא בָּאָה עוֹלָה — סוֹמֵךְ עָלֶיהָ, וּמֵבִיא נְסָכִים, וּנְסָכֶיהָ מִשָּׁלּוֹ. אִם הָיְתָה כֹּהֵן — עֲבוֹדָתָהּ וְעוֹרָהּ שֶׁלּוֹ.

וּבִזְמַן שֶׁהִיא נְדָבָה — אֵינוֹ סוֹמֵךְ עָלֶיהָ, וְאֵינוֹ מֵבִיא עָלֶיהָ נְסָכִים, וּנְסָכֶיהָ מִשֶּׁל צִיבּוּר, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא כֹּהֵן — עֲבוֹדָתָהּ וְעוֹרָהּ מִשֶּׁל אַנְשֵׁי מִשְׁמָר.

גְּמ' וּצְרִיכָא:

דְּאִי אַשְׁמְעִינַן אָשָׁם, בְּהָא קָאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יָמוּתוּ, מִשּׁוּם דְּגָזַר לְאַחַר כַּפָּרָה אַטּוּ לִפְנֵי כַּפָּרָה.

אֲבָל גַּבֵּי תְּמוּרַת אָשָׁם, וְלַד תְּמוּרָתָהּ, אֵימָא מוֹדֵי לֵהּ לְרַבָּנַן.

וְאִי אַשְׁמְעִינַן הָתָם, בְּהָא קָאָמְרִי רַבָּנַן, אֲבָל גַּבֵּי אָשָׁם מוֹדוּ לֵיהּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר — צְרִיכָא.

אָמַר רַב נַחְמָן, אָמַר רַבָּה בַּר אָבוּהּ: מַחְלוֹקֶת לְאַחַר כַּפָּרָה, אֲבָל לִפְנֵי כַּפָּרָה — דִּבְרֵי הַכֹּל הוּא עַצְמוֹ יִקָּרֵב אָשָׁם.

אָמַר רָבָא: שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בַּדָּבָר, חָדָא דְּאֵין אָדָם מִתְכַּפֵּר בְּדָבָר הַבָּא בַּעֲבֵירָה, וְעוֹד, הָתָנֵי רַב חֲנַנְיָא לְסֵיוּעֵי לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דְּאָמַר וְלָד רִאשׁוֹן קָרֵב, וְלַד שֵׁנִי אֵינוֹ קָרֵב!

אֶלָּא, אִי אִיתְּמַר, הָכִי אִיתְּמַר: אָמַר רַב נַחְמָן, אָמַר רַבָּה בַּר אָבוּהּ: מַחְלוֹקֶת קוֹדֶם כַּפָּרָה, אֲבָל לְאַחַר כַּפָּרָה — הוּא עַצְמוֹ קָרֵב עוֹלָה.

וְהָתָנֵי רַב חֲנַנְיָא לְסֵיוּעֵי לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי! קַשְׁיָא.

בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי אָבִין בַּר חִיָּיא מֵרַבִּי אָבִין בַּר כָּהֲנָא: הִפְרִישׁ נְקֵבָה לְאָשָׁם, בָּנָהּ מַהוּ שֶׁיִּקָּרֵב לְעוֹלָה? וְתִיפְשׁוֹט לֵיהּ מִדְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא, דְּאָמַר: מוֹדֶה רַבִּי אֶלְעָזָר. לָא שְׁמִיעַ לֵיהּ.

מַאי אָמַר לֵיהּ: בָּנָהּ קָרֵב עוֹלָה. הַאי מַאי? עַד כַּאן לָא קָאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶלָּא מַפְרִישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָה, דְּאִיכָּא שֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ, אֲבָל גַּבֵּי אָשָׁם דְּלֵיכָּא שֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ — אֲפִילּוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹדֶה!

אָמַר לֵיהּ: טַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, לְאוּ מִשּׁוּם דְּשֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ, אֶלָּא מִשּׁוּם דַּחֲזִי לְהַקְרָבָה, וְהָא נָמֵי חֲזִי לְהַקְרָבָה.

אֵיתִיבֵיהּ: וְלָדָן וְלַד וְלָדָן עַד סוֹף כָּל הָעוֹלָם יָבִיא בִּדְמֵיהֶן עוֹלָה — בְּדָמֵיהֶן — אִין,

דף כא.

עַצְמוֹ — לֹא! הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? כְּגוֹן שֶׁיָּלְדָה נְקֵבָה, וְעַד סוֹף הָעוֹלָם לֹא אוֹלִיד חַד זָכָר?! אֲמַר לֵיהּ: מְשַׁנֵּינָא [לָךְ] שִׁינּוּיֵי דְּחִיקִי בַּבְלָאֵי, כְּגוֹן שֶׁיָּלְדָה נְקֵבוֹת עַד סוֹף הָעוֹלָם.

מַתְנִי' תְּמוּרַת הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר, וְלָדָן וְלַד וְלָדָן עַד סוֹף הָעוֹלָם — הֲרֵי אֵלּוּ כִּבְכוֹר וּכְמַעֲשֵׂר, וְיֵאָכְלוּ בְּמוּמָן לַבְּעָלִים.

מָה בֵּין בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר לְבֵין כָּל הַקָּדָשִׁים? שֶׁכָּל הַקָּדָשִׁים נִמְכָּרִים בָּאִיטְלֵז, וְנִשְׁחָטִין בָּאִיטְלֵז, וְנִשְׁקָלִין בְּלִיטְרָא, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר.

וְיֵשׁ לָהֶן פִּדְיוֹן, וְלִתְמוּרוֹתֵיהֶן פִּדְיוֹן, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר. וּבָאִין מֵחוּצָה לָאָרֶץ, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר, שֶׁאִם בָּאוּ תְּמִימִים — יִקָּרְבוּ, וְאִם בַּעֲלֵי מוּמִין — יֵאָכְלוּ בְּמוּמָן לַבְּעָלִים.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מָה טַעַם שֶׁהַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר יֵשׁ לָהֶן פַּרְנָסָה מִמְּקוֹמָן, וּשְׁאָר כָּל הַקָּדָשִׁים, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹלַד בָּהֶם מוּם — הֲרֵי אֵלּוּ בִּקְדוּשָּׁתָן.

גְּמָ' אָמַר רָבָא בַּר רַב עַוָּא: בָּעַן בְּמַעְרְבָא — הַמֵּטִיל מוּם בִּתְמוּרַת בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר מַהוּ? מִי אָמְרִינַן: כֵּיוָן דְּלָא קָרִיבָן — לָא מִיחַיַּיב, אוֹ דִילְמָא: כֵּיוָן דְּקָדְשׁוּ — מִיחַיַּיב?

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: וְתִיבְעֵי לָךְ הַמֵּטִיל מוּם בִּתְשִׁיעִי שֶׁל מַעֲשֵׂר!

אֶלָּא מַאי שְׁנָא תְּשִׁיעִי, דְּלָא קָמִיבַּעְיָא לָךְ? דְּרַחֲמָנָא מַעֲטֵיהּ, "עֲשִׂירִי" — לְהוֹצִיא הַתְּשִׁיעִי. הָכִי נָמֵי, רַחֲמָנָא מַעֲטֵינְהוּ, "לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם" — הֵם קְרֵיבִין, וְאֵין תְּמוּרָתָן קְרֵיבָה.

רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק מַתְנֵי לַהּ הָכִי: אָמַר רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב עַוָּא, בָּעַן בְּמַעְרְבָא: הַמֵּטִיל מוּם בִּתְשִׁיעִי שֶׁל מַעֲשֵׂר מַהוּ? אֲמַר לֵיהּ: וְתִיבְעֵי לָךְ הַמֵּטִיל מוּם בִּתְמוּרַת בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר! אֶלָּא מַאי שְׁנָא תְּמוּרַת בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר דְּלָא מִיבַּעְיָא לָךְ? דְּרַחֲמָנָא מַעֲטֵינְהוּ, "קֹדֶשׁ הֵם" — הֵן קְרֵיבִין וְאֵין תְּמוּרָתָן קְרֵיבָה. תְּשִׁיעִי שֶׁל מַעֲשֵׂר נָמֵי רַחֲמָנָא מַעֲטֵיהּ, "הָעֲשִׂירִי" — לְהוֹצִיא אֶת הַתְּשִׁיעִי.

וְאִם בָּאוּ תְּמִימִין כּוּ'. וּרְמִינְהוּ: בֶּן אַנְטִיגְנוֹס הֶעֱלָה בְּכוֹרוֹת מִבָּבֶל וְלֹא קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ! אָמַר רַב חִסְדָּא: לָא קַשְׁיָא, הָא — רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, הָא — רַבִּי עֲקִיבָא.

דְּתַנְיָא: רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מִשּׁוּם שְׁלֹשָׁה זְקֵנִים, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: יָכוֹל יַעֲלֶה אָדָם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּזְמַן הַזֶּה וְיֹאכְלֶנּוּ בִּירוּשָׁלַיִם?

וְדִין הוּא: בְּכוֹר טָעוּן הֶבְאַת מָקוֹם, וּמַעֲשֵׂר טָעוּן הֶבְאַת מָקוֹם. מָה בְּכוֹר אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת, אַף מַעֲשֵׂר אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת. לֹא, אִם אָמַרְתָּ בִּבְכוֹר — שֶׁכֵּן טָעוּן מַתָּן דָּמִים וְאֵימוּרִים לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, תֹּאמַר בְּמַעֲשֵׂר דִּילְמָא?!

אָמַרְתְּ: בִּיכּוּרִים טְעוּנִין הֲבָאַת מָקוֹם, וּמַעֲשֵׂר טָעוּן הֲבָאַת מָקוֹם. מָה בִּיכּוּרִים אֵין נֶאֱכָלִין אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת, אַף מַעֲשֵׂר אֵין נֶאֱכָל אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת.

מָה לְבִיכּוּרִים, שֶׁכֵּן טְעוּנִין הַנָּחָה, תֹּאמַר בְּמַעֲשֵׂר דְּלָא?!

תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ... מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכוֹרוֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ", הִקִּישׁ מַעֲשֵׂר לִבְכוֹר: מָה בְּכוֹר אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת, אַף מַעֲשֵׂר אֵין נֶאֱכָל אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת.

וְלֵיהַדַּר דֵּינָא, וְלֵיתֵי בְּ"מָה הַצַּד"!

אָמַר רַב אָשֵׁי: מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר, מָה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן, שֶׁכֵּן יֵשׁ בָּהֶן צַד מִזְבֵּחַ.

וּמַאי קָסָבַר? אִי קָסָבַר קְדוּשָּׁה רִאשׁוֹנָה קִידְּשָׁה לְשָׁעָתָהּ וְקִידְּשָׁה לֶעָתִיד לָבֹא, לָא שְׁנָא בְּכוֹר וְלָא שְׁנָא מַעֲשֵׂר בְּנֵי הֲבָאָה נִינְהוּ. וְאִי קָסָבַר קְדוּשָּׁה רִאשׁוֹנָה קִידְּשָׁה לְשָׁעָתָהּ וְלֹא קִידְּשָׁה לֶעָתִיד לָבֹא, אֲפִילּוּ בְּכוֹר נָמֵי תִּיבְעֵי לְהָךְ!

לְעוֹלָם קָסָבַר, קְדוּשָּׁה רִאשׁוֹנָה קִידְּשָׁה לְשָׁעָתָהּ וְלֹא קִידְּשָׁה לֶעָתִיד לָבֹא, וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן — כְּגוֹן שֶׁנִּזְרַק דָּמוֹ שֶׁל בְּכוֹר בִּפְנֵי הַבַּיִת, וְחָרַב הַבַּיִת, וַעֲדַיִין בְּשָׂרוֹ קַיָּים.

כֵּיוָן דְּאִי אִיתֵיהּ לְדָם (לא) [לָאו] בַּר זְרִיקָה הוּא, אָתֵי בָּשָׂר יָלִיף מִדָּם,

דף כא:

וְאָתֵי מַעֲשֵׂר וְיָלִיף מִבְּכוֹר. וּמִי יָלְפִינַן (קוֹדֶשׁ) [בְּקָדְשִׁים] מֵהֲדָדֵי? וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ לְמַדִּין לְמֵד מִן הַלָּמֵד, חוּץ מִן הַקָּדָשִׁים שֶׁאֵין לְמַדִּין לְמֵד מִן הַלָּמֵד!

מַעֲשֵׂר חוּלִּין הוּא. הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר בְּתַר לְמֵד אָזְלִינַן, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר בָּתַר מְלַמֵּד אָזְלִינַן, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? בָּשָׂר וְדָם חָדָא מִילְּתָא הִיא.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: יָכוֹל יַעֲלֶה אָדָם בְּכוֹר מֵחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים וַיַּקְרִיבֶנּוּ? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכוֹרוֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ" — מִמְּקוֹם שֶׁאַתָּה מַעֲלֶה מַעְשַׂר דָּגָן, אַתָּה מַעֲלֶה בְּכוֹר.

וּמִמְּקוֹם שֶׁאִי אַתָּה מַעֲלֶה מַעְשַׂר דָּגָן — אִי אַתָּה מַעֲלֶה בְּכוֹר.

בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר: יָכוֹל (מַעֲלֶה אֶת) [יַעֲלֶה אָדָם] מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְיֹאכְלֶנּוּ בְּכָל הָרוּאֶה? וְדִין הוּא: בְּכוֹר טָעוּן הֲבָאַת מָקוֹם, וּמַעֲשֵׂר טָעוּן הֲבָאַת מָקוֹם — מָה בְּכוֹר אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִפְנִים מִן הַחוֹמָה, אַף מַעֲשֵׂר אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִפְנִים מִן הַחוֹמָה.

מָה לִבְכוֹר — שֶׁכֵּן טָעוּן מַתָּן דָּמִים וְאֵימוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, תֹּאמַר בְּמַעֲשֵׂר דְּלָא?! תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ... מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכוֹרוֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ" — מַקִּישׁ מַעֲשֵׂר לִבְכוֹר: מָה בְּכוֹר אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִפְנִים מִן הַחוֹמָה, אַף מַעֲשֵׂר אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִפְנִים מִן הַחוֹמָה.

מַאי קַשְׁיָא לֵיהּ דְּקָאָמַר "יָכוֹל"? אָמַרְתָּ הוֹאִיל וּתְנַן: אֵין בֵּין שִׁילֹה לִירוּשָׁלַיִם אֶלָּא שֶׁבְּשִׁילֹה אוֹכְלִין קָדָשִׁים קַלִּים וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּכָל הָרוֹאֶה, וּבִירוּשָׁלַיִם לִפְנִים מִן הַחוֹמָה, וְכֵן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים, מַהוּ דְּתֵימָא בִּירוּשָׁלַיִם לַיְתֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּכָל הָרוֹאֶה? קָא מַשְׁמַע לַן.

אֲחֵרִים אוֹמְרִים: יָכוֹל יְהֵא בְּכוֹר שֶׁעִבְּרָה שְׁנָתוֹ כְּפִסּוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁין, וְיִפָּסֵל? תַּלְמוּד לוֹמַר: "מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ", מַקִּישׁ בְּכוֹר לְמַעֲשֵׂר, מָה מַעֲשֵׂר אֵינוֹ נִפְסָל מִשְּׁנָה לַחֲבֶירְתָּהּ, אַף בְּכוֹר אֵינוֹ נִפְסָל מִשְּׁנָה לַחֲבֶירְתָּהּ.

וּלְרַבָּנַן, דְּמַפְקִי לְהוּ לְטַעְמָא אַחֲרִינָא, מִשְּׁנָה לַחֲבֶירְתָּהּ מְנָא לְהוּ? נָפְקָא לְהוּ מִ"לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְּשָׁנָה", לִימֵּד עַל הַבְּכוֹר שֶׁאֵינוֹ נִפְסָל מִשְּׁנָה לַחֲבֶרְתָּהּ.

וְלַאֲחֵרִים, לִפְנֵי "ה' אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְּשָׁנָה", מַאי דָּרְשִׁי בֵּיהּ? מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: יוֹם אֶחָד מִשָּׁנָה זוֹ, וְיוֹם אֶחָד מִשָּׁנָה אַחֶרֶת, לִימֵּד עַל הַבְּכוֹר שֶׁנֶּאֱכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד.

וְרַבָּנַן, דְּנָאֱכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד מְנָא לְהוּ? אָמַר קְרָא: "יִהְיֶה לְךָ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה".

הַדַּרַן עָלָךְ אֵלּוּ קָדָשִׁים.

מַתְנִי' **וְלַד חַטָּאת**, וּתְמוּרַת חַטָּאת, וְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ — יְמוּתוּ, וְשֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ, וְשֶׁאָבְדָה וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם, אִם מִשֶּׁכִּפְּרוּ הַבְּעָלִים — תְּמוּת, וְאֵינָהּ עוֹשָׂה תְּמוּרָה.

דף כב.

לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין, וְאִם עַד שֶׁלֹּא כִּיפְּרוּ הַבְּעָלִים — תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְתִמָּכֵר וְיָבִיא בְּדָמֶיהָ אַחֶרֶת, וְעוֹשָׂה תְּמוּרָה וּמוֹעֲלִין בָּהּ.

גְּמָ' מַאי טַעְמָא לָא תְּנֵי לְהוּ גַּבֵּי הֲדָדֵי? רֵישָׁא — פְּסִיקָא לֵיהּ, וְסֵיפָא — לָא פְּסִיקָא לֵיהּ. לְמָה לִי לְמִיתְנֵייהּ גַּבֵּי מְעִילָה, לְמָה לִי לְמִיתְנֵייהּ גַּבֵּי תְּמוּרָה? תְּנָא הָכָא תְּמוּרָה, וְאַיְידֵי דִּתְנָא תְּמוּרָה — תְּנָא נָמֵי מְעִילָה, וְאַיְידֵי דִּתְנָא גַּבֵּי מְעִילָה מְעִילָה — תְּנָא נָמֵי תְּמוּרָה.

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: חַטָּאת שֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ, רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאִילּוּ עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, וְרוֹעָה.

תְּנַן: שֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ, וְאָבְדָה וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם, אִם אַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ בְּעָלִים — מֻתָּה, תִּיובְתָּא דְּרֵישׁ לָקִישׁ!

אָמַר לָךְ רֵישׁ לָקִישׁ: כִּי קָתָנֵי רֵישָׁא "מֻתָּה" — אַאָבְדָה וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם, אִם אַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ בְּעָלִים — תְּמוּת.

אִי הָכִי, אֵימָא סֵיפָא: ״אִם עַד שֶׁלֹּא כִּיפְּרוּ הַבְּעָלִים תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב״, וְאִי בַּעֲלַת מוּם — הָא מְסָאֲבָא וְקָיְימָא!

אָמַר רַבָּה: הָכִי קָאָמַר תַּנָּא: שֶׁאָבְדָה וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם עוֹבֵר, אִם אַחַר שֶׁכִּפְּרוּ בְּעָלִים — מֻתָּה, אִם קוֹדֶם שֶׁכִּיפְּרוּ בְּעָלִים — תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב בְּמוּם קָבוּעַ, וְתִימָּכֵר.

אָמַר רָבָא: שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בַּדָּבָר, חֲדָא — דְּאִם כֵּן, ״יִשְׁמוֹר״ מִיבְּעֵי לֵיהּ לְמִיתְנֵי, וְעוֹד — ״שֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ״ לְמַאי הִלְכְתָא קָתָנֵי?

אֶלָּא אָמַר רָבָא: הָכִי קָתָנֵי, עִבְּרָה שְׁנָתָהּ וְאָבְדָה, אוֹ אָבְדָה וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם — אַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ הַבְּעָלִים מֻתָּה, קוֹדֶם שֶׁכִּיפְּרוּ הַבְּעָלִים תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב וְתִימָּכֵר.

וְצָרִיךְ לְמִיתְנֵי ״אִם אָבְדָה״ גַּבֵּי בַּעֲלַת מוּם, וְגַבֵּי עִבְּרָה שְׁנָתָהּ, דְּאִי תְּנָא גַּבֵּי שֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ — הֲוָה אָמֵינָא הָתָם הוּא דְּמַהְנְיָא לַהּ אֲבֵדָה, מִשּׁוּם דְּלָא חָזְיָא לְמִילְתָהּ, אֲבָל בַּעֲלַת מוּם דְּאִי לָא מוּמָא חָזְיָא — אֵימָא לָא תַּהֲנֵי לֵיהּ אֲבֵדָה.

וְאִי תְּנֵי גַּבֵּי בַּעֲלַת מוּם, הָתָם הוּא דְּמַהְנְיָא לַהּ אֲבֵדָה, מִשּׁוּם דְּלָא חָזְיָא לְהַקְרָבָה, אֲבָל עִיבְּרָה שְׁנָתָהּ דְּחָזְיָא לְהַקְרָבָה, אֵימָא לָא תַּהֲנֵי לַהּ אֲבֵדָה, צְרִיכָא.

וּמִי אָמַר רָבָא הָכִי? וְהָאָמַר רָבָא: אֲבֵידָה דְּלֵילָה לָא שְׁמָהּ אֲבֵידָה!

לָא דָּמֵי אֲבֵידָה דְּלֵילְיָא — לָא חָזְיָא לָא לְגוּפַהּ וְלָא לְדָמֵי, אֲבָל הָא — נְהִי דְּלָגוּפַהּ לָא חָזְיָא, לְדָמֵי חָזְיָא.

תָּנָן: הַשֵּׁנִי יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה, לְפִי שֶׁאֵין חַטַּאת הַצִּיבּוּר מֻתָּה. הָא דְּיָחִיד — מֻתָּה!

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בַּעֲלֵי חַיִּים נִדְחִין, וּכְשֶׁהוּא מִתְכַּפֵּר — בְּשֵׁנִי שֶׁבְּזוּג שֵׁנִי מִתְכַּפֵּר.

וְאִידַּךְ, קַמָּא, הָווֹ לֵיהּ כִּי עִיבְּרָה שְׁנָתָהּ, וְטַעְמָא דְּצִיבּוּר, הָא דְּיָחִיד — מֻתָּה!

אָמַר לָךְ: דְּחוּיֵין לְחוּד, וַאֲבוּדִין לְחוּד. מַאי טַעְמָא? אֲבוּדִין — דַּעְתַּיהּ עֲלֵיהוֹן, דִּילְמָא מִשְׁתַּכְחִין. דְּחוּיֵין — לָא הָדְרִי מִתְחֲזַיִין.

דף כב:

גּוּפָא: אָמַר רָבָא: אֲבוּדָה דְּלֵילָה לָא שְׁמָהּ אֲבוּדָה. אַלִּיבָּא דְּמַאן? אִילֵימָא אַלִּיבָּא דְּרַבָּנָן — מַאי אִירְיָא אֲבוּדָה דְּלֵילָה? אֲפִילּוּ אֲבוּדָה דְּיוֹם נָמֵי, דְּאָמְרִי רַבָּנָן: אֲבוּדָה בִּשְׁעַת הַפָּרְשָׁה רוֹעָה.

וְאֶלָּא, אַלִּיבָּא דְּרַבִּי, עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי אֶלָּא אֲבֵידָה דְּיוֹם, אֲבָל אֲבֵידָה דְּלֵילָה — אֲפִילּוּ רַבִּי מוֹדֶה דְּלִרְעִיָּיה אָזְלָא.

אִיבָּעֵית אֵימָא: לְעוֹלָם אַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן, וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן — בְּאָבְדָה בִּשְׁעַת כַּפָּרָה. עַד כָּאן לָא קָאָמְרִי רַבָּנַן אָבְדָה בִּשְׁעַת כַּפָּרָה מֵתָה, אֶלָּא הֵיכָא דְּעִיקַּר אֲבֵידָתָהּ בַּיּוֹם, אֲבָל הֵיכָא דְּעִיקַּר אֲבֵידָתָהּ בַּלַּיְלָה — לָא.

אָמַר אַבָּיֵי: נָקְטִינַן, אֲבֵידָה וְלֹא גְּנוּבָה, אֲבֵידָה וְלֹא גְּזוּלָה.

הֵיכִי דָּמֵי אֲבֵידָה? אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: אֲפִילּוּ אַחַת בְּעֶדְרוֹ, וַאֲפִילּוּ אַחַת בְּאַחַת. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: הֵיכִי קָאָמַר? אֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת הוּא דְּלֵיכָּא דִּקָּא חָזֵי לַהּ, אֲבָל אַבָּרַאי דְּאִיכָּא דַּחֲזֵי לַהּ — לָא הָוְיָא אֲבוּדָה, אוֹ דִילְמָא אֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת דְּאִי מַהְדַּר אַפֵּיהּ חָזֵי לַהּ — הָוְיָא אֲבוּדָה, וְכָל שֶׁכֵּן אַבָּרַאי דְּלָא קָחָזֵי לַהּ? תֵּיקוּ.

אָמַר רַב פָּפָּא: גָּמְרִינַן אֲבוּדָה מִמֻּנּוּ וְלֹא מֵרוֹעָה — לָא הָוְיָא אֲבוּדָה, וְכָל שֶׁכֵּן אֲבוּדָה מֵרוֹעָה וְלֹא אֲבוּדָה מִמֻּנּוּ. אֲבוּדָה מִמֻּנּוּ וּמֵרוֹעָה, וְאָחַד בְּסוֹף הָעוֹלָם מַכִּיר בָּהּ — מַאי? תֵּיקוּ.

בָּעֵי רַב פָּפָּא: אֲבוּדָה בַּכּוֹס מַהוּ? אַלִּיבָּא דְּמַאן? אִילֵימָא אַלִּיבָּא דְּרַבִּי — הָאָמַר אֲבוּדָה בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁה מֵתָה!

אֶלָּא, כִּי קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ אַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן, מִי אָמְרִינַן: כִּי אָמְרִי רַבָּנַן בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁה רוֹעָה, קוֹדֶם שֶׁקִּבֵּל דָּמָהּ בַּכּוֹס, אֲבָל הָכָא סְבִירָא לְהוּ: כָּל הָעוֹמֵד לִיזָּרֵק כְּזָרוּק דָּמֵי.

אוֹ דִלְמָא, כְּמָה דְּלָא אִזְדְּרִיק דָּם — כִּי אָבְדָה בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁה דָּמְיָא, וְרָעְיָא.

וְאִיכָּא דְּאָמְרִי: לְעוֹלָם אַלִּיבָּא דְּרַבִּי, כִּי קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ — כְּגוֹן שֶׁקִּיבֵּל דָּמָהּ בִּשְׁתֵּי כוֹסוֹת, וְאָבַד אֶחָד מֵהֶן.

וְאַלִּיבָּא דְּמַאן דְּאָמַר כּוֹס עוֹשֶׂה חֲבֵירוֹ דָּחוּי — לָא תִּיבְּעֵי לָךְ, כִּי תִּיבְּעֵי לָךְ אַלִּיבָּא דְּמַאן דְּאָמַר כּוֹס עוֹשֶׂה חֲבֵירוֹ שִׁירַיִם.

הָנֵי מִילֵּי — הֵיכָא דְּאִיתַּנְהוּ לְתַרְוַיְיהוּ, דְּכֹל הֵיכָא דְּבָעֵי זָרִיק; אֲבָל הָכָא — הָא לֵיכָּא, אוֹ דִלְמָא לָא שְׁנָא? תֵּיקוּ.

מַתְנִי' הַמַּפְרִישׁ חַטָּאת, וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְאַחַר כָּךְ נִמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה — תָּמוּת.

הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לְחַטָּאתוֹ, וְאָבְדוּ, וְהִפְרִישׁ חַטָּאת תַּחְתֵּיהֶם, וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ הַמָּעוֹת — יוֹלִיכֵם לְיָם הַמֶּלַח.

הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לְחַטָּאת, וְאָבְדוּ, וְהִפְרִישׁ מָעוֹת אֲחֵרוֹת תַּחְתֵּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לִיקַּח חַטָּאת מֵהֶן עַד שֶׁנִּמְצְאוּ הָרִאשׁוֹנוֹת — יָבִיא מֵאֵלּוּ וּמֵאֵלּוּ חַטָּאת, וְהַשְּׁאָר יִפְּלוּ לִנְדָבָה.

הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לְחַטָּאתוֹ וְאָבְדוּ, וְהִפְרִישׁ חַטָּאת תַּחְתֶּיהָן, לֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָהּ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ הַמָּעוֹת, וַהֲרֵי חַטָּאת בַּעַל מוּם — תִּמָּכֵר, וְיָבִיא מֵאֵלּוּ וּמֵאֵלּוּ חַטָּאת, וְהַשְּׁאָר יִפְּלוּ לִנְדָבָה.

הַמַּפְרִישׁ חַטָּאת וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ מָעוֹת תַּחְתֶּיהָ, וְלֹא הִסְפִּיק לְיַקֵּחַ מֵהֶן חַטָּאת עַד שֶׁנִּמְצָא חַטָּאתוֹ, וַהֲרֵי הִיא בַּעֲלַת מוּם — תִּימָכֵר, וְיָבִיא מֵאֵלּוּ וּמֵאֵלּוּ חַטָּאת, וְהַשְּׁאָר יִפְּלוּ לִנְדָבָה.

הַמַּפְרִישׁ חַטָּאתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, לֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָהּ עַד שֶׁנִּמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה, וַהֲרֵי שְׁתֵּיהֶן בַּעֲלַת מוּם — יִמָּכְרוּ, וְיָבִיא מֵאֵלּוּ וּמֵאֵלּוּ חַטָּאת, וְהַשְּׁאָר יִפְּלוּ לִנְדָבָה.

הַמַּפְרִישׁ חַטָּאת, וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, לֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָהּ עַד שֶׁנִּמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה, הָיוּ שְׁתֵּיהֶן תְּמִימוֹת — אַחַת מֵהֶן תִּיקָרֵב חַטָּאת, וְהַשְּׁנִיָּה תָּמוּת, דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חַטָּאת מֻתָּה אֶלָּא שֶׁנִּמְצֵאת מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ הַבְּעָלִים, וְאֵין הַמָּעוֹת הוֹלְכִים לְיָם הַמֶּלַח אֶלָּא שֶׁנִּמְצְאוּ מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ הַבְּעָלִים.

הַמַּפְרִישׁ חַטָּאת, וַהֲרֵי הִיא בַּעֲלַת מוּם — מוֹכְרָהּ, וְיָבִיא בְּדָמֶיהָ אַחֶרֶת. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אִם קָרְבָה שְׁנִיָּה עַד שֶׁלֹּא נִשְׁחֲטָה — תָּמוּת, שֶׁכְּבָר כִּיפְּרוּ הַבְּעָלִים.

גְּמָ' טַעְמָא דְּהִקְרִיב אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, הָא לֹא הִקְרִיב אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ — רוֹעֶה. מַנִּי? רַבָּנַן הִיא, דְּאָמְרִי: אֲבוּדָה בִּשְׁעַת הַפְּרָשָׁה — רוֹעֶה.

אִימָא סֵיפָא: הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לְחַטָּאת וְאָבְדוּ וְהִפְרִישׁ אֲחֵרִים תַּחְתֵּיהֶם — יָבִיא מֵאֵלּוּ וּמֵאֵלּוּ, וְהַשְּׁאָר יִפְּלוּ לִנְדָבָה. טַעְמָא מֵאֵלּוּ וּמֵאֵלּוּ, הָא הֵבִיא מֵאֶחָד מֵהֶן — הַשֵּׁנִי יוֹלִיכוֹ לְיָם הַמֶּלַח. אֶתְאַן לְרַבִּי, דְּאָמַר: אֲבוּדָה בִּשְׁעַת הַפְּרָשָׁה מֻתָּה.

רֵישָׁא רַבָּנַן, וְסֵיפָא רַבִּי?! הָנִיחָא לְרַב הוּנָא, דְּאָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב:

דף כג.

הַכֹּל מוֹדִים שֶׁאִם מָשַׁךְ אַחַת וְהִקְרִיבָהּ שֶׁהַשְּׁנִיָּה מֻתָּה, מַשְׁכַּחַתְּ לָהּ כְּגוֹן שֶׁמָּשַׁךְ אַחַת מֵהֶן וְהִקְרִיב, וְדִבְרֵי הַכֹּל.

אֶלָּא לְרַבִּי אַבָּא אָמַר רַב, דְּאָמַר: הַכֹּל מוֹדִים בְּמִתְכַּפֵּר בְּשֶׁאֵינָהּ אֲבוּדָה — שֶׁאֲבוּדָה מֻתָּה. עַל מָה נֶחְלְקוּ? בְּמִתְכַּפֵּר בַּאֲבוּדָה, דְּרַבִּי סָבַר: מַפְרִישׁ לְאִיבּוּד כְּאִיבּוּד דָּמֵי, וְרַבָּנַן סָבְרִי: לָאו כְּאִיבּוּד דָּמֵי.

רֵישָׁא סְתָם לַן כְּרַבָּנַן, סֵיפָא סְתָם לַן כְּרַבִּי.

וּמַאי קָמַשְׁמַע לַן, דִּפְלִיגִי רַבִּי וְרַבָּנַן? בְּהֶדְיָא קָתָנֵי לַהּ מַחְלוֹקֶת רַבִּי וְרַבָּנַן בְּסֵיפָא: הַמַּפְרִישׁ חַטָּאת וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְאַחַר כָּךְ נִמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה, וַהֲרֵי

שְׁתֵּיהֶן עוֹמְדוֹת — אַחַת מֵהֶן תִּקָּרֵב, וּשְׁנַיִם תָּמוּת, דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חַטָּאת מֵתָה אֶלָּא שֶׁנִּמְצֵאת מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ בְּעָלִים, וְאֵין מָעוֹת הוֹלְכוֹת לְיָם הַמֶּלַח אֶלָּא שֶׁנִּמְצְאוּ מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ בְּעָלִים!

הָא קָמַשְׁמַע לַן, דְּבָר זֶה מַחְלוֹקֶת רַבִּי וְרַבָּנָן.

גּוּפָא, אָמַר רַב הוּנָא, אָמַר רַב: הַכֹּל מוֹדִים שֶׁאִם מָשַׁךְ אַחַת וְהִקְרִיבָהּ — שֶׁהַשְּׁנִיָּה מֵתָה. לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא בְּבָא לִימָּלֵךְ, דְּרַבִּי סָבַר: לֹא עָשׂוּ תַּקָּנָה בְּקָדָשִׁים, וְאָמְרִינַן לָךְ הִתְכַּפֵּר בְּשֶׁאֵינָהּ אֲבוּדָה, וַאֲבוּדָה מֵתָה. וְרַבָּנַן סָבְרִי: עָשׂוּ תַּקָּנָה בַּקָּדָשִׁים, וְאָמְרִינַן לָךְ הִתְכַּפֵּר בַּאֲבוּדָה, וְשֶׁאֵינָהּ אֲבוּדָה תִּרְעֶה.

מוֹתִיב רַב מְשַׁרְשְׁיָא: וְלֹא עָשׂוּ תַּקָּנָה בַּקָּדָשִׁים? וְהָתַנְיָא: "יֹאכְלוּ", מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? מְלַמֵּד שֶׁאִם הָיְתָה אֲכִילָה מוּעֶטֶת, אוֹכְלִין עִמָּהּ חוּלִּין וּתְרוּמָה, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נֶאֱכֶלֶת עַל הַשָּׂבָע.

"יֹאכְלוּהָ", מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? שֶׁאִם הָיְתָה אֲכִילָה מְרוּבָּה, אֵין אוֹכְלִין עִמָּהּ חוּלִּין וּתְרוּמָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא תְּהֵא נֶאֱכֶלֶת עַל הַגַּסָּה.

מַאי לָאו אֲפִילּוּ רַבִּי? לָא, רַבָּנַן.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר רַב: הַכֹּל מוֹדִים בְּמִתְכַּפֵּר בְּשֶׁאֵינָהּ אֲבוּדָה, שֶׁאֲבוּדָה מֵתָה. עַל מָה נֶחְלְקוּ? דְּמִתְכַּפֵּר בַּאֲבוּדָה, דְּרַבִּי סָבַר: מַפְרִישׁ לְאִיבּוּד כְּאִיבּוּד דָּמַי, וְרַבָּנַן סָבְרִי: לָאו כְּאִיבּוּד דָּמַי.

תְּנַן: הַשֵּׁנִי יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה, שֶׁאֵין חַטַּאת צִיבּוּר מֵתָה. הָא דְּיָחִיד — מֵתָה.

וְאָמַר רַב: בַּעֲלֵי חַיִּים אֵינָן נִידְחִין, כְּשֶׁהוּא מִתְכַּפֵּר בְּשֵׁנִי שֶׁבְּזוּג רִאשׁוֹן מִתְכַּפֵּר, וְאִידַּךְ בָּתְרָא הֲוָה לֵיהּ כְּמַפְרִישׁ לְאִיבּוּד, וְטַעְמָא דְּצִיבּוּר, הָא דְּיָחִיד מֵתָה.

דף כג:

מַאי לָאו אֲפִילּוּ רַבָּנַן? לָא, רַבִּי הִיא.

תְּנַן: הַמַּפְרִישׁ חַטָּאת וְאָבְדָה, וְהִקְרִיב אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ — תָּמוּת.

טַעְמָא (דְּקָרֵיבָה) [מִשּׁוּם דְּהִקְרִיבָהּ], הָא לֹא הִקְרִיבָהּ — תִּרְעֶה, לָא שְׁנָא מִתְכַּפֵּר בַּאֲבוּדָה, לָא שְׁנָא מִתְכַּפֵּר בְּשֶׁאֵינָהּ אֲבוּדָה, לָא שְׁנָא מָשַׁךְ, וְלָא שְׁנָא לֹא מָשַׁךְ.

תִּיּוּבְתָּא דְּתַרְוַיְיהוּ!

מִילְתָא דְּפִסְיקָא לֵיהּ — קָתָנֵי, מִילְתָא דְּלָא פְּסִיקָא לֵיהּ — לָא קָתָנֵי.

תְּנַן: הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לְחַטָּאת, וְאָבְדוּ, וְהִפְרִישׁ אֲחֵרִים תַּחְתֵּיהֶם, וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ הַמָּעוֹת — יָבִיא מֵאֵלּוּ וּמֵאֵלּוּ חַטָּאת, וְהַשְּׁאָר יִפְּלוּ לִנְדָבָה.

טַעְמָא דְּמִתְכַּפֵּר מֵאֵלּוּ וּמֵאֵלּוּ, הָא מֵאֶחָד — יוֹלִיכֵם לְיָם הַמֶּלַח.

לָא שְׁנָא מִתְכַּפֵּר בַּאֲבוּדָה, וְלָא שְׁנָא מִתְכַּפֵּר בְּשֶׁאֵינָהּ אֲבוּדָה, וְלָא שְׁנָא מָשַׁךְ, וְלָא שְׁנָא לֹא מָשַׁךְ — תְּיוּבְתָּא דְּתַרְוַיְיהוּ! הָכָא נָמֵי: מֵילְתָא דִּפְסִיקָא לֵיהּ קָתָנֵי, וּמֵילְתָא דְּלָא פְּסִיקָא לֵיהּ לָא קָתָנֵי.

אָמַר רַבִּי אַמֵּי: הַמַּפְרִישׁ שְׁנֵי צִיבּוּרֵי מָעוֹת לְאַחֲרָיוּת, מִתְכַּפֵּר בְּאֶחָד מֵהֶן, וְשֵׁנִי יִפֹּלוּ לִנְדָבָה.

אַלְיָבָא דְּמַאן? אִילֵימָא אַלְיָבָא דְּרַבִּי — פְּשִׁיטָא דְּיִפְּלוּ לִנְדָבָה, עַד כַּאן לָא קָאָמַר רַבִּי אֶלָּא בְּמַפְרִישׁ לְאִבּוּד, אֲבָל לְאַחֲרָיוּת מוֹדֶה.

וְאֶלָּא אַלְיָבָא דְּרַבָּנַן, פְּשִׁיטָא לֵיהּ דְּיִפְּלוּ לִנְדָבָה, קַל וָחוֹמֶר: הַשְׁתָּא מַפְרִישׁ לְאִיבּוּד אָמוּר רַבָּנַן לְאוֹ כְּאִיבּוּד דְּמֵי, לְאַחֲרָיוּת מִיבַּעְיָא?!

וְאֶלָּא, אַלְיָבָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ, מַהוּ דְּתֵימָא לֵית לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן נְדָבָה, קָא מַשְׁמַע לַן דְּאִית לֵיהּ נְדָבָה.

וּמִי מָצֵית אָמְרַתְּ דְּלֵית לֵיהּ נְדָבָה לְרַבִּי שִׁמְעוֹן? וְהָתַנְיָא: שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוֹפָרוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, וְהָיָה כָּתוּב עֲלֵיהֶן: "תִּיקְלִין חַדְתִּין" וְ"עַתִּיקִין", "קִינִּין" וְ"גוֹזְלֵי עוֹלָה", "עֵצִים" וּ"לְבוֹנָה" וְ"זָהָב לְכַפֹּרֶת", וְשִׁשָּׁה לִנְדָבָה.

וְתָנֵי עֲלַהּ: שִׁשָּׁה לִנְדָבָה — לְעוֹלָה הַבָּאָה מִן הַמּוֹתָרוֹת, שֶׁאֵין עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי נְחֶמְיָה, וְאָמְרִי לַהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן: אִם כֵּן, בָּטְלָה מִדְרָשׁוֹ שֶׁל יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן.

דְּתַנְיָא: זֶה מִדְרַשׁ יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן — "אָשָׁם הוּא" כּוּלּוֹ, לְהָבִיא כָּל דָּבָר הַבָּא מִמּוֹתַר חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת, לִיקַּח בְּדָמָיו עוֹלוֹת — הַבָּשָׂר לַשֵּׁם, וְעוֹרוֹת לַכֹּהֲנִים.

אַלְמָא אִית לֵיהּ נְדָבָה לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: כִּי אִית לֵיהּ נְדָבָה לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּחַד סִידְרָא,

דף כד.

אֲבָל בִּתְרֵי סִדְרֵי לָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָא: הַמַּפְרִישׁ שְׁתֵּי חַטָּאוֹת לְאַחֲרָיוּת, מִתְכַּפֵּר בְּאַחַת מֵהֶן, וַחֲבֶירְתָּהּ רוֹעָה.

אַלְיָבָא דְּמַאן? אִילֵימָא אַלְיָבָא דְּרַבָּנַן — הַשְׁתָּא הַמַּפְרִישׁ לְאִיבּוּד, אָמְרִי רַבָּנַן לָאו כְּאִיבּוּד דְּמֵי, לְאַחֲרָיוּת מִיבַּעְיָא?!

אֶלָּא אַלְיָבָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: חָמֵשׁ חַטָּאוֹת מֵתוֹת!

אֶלָּא, אַלְיָבָא דְּרַבִּי, כִּי אָמַר רַבִּי בְּאִיבּוּד — אֲבָל אַחֲרָיוּת לָא.

תְּנַן: הַמַּפְרִישׁ חַטָּאת, וְהֲרֵי הִיא בַּעֲלַת מוּם — מוֹכְרָהּ, וּמֵבִיא אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אִם קָרְבָה שְׁנֵיָּה קוֹדֶם שֶׁנִּשְׁחֲטָה רִאשׁוֹנָה — תָּמוּת, שֶׁכְּבָר כִּיפְּרוּ בְּעָלֶיהָ.

קָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן כַּאֲבוּהּ סְבִירָא לֵיהּ, וְאַפִּילּוּ בְּאַחֲרִיוּת נָמֵי!

לָא, דִּלְמָא רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן כַּאֲבוּהּ סְבִירָא לֵיהּ, דְּאָמַר: חָמֵשׁ חַטָּאוֹת מֵתוֹת.

תְּנַן: לְפִי שֶׁאֵין חַטַּאת צִבּוּר מֵתָה, הָא דְּיָחִיד מֵתָה.

אָמַר רַב: בַּעֲלֵי חַיִּין אֵינָן נִידְחִין, כְּשֶׁהוּא מִתְכַּפֵּר בְּשֵׁנִי שֶׁבְּזוּג רִאשׁוֹן מִתְכַּפֵּר, וְאִידַּךְ הָוֵה לֵיהּ אַחֲרִיוּת, וְקָתָנֵי דְּיָחִיד מֵתָה!

רַב לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר: מְצָוָה בָּרִאשׁוֹן.

תָּנֵי רַב שִׁימִי בַּר זֵירִי קַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא: אָבְדָה בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁה — לְרַבִּי מֵתָה, לְרַבָּנַן תִּרְעֶה. אָבְדָה בִּשְׁעַת כַּפָּרָה — לְרַבָּנַן מֵתָה, לְרַבִּי רוֹעֶה.

קַל וָחוֹמֶר: וּמָה אֲבוּדָה בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁה, דְּאָמְרִי רַבָּנַן רוֹעֶה, אָמַר רַבִּי מֵתָה — אֲבוּדָה בִּשְׁעַת כַּפָּרָה, דִּלְרַבָּנַן מֵתָה, לְרַבִּי לֹא כָּל שֶׁכֵּן?

אֶלָּא תָּנֵי הָכִי: אֲבוּדָה בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁה — לְרַבִּי מֵתָה, לְרַבָּנַן רוֹעֶה. בִּשְׁעַת כַּפָּרָה — דִּבְרֵי הַכֹּל מֵתָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר וְכוּ'.

תָּנוּ רַבָּנַן: אֵין מַרְגִּילִין בְּיוֹם טוֹב, כְּיוֹצֵא בוֹ — אֵין מַרְגִּילִין בִּבְכוֹר, וְלֹא בִּפְסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁין. בִּשְׁלָמָא בְּיוֹם טוֹב — דְּקָא טָרַח טִירְחָא דְּלָא חָזֵי לֵיהּ, אֶלָּא בִּבְכוֹר — מַאן תְּנָא?

אָמַר רַב חִסְדָּא: בֵּית שַׁמַּאי הִיא, דְּאָמַר: בְּכוֹר בִּקְדוּשָּׁתֵיהּ קָאֵי, דְּתָנַן: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: לֹא יִמָּנֶה יִשְׂרָאֵל עִם הַכֹּהֵן עַל הַבְּכוֹר.

פְּסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁין, מַאן תַּנָּא? אָמַר רַב חִסְדָּא: רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּתַנְיָא: הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי חַטָּאוֹת, אַחַת תְּמִימָה וְאַחַת בַּעֲלַת מוּם — תְּמִימָה תִּקָּרֵב, בַּעֲלַת מוּם תִּפָּדֶה. נִשְׁחֲטָה בַּעֲלַת מוּם, עַד שֶׁלֹּא נִזְרַק דָּמָהּ שֶׁל תְּמִימָה — מוּתֶּרֶת; מִשֶּׁנִּזְרַק דָּמָהּ שֶׁל תְּמִימָה — אֲסוּרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַפִּילּוּ בְּשַׂר בַּעֲלַת מוּם בַּקְּדֵירָה, וְנִזְרַק דָּמָהּ שֶׁל תְּמִימָה — יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה.

וְרַב חִסְדָּא, לוֹקְמַהּ אִידֵּי וְאִידֵּי כְּבֵית שַׁמַּאי!

דִּלְמָא כִּי אָמְרִי בֵּית שַׁמַּאי — בִּבְכוֹר, דִּקְדוּשָּׁתֵיהּ מֵרֶחֶם, אֲבָל פְּסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁין — לָא.

וְלוֹקְמַא אִידֵּי וְאִידֵּי כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן!

דִּלְמָא כִּי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן — בִּפְסוּלֵי מוּקְדָּשִׁין, דְּאַלִּימִי לְמִיתְפַּס פִּדְיוֹנָן, אֲבָל בִּבְכוֹר — לָא.

וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, לֵית לֵיהּ הָא דִּתְנַן: כָּל פְּסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁין נִשְׁחָטִין בָּאִיטְלִיז וְנִמְכָּרִין בָּאִיטְלִיז וְנִשְׁקָלִין בְּלִיטְרָא? אַלְמָא, כֵּיוָן דְּשָׁרִית לֵיהּ טָפֵי וְזַבִּין!

אָמַר רַב מָרִי בְּרֵיהּ דְּרַב כָּהֲנָא: מַה שֶּׁמַּשְׁבִּיחַ בָּעוֹר — פּוֹגֵם בְּבָשָׂר.

אָמְרִי בְּמַעְרָבָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי אָבִין: מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּעוֹבֵד עֲבוֹדָה בְּקָדָשִׁים.

רַבִּי יוֹסֵי בַּר אָבִין אָמַר: גְּזֵירָה שֶׁמָּא יְגַדֵּל מֵהֶם עֲדָרִים עֲדָרִים.

הַדַּרַן עָלָךְ וְלַד חַטָּאת.

דף כד:

מַתְנִי׳ **כֵּיצַד מַעֲרִימִין** עַל הַבְּכוֹר? מְבַכֶּרֶת שֶׁהָיְתָה מְעוּבֶּרֶת, אוֹמֵר: ״מַה שֶּׁבְּמֵעֶיהָ שֶׁל זוֹ אִם זָכָר — עוֹלָה״, יָלְדָה זָכָר — יִקָּרֵב עוֹלָה, ״וְאִם נְקֵבָה — זִבְחֵי שְׁלָמִים״, יָלְדָה נְקֵבָה — תִּקָּרֵב שְׁלָמִים.

״אִם זָכָר — עוֹלָה, וְאִם נְקֵבָה — זִבְחֵי שְׁלָמִים״, יָלְדָה זָכָר וּנְקֵבָה — הַזָּכָר יִקָּרֵב עוֹלָה, וְהַנְּקֵבָה תִּקָּרֵב שְׁלָמִים. יָלְדָה שְׁנֵי זְכָרִים — אֶחָד מֵהֶם יִקָּרֵב עוֹלָה, וְהַשֵּׁנִי יִמָּכֵר לְחַיָּיבֵי עוֹלָה, וְדָמָיו חוּלִּין.

יָלְדָה שְׁתֵּי נְקֵבוֹת — אַחַת מֵהֶם תִּקָּרֵב שְׁלָמִים, וְהַשְּׁנִיָּה תִּימָּכֵר לְחַיָּיבֵי שְׁלָמִים, וְדָמֶיהָ חוּלִּין. יָלְדָה טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס — רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין קְדוּשָּׁה חָלָה עֲלֵיהֶן.

גְּמָ׳ אָמַר רַב יְהוּדָה: מוּתָּר לְהַטִּיל מוּם בִּבְכוֹר קוֹדֶם שֶׁיֵּצֵא לָאֲוִיר הָעוֹלָם. תְּנַן: אוֹמֵר אָדָם ״מַה שֶּׁבְּמֵעֶיהָ שֶׁל זוֹ עוֹלָה״ — עוֹלָה אֵין, שְׁלָמִים לָא, וְאַתְּ אָמְרַתְּ דְּמָצִית מַפְקְעַתְּ לֵיהּ מִקְדּוּשָּׁתַהּ!

אָמַר לָךְ רַב יְהוּדָה: הָנֵי מִילֵּי — בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים, כִּי קָאָמֵינָא אֲנָא — בִּזְמַן הַזֶּה, דְּלָא חֲזֵי לְהַקְרָבָה.

אִי בִּזְמַן הַזֶּה, מַאי לְמֵימְרָא? מַהוּ דְּתֵימָא: נִגְזַר, דִּלְמָא נָפֵיק רוֹב רֹאשׁוֹ וְקָשְׁדֵי בֵּיהּ מוּמָא. וְאֵימָא: הָכִי נָמֵי! אֲפִילּוּ הָכִי — הָא עֲדִיפָא יַתִּירָא, מִדְּאָתֵי בֵּיהּ לִידֵי גִּיזָּה וַעֲבוֹדָה.

אִם נְקֵבָה זִבְחֵי שְׁלָמִים — נְקֵבָה מִי קָא קָדְשָׁה בִּבְכוֹרָה? סֵיפָא אָתְיָא לְבָהֵמָה דְּהֶקְדֵּשׁ.

יָלְדָה שְׁנֵי זְכָרִים כּוּ׳. אָמְרִי: אִי בְּהֵמָה דְּהֶקְדֵּשׁ, הֵיאַךְ דְּאַקְדֵּישׁ עוֹלָה — לֵיהְדַּר עוֹלָה, אִידַּךְ נֶהֱוֵי בְּקִדּוּשְׁתֵּיהּ דְּאִימֵּיהּ! סֵיפָא אָתָאן לְבָהֵמַת חוּלִּין.

יָלְדָה טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס כּוּ׳.

דף כה.

אַמַּאי אֵין קְדוּשָּׁה חָלָה עֲלֵיהֶן? קָסָבַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: וַלְדוֹת קָדְשִׁים בַּהֲוָיָיתָן הֵן קְדוֹשִׁין, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ מִמְּעֵי אִמָּן הֵן קְדוֹשִׁין — אַמַּאי אֵין קְדוּשָּׁה חָלָה עֲלֵיהֶן? הָא תְּפַסְתִּינְהוּ קְדוּשָּׁה דְּאִימַּיְיהוּ! אֶלָּא שְׁמַע מִינָּה: וַלְדֵי קָדְשִׁים בַּהֲוָיָיתָן הֵן קְדוֹשִׁים.

וְהַאי תַּנָּא סָבַר וַלְדֵי קָדְשִׁים מִמְּעֵי אִמָּן הֵן קְדוֹשִׁים, דְּתָנוּ רַבָּנָן: אִילּוּ לֹא נֶאֱמַר "בְּכוֹר לֹא יַקְדִּישׁ" הָיִיתִי אוֹמֵר בְּכוֹר לֹא יַקְדִּישׁ הֶקְדֵּישׁוֹת, תַּלְמוּד לוֹמַר "אִישׁ אוֹתוֹ" — אוֹתוֹ אִי אַתָּה מַקְדִּישׁ, אֲבָל מַקְדִּישׁ אָדָם בְּכוֹר הֶקְדֵּישׁוֹת.

וַעֲדַיִין אֲנִי אוֹמֵר: הוּא לֹא יַקְדִּישׁ, אֲבָל יַקְדִּישׁוּהוּ אֲחֵרִים. תַּלְמוּד לוֹמַר "בִּבְהֵמָה" — בִּבְהֵמָה עָסַקְתִּי.

יָכוֹל לֹא יַקְדִּישֶׁנּוּ בַּבֶּטֶן? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֲשֶׁר יִבַּכֵּר לַה'" — מִשֶּׁיִּבּוּכַּר לַה' אִי אַתָּה מַקְדִּישׁ, אֲבָל אַתָּה מַקְדִּישׁ בַּבֶּטֶן.

יָכוֹל אַף וַלְדֵי כָּל הַקָּדָשִׁים כֵּן, תַּלְמוּד לוֹמַר "אַךְ" — חָלַק, אַלְמָא סְבִירָא לֵיהּ וַלְדֵי קָדָשִׁים מִמְּעֵי אִמָּן הֵן קְדוֹשִׁין.

אֲמַר לֵיהּ רַב עַמְרָם לְרַב שֵׁשֶׁת: אָמַר עַל הַבְּכוֹר "עִם יְצִיאַת רוּבּוֹ — עוֹלָה", עוֹלָה הָוֵי אוֹ בְּכוֹר הָוֵי?

עוֹלָה הָוֵי, דְּכָל פּוּרְתָּא וּפוּרְתָּא דְּקָא נָפֵיק הָוֵי כָּלִיל, אוֹ בְּכוֹר הָוֵי, דְּכָל פּוּרְתָּא וּפוּרְתָּא דְּקָא נָפֵיק בְּמִילְּתֵיהּ הוּא?

לִישָּׁנָא אַחְרִינָא: שֶׁכֵּן קְדוּשָּׁה חָיְילָא עֲלֵיהּ, אוֹ דִלְמָא בְּכוֹר הָוֵי — שֶׁכֵּן קְדוּשָּׁתוֹ מֵרֶחֶם.

אֲמַר לֵיהּ: מַאי תִּיבְעֵי לָךְ? הַיְינוּ דְּבָעֵי אִילְפָא: אָמַר עַל הַלֶּקֶט "עִם נְשִׁירַת רוּבּוֹ — יְהֵא הֶפְקֵר", לֶקֶט הָוֵי אוֹ הֶפְקֵר הָוֵי?

לֶקֶט הָוֵי, שֶׁכֵּן קְדוּשָּׁתוֹ בִּידֵי שָׁמַיִם, אוֹ דִלְמָא הֶפְקֵר הָוֵי, שֶׁכֵּן זוֹכִין בּוֹ עֲנִיִּים וַעֲשִׁירִים?

וְאָמַר אַבַּיֵי: מַאי תִּיבְעֵי לֵיהּ? דִּבְרֵי הָרַב וְדִבְרֵי תַּלְמִיד — דִּבְרֵי מִי שׁוֹמְעִים? הָכִי נָמֵי: דִּבְרֵי מִי שׁוֹמְעִים?

מַתְנִי' הָאוֹמֵר "וְלָדָהּ שֶׁל זוֹ עוֹלָה, וְהִיא שְׁלָמִים" — דְּבָרָיו קַיָּימִים. "הִיא שְׁלָמִים, וּוְלָדָהּ עוֹלָה" — הֲרֵי זֶה וְלַד זִבְחֵי שְׁלָמִים, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אִם לְכֵן נִתְכַּוִּין תְּחִלָּה, הוֹאִיל וְאִי אֶפְשָׁר לִקְרוֹת שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת — דְּבָרָיו קַיָּימִין, וְאִם מִשֶּׁאָמַר "הֲרֵי זוֹ שְׁלָמִים" נִמְלַךְ וְאָמַר "וְלָדָהּ עוֹלָה" — הֲרֵי זוֹ וְלָדָהּ שְׁלָמִים.

גְּמָ' אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִפְרִישׁ חַטָּאת מְעוּבֶּרֶת וְיָלְדָה — רָצָה בָּהּ מִתְכַּפֵּר, רָצָה בְּוַלָּדָהּ מִתְכַּפֵּר.

מַאי טַעְמָא? קָסָבַר רַבִּי יוֹחָנָן: אִם שִׁיְּירוֹ — מְשׁוּיָּיר.

עוּבָּר לָאו יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא, דְּהָוֶה לֵיהּ כְּמַפְרִישׁ שְׁתֵּי חַטָּאוֹת לְאַחֲרִיוּת — רָצָה מִתְכַּפֵּר בָּהּ, רָצָה מִתְכַּפֵּר בַּחֲבֶירְתָּהּ.

מוֹתֵיב רַבִּי אֶלְעָזָר: "הִיא שְׁלָמִים וּוְלָדָהּ עוֹלָה" — הֲרֵי זֶה וְלַד שְׁלָמִים, וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ שִׁיּוּרוֹ מְשׁוּיָּר, "הֲרֵי זֶה וְלַד שְׁלָמִים" — "הֲרֵי זוֹ שְׁלָמִים" בָּעֵי מֵיתְנָא!

אָמַר רַב טָבְלָא: בַּר מִינַּהּ דְּהַהִיא, הָא אָמַר רַב לְתַנָּא: תְּנִי "הֲרֵי זוֹ שְׁלָמִים".

מֵיתִיבִי: הָאוֹמֵר לְשִׁפְחָתוֹ "הֲרֵי אַתְּ שִׁפְחָה, וּוְלָדֵךְ בֵּן חוֹרִין", אִם הָיְתָה עוּבָּרָה — זָכְתָה לוֹ. אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלָּמָא אִם שִׁיּוּרוֹ אֵינוֹ מְשׁוּיָּר, עוּבָּר יֶרֶךְ אִמּוֹ, מִשּׁוּם הָכִי זָכְתָה לוֹ, וְהָוֵי לֵיהּ כְּמִשַּׁחְרֵר ח�ֵצִי עַבְדּוֹ. וּמַנִּי? רַבִּי מֵאִיר הִיא, כִּדְתַנְיָא:

דף כה:

הַמְשַׁחְרֵר חֵצִי עַבְדּוֹ יָצָא לְחֵירוּת, גִּיטּוֹ וְיָדוֹ בָּאִין כְּאֶחָת.

וְאִי אָמְרַתְּ: שִׁיּוּרוֹ מְשׁוּיָּר, עוּבָּר לָאו יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא, אַמַּאי זָכְתָה לוֹ? וְהָא תַּנְיָא: נִרְאִין שֶׁהֶעֱבֵד זוֹכֶה לְקַבֵּל גֵּט שִׁחְרוּר שֶׁל חֲבֵרוֹ מִיָּד רַבּוֹ שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ, וְלֹא מִיָּד רַבּוֹ שֶׁלּוֹ. אֶלָּא שְׁמַע מִינָּהּ: אִם שִׁיּוּרוֹ אֵינוֹ מְשׁוּיָּר, וּתְיוּבְתָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן תְּיוּבְתָּא.

לֵימָא אִם שִׁיּוּרוֹ מְשׁוּיָּר תַּנָּאֵי הִיא? דְּתַנְיָא: הָאוֹמֵר לְשִׁפְחָתוֹ "הֲרֵי אַתְּ בַּת חוֹרִין וּוְלָדֵךְ עֶבֶד" — וְלָדָהּ כָּמוֹהָ, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: דִּבָּרָיו קַיָּימִין, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר "הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדוֹנֶיהָ".

קְרָא מַאי תַּלְמוּדָא לְרַבָּנַן? אָמַר רָבָא: אָמַר קְרָא לְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, דְּקָתָנֵי וְלָדָהּ כָּמוֹהָ, שֶׁנֶּאֱמַר: "הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדוֹנֶיהָ" — בִּזְמַן שֶׁהָאִשָּׁה לָאֲדוֹנֶיהָ, וְלָדָהּ לַאֲדוֹנֶיהָ.

מַאי לָאו בְּהָא קָמִיפַּלְגִי, דְּרַבִּי יוֹסֵי סָבַר: שִׁיּוּרוֹ — אֵינוֹ מְשׁוּיָּר, וְרַבָּנַן סָבְרִי: מְשׁוּיָּר?

אָמַר לָךְ רַבִּי יוֹחָנָן: דְּכוּלֵי עָלְמָא שִׁיּוּרוֹ — מְשׁוּיָּר, וְהָכָא הַיְינוּ טַעְמָא דְּאָמַר קְרָא "הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאֲדוֹנֶיהָ".

אֶלָּא וַדַּאי לֵימָא כִּי הָנֵי תַּנָּאֵי, דְּתַנְיָא: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַחַטָּאת וּמָצָא בָּהּ בֵּן אַרְבָּעָה חַי, תָּנֵי חָדָא: אֵין נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לְזִכְרֵי כְהוּנָּה, וְאֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לְיוֹם אֶחָד, וְאֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים.

וְתַנְיָא אִידַּךְ: נֶאֱכֶלֶת לְכָל אָדָם, וְנֶאֱכֶלֶת בְּכָל מָקוֹם, וְנֶאֱכֶלֶת לְעוֹלָם.

מַאי לָאו תַּנָּאֵי, דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר: "שִׁיּוּרוֹ" — אֵינוֹ מְשׁוּיָּר, וּמַר סָבַר: "שִׁיּוּרוֹ" — מְשׁוּיָּר.

אָמַר לָךְ רַבִּי יוֹחָנָן: דְּכוּלֵי עָלְמָא אִם שִׁיּוּרוֹ — מְשׁוּיָּר, וְהָנֵי תַּנָּאֵי בְּהָא קָמִיפַּלְגִי, דְּמַר סָבַר: וַלְדֵי קָדְשִׁים בַּהֲוָיָיתָן הֵן קְדוֹשִׁים, וּמַר סָבַר: וַלְדֵי קָדָשִׁים בִּמְעֵי אִמָּן הֵן קְדוֹשִׁים.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: לָא קַשְׁיָא, כָּאן — בְּשֶׁהִקְדִּישָׁהּ וּלְבַסּוֹף נִתְעַבְּרָה, כָּאן — בְּשֶׁנִּתְעַבְּרָה וּלְבַסּוֹף הִקְדִּישָׁהּ.

מַתְקֵיף לַהּ רָבָא: מִמַּאי דְּטַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן אִם שִׁיְּירוֹ מְשׁוּיָּיר? דִּלְמָא הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָדָם מִתְכַּפֵּר בְּשֶׁבַח הֶקְדֵּשׁ.

אֲמַר לֵיהּ רַב הַמְנוּנָא: רַבִּי אֶלְעָזָר תַּלְמִידֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, וְיָתֵיב לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, וְלָא אַהֲדַר לֵיהּ הַאי שִׁינּוּיָא, וְאַתְּ אָמְרַתְּ טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם דְּאָדָם מִתְכַּפֵּר בְּשֶׁבַח הֶקְדֵּשׁ?!

אִם מִשֶּׁאָמַר "הֲרֵי זוֹ שְׁלָמִים" נִמְלַךְ כּוּ'. פְּשִׁיטָא וְלָדָן שְׁלָמִים, אֶלָּא כֹּל אֵימַת דְּבָעֵי מִימְלַךְ?

אָמַר רַב פָּפָּא: לֹא נִצְרְכָה אֶלָּא שֶׁאָמַר בְּתוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר, מַהוּ דְּתֵימָא תּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר כְּדִיבּוּר, וְהַאי עַיְּילֵי הוּא דְּקָמְעַיְּין — קָא מַשְׁמַע לַן.

מַתְנִי' "הֲרֵי זוֹ תְּמוּרַת עוֹלָה תְּמוּרַת שְׁלָמִים" — הֲרֵי זוֹ תְּמוּרַת עוֹלָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אִם לְכָךְ נִתְכַּוְּוִין תְּחִלָּה, הוֹאִיל וְאִי אֶפְשָׁר לִקְרוֹת שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת — דִּבְרֵיהֶן קַיָּימִים, וְאִם מִשֶּׁאָמַר "תְּמוּרַת עוֹלָה" נִמְלַךְ וְאָמַר "תְּמוּרַת שְׁלָמִים" — הֲרֵי זוֹ תְּמוּרַת עוֹלָה.

דף כו.

גְּמָ' אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּרַבִּי יוֹסֵי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַכֹּל מוֹדִים בְּאוֹמֵר "תְּחוּל זוֹ" וְאַחַר כָּךְ "תְּחוּל זוֹ" — דִּבְרֵי הַכֹּל תְּפוֹס לְשׁוֹן רִאשׁוֹן.

"לֹא תְּחוּל זוֹ אֶלָּא אִם כֵּן חָלְתָה זוֹ" — תַּרְוַוְיֵיהוּ קָדְשֵׁי.

לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא כְּגוֹן מִשְׁנָתֵינוּ, דְּאָמַר "תְּמוּרַת עוֹלָה תְּמוּרַת שְׁלָמִים", דְּרַבִּי מֵאִיר סָבַר: מְדַּהֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר "תְּמוּרַת עוֹלָה וּשְׁלָמִים", וְאָמַר "תְּמוּרַת עוֹלָה תְּמוּרַת שְׁלָמִים" — הָוְיָא לֵיהּ כְּאוֹמֵר "תְּחוּל זוֹ וְאַחַר כָּךְ תְּחוּל זוֹ".

וְרַבִּי יוֹסֵי סָבַר, אִי אָמַר "תְּמוּרַת עוֹלָה וּשְׁלָמִים", הָווּ אָמֵינָא קְדוּשָּׁה וְאֵינָהּ קְרֵיבָה, קָא מַשְׁמַע לַן.

תָּנוּ רַבָּנָן: הָאוֹמֵר "בְּהֵמָה זוֹ חֲצִיָּהּ תְּמוּרַת עוֹלָה וְחֲצִיָּהּ תְּמוּרַת שְׁלָמִים" — כּוּלָּהּ תִּקָּרֵב עוֹלָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְתִימָּכֵר, וְיָבִיא בִּדְמֵי חֲצִיָּהּ תְּמוּרַת עוֹלָה וּבִדְמֵי חֲצִיָּהּ תְּמוּרַת שְׁלָמִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אִם לְכָךְ נִתְכַּוְּוִין מִתְּחִלָּה, הוֹאִיל וְאִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת — דִּבְרֵיהֶן קַיָּימִין. רַבִּי יוֹסֵי הַיְינוּ רַבָּנָן! כּוּלָּהּ רַבִּי יוֹסֵי קָתָנֵי לַהּ.

תַּנְיָא אִידָךְ: "בְּהֵמָה, חֲצִיָּהּ עוֹלָה וְחֲצִיָּהּ חַטָּאת" — כּוּלָּהּ תִּיקָּרֵב עוֹלָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: תָּמוּת, וְשָׁוִין בְּאוֹמֵר "חֲצִיָּהּ חַטָּאת וְחֲצִיָּהּ עוֹלָה" שֶׁתָּמוּת.

שָׁוִין — מַנִּי? רַבִּי מֵאִיר. פְּשִׁיטָא!

מַהוּ דְּתֵימָא: אִי לָאו דְּאַשְׁמְעִינַן, הָוָה אָמֵינָא טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר לָאו מִשּׁוּם "תְּפוֹס לָשׁוֹן רִאשׁוֹן", אֶלָּא הַיְינוּ טַעְמָא — חַטָּאת מְעוֹרֶבֶת קָרֵיבָה.

וַאֲפִילּוּ כִּי אָמַר "חֶצְיָהּ חַטָּאת", וְהַדַּר אָמַר "חֶצְיָהּ עוֹלָה", קָרֵיבָה — קָא מַשְׁמַע לַן דְּלָא.

תַּנְיָא אִידַּךְ: אָמַר "בְּהֵמָה זוֹ חֶצְיָהּ עוֹלָה וְחֶצְיָהּ שְׁלָמִים" — קְדוֹשָׁה, וְאֵינָהּ קְרֵיבָה, עוֹשָׂה תְּמוּרָה, וּתְמוּרָתָהּ כַּיּוֹצֵא בָּהּ.

מַנִּי? רַבִּי יוֹסֵי הִיא, פְּשִׁיטָא דִּקְדוֹשָׁה וְאֵינָהּ קְרֵיבָה!

תְּמוּרָתָהּ אִיצְטְרִיךְ לֵיהּ, דְּמַהוּ דְּתֵימָא: נְהִי דְּהִיא לָא קָרְבָה — תְּמוּרָתָהּ תִּקְרַב, קָא מַשְׁמַע לַן. מַאי שְׁנָא הִיא דְּלָא קָרְבָה — דְּהָוְיָא לַהּ קְדוּשָּׁה דְּחוּיָה, תְּמוּרָתָהּ נָמֵי מִכֹּחַ קְדוּשָּׁה דְּחוּיָה קָאָתְיָא.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּהֵמָה שֶׁל שְׁנֵי שׁוּתָּפִים, הִקְדִּישׁ חֶצְיָהּ שֶׁלּוֹ, וְחָזַר וְלָקַח חֶצְיָהּ אַחֶרֶת וְהִקְדִּישָׁהּ — קְדוֹשָׁה וְאֵינָהּ קְרֵיבָה, וְעוֹשָׂה תְּמוּרָה, וּתְמוּרָתָהּ

דף כו:

כַּיּוֹצֵא בָּהּ. שְׁמַע מִינָּה תִּלְתָּא: שְׁמַע מִינָּה קְדוּשַּׁת דָּמִים (נִדְחָה) [מְדַחָה].

וּשְׁמַע מִינָּה, בַּעֲלֵי (מוּמִין) [חַיִּים] נִדְחִין, וּשְׁמַע מִינַּהּ דְּיִחוּי מֵעִיקָּרוֹ הָוֵי דְּיִחוּי.

אָמַר אַבָּיֵי: הַכֹּל מוֹדִים הֵיכָא דְּאָמַר "חֶצְיָהּ עוֹלָה וְחֶצְיָהּ מַעֲשֵׂר" — דִּבְרֵי הַכֹּל עוֹלָה קְרֵיבָה.

הֵיכָא דְּאָמַר "חֶצְיָהּ תְּמוּרָה וְחֶצְיָהּ מַעֲשֵׂר", מַאי?

תְּמוּרָה קְרֵיבָה, שֶׁכֵּן נוֹהֶגֶת בְּכָל הַקָּדָשִׁים, אוֹ דִלְמָא מַעֲשֵׂר קְרֵיבָה, שֶׁכֵּן מַקְדִּישׁ לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו? תֵּיקוּ.

מַתְנִי' "הֲרֵי זוֹ תַּחַת זוֹ", "תְּמוּרַת זוֹ", "חֲלִיפַת זוֹ" — הֲרֵי זוֹ תְּמוּרָה. "זוֹ מְחוּלֶּלֶת עַל זוֹ" — אֵין זוֹ תְּמוּרָה.

וְאִם הָיָה הֶקְדֵּשׁ בַּעַל מוּם — יוֹצֵא לְחוּלִּין, וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דָּמִים.

גְּמָ' לְמֵימְרָא דְּתַחַת לִישָׁנָא דְּאַתְפּוֹסֵי הוּא, וּרְמִינְהוּ: קְדֻשֵּׁי בֶּדֶק הַבַּיִת, אָמַר "חֲלִיפַת זוֹ" "תְּמוּרַת זוֹ" — לֹא אָמַר כְּלוּם.

"תַּחַת זוֹ", "מְחוּלֶּלֶת עַל זוֹ" — דִּבְרֵיהֶן קַיְימִין.

וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ לִישָׁנָא דְּאִיתְּפּוֹסֵי הִיא, מַאי שְׁנָא רִישָׁא וּמַאי שְׁנָא סֵיפָא?

אָמַר אַבָּיֵי: "תַּחַת" מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ לִישָׁנָא דְּאִיתְּפּוֹסֵי וְלִישָׁנָא דְּאַחוֹלֵי. לִישָׁנָא דְּאַתְפּוֹסֵי, דִּכְתִיב:

דף כז.

"וְאִם תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמוֹד הַבַּהֶרֶת".
דְּאַחוֹלֵי, דִּכְתִיב: "תַּחַת הַנִּחוֹשֶׁת אָבִיא זָהָב", וְהִלְכָךְ, גַּבֵּי קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ דְּעָבְדִין תְּמוּרָה — לִישָׁנָא דְּאַתְפּוֹסֵי הוּא, גַּבֵּי קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת דְּלָא עָבְדִין תְּמוּרָה — לִישָׁנָא דְּאַחוֹלֵי הוּא.
אָמַר רָבָא: אֲפִילּוּ בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ לִישָׁנָא דְּאַחוֹלֵי הוּא, כְּגוֹן שֶׁהָיָה הֶקְדֵּשׁ בַּעַל מוּם.
אָמַר רַבִּי אָשֵׁי: אֲפִילּוּ בְּבַעַל מוּם נָמֵי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ לִישָׁנָא דְּאַחוֹלֵי, וּמַשְׁכַּחַתְּ לִישָׁנָא דְּאַתְפּוֹסֵי. יָדוֹ אַקּוֹדֶשׁ — חוֹל הָוֵי, יָדוֹ אַחוֹל — קוֹדֶשׁ הָוֵי.
בָּעֵי אַבָּיֵי: הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת שֶׁל קֹדֶשׁ בַּעֲלוֹת מוּם, וּשְׁתֵּי בְּהֵמוֹת שֶׁל חוּלִּין תְּמִימוֹת, וְאָמַר "הֲרֵי אֵלּוּ תַּחַת אֵלּוּ", מַהוּ?
מִי אָמַר לְאַתְפּוֹסֵי וְלָקֵי, אוֹ דִלְמָא: כֹּל הֵיכָא דְּאִיכָּא הֶיתֵּרָא — לָא שָׁבֵיק אִינִישׁ הֶיתֵּרָא וְעָבֵיד אִיסּוּרָא?
וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר, כֹּל הֵיכָא דְּאִיכָּא הֶיתֵּרָא לָא שָׁבֵיק אִינִישׁ וְעָבֵיד אִיסּוּרָא, הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת שֶׁל קוֹדֶשׁ, וְאַחַת מֵהֶן בַּעֲלַת מוּם, וּשְׁתֵּי בְּהֵמוֹת שֶׁל חוּלִּין, וְאַחַת מֵהֶן בַּעֲלַת מוּם, וְאָמַר "הֲרֵי אֵלּוּ תַּחַת אֵלּוּ", מַהוּ?
מִי אָמַר: תְּמִימָה תַּחַת תְּמִימָה — לְאַתְפּוֹסֵי, בַּעֲלַת מוּם תַּחַת בַּעֲלַת מוּם — לְאַחוֹלֵי.
אוֹ דִלְמָא, תְּמִימָה דְּחוּלִּין תַּחַת בַּעֲלַת מוּם דְּהֶקְדֵּשׁ, בַּעֲלַת מוּם דְּחוּלִּין תַּחַת תְּמִימָה דְּהֶקְדֵּשׁ, וְתַרְוַיְיהוּ לָקֵי?
וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר, כֹּל הֵיכָא דְּאִיכָּא הֶיתֵּירָא — לָא עָבֵיד אִיסּוּרָא, וּלְאַחוֹלֵי הוּא, וְלָא לָקֵי. הָיוּ לְפָנָיו שָׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת שֶׁל קֹדֶשׁ, וְאַחַת מֵהֶן בַּעֲלַת מוּם, וְשָׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת שֶׁל חוּלִּין תְּמִימוֹת, וְאָמַר: "הֲרֵי אֵלּוּ תַּחַת אֵלּוּ".
מִי אָמְרִינַן, מִדְּתִמְּימוֹת תַּחַת תְּמִימוֹת לְאַתְפּוֹסֵי, תְּמִימוֹת נָמֵי תַּחַת בַּעֲלַת מוּם לְאַתְפּוֹסֵי? אוֹ דִלְמָא, הָכָא נָמֵי, כֹּל הֵיכָא דְּאִיכָּא הֶיתֵּירָא לָא עָבֵיד אִיסּוּרָא, וְהַהִיא בְּתָרְיֵיתָא לְאַחוֹלֵי הָוֵי.
וְאִם תִּימְצֵי לוֹמַר, הָכָא נָמֵי, כֵּיוָן דְּאַבְּרָא לָא אִיתְּחָזַק בְּאִיסּוּרֵי, לָא שָׁבֵיק הֶתֵּירָא וְעָבֵיד אִיסּוּרָא. בָּעֵי רַב אָשֵׁי: הָיוּ לְפָנָיו אַרְבַּע בְּהֵמוֹת שֶׁל קֹדֶשׁ וְאַחַת מֵהֶן בַּעֲלַת מוּם, וְאַרְבַּע בְּהֵמוֹת שֶׁל חוּלִּין, וְאָמַר "הֲרֵי אֵלּוּ תַּחַת אֵלּוּ", מַהוּ?
הָכָא וַדַּאי, כֵּיוָן דְּאִיתַּחְזַק בַּאְבָרָא בְּאִיסּוּרֵי (בְּכוּלָּן), לְקֵי בְּאַרְבַּע מַלְקִ׳וֹת.
אוֹ דִלְמָא, אַף עַל גַּב דְּאִיתַּחְזַק בְּאִיסּוּרָא, לָא שָׁבֵיק אִינִישׁ הֶיתֵּירָא וְעָבֵיד אִיסּוּרָא, וְהָוֵי בָּתְרֵייתָא לְאַחוֹלֵי הָוֵי? תֵּיקוּ.

אִם הָיָה הֶקְדֵּשׁ בַּעַל מוּם יֵצֵא לְחוּלִּין כּוּ'.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: יֵצֵא לְחוּלִּין דְּבַר תּוֹרָה, וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דָּמִים מִדִּבְרֵיהֶם, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: אַף צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דָּמִים דְּבַר תּוֹרָה.
בְּמַאי עָסְקִינַן? אִי נֵימָא אַאוֹנָאָה, בְּהָא נֵימָא רֵישׁ לָקִישׁ אַף צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דָּמִים דְּבַר תּוֹרָה?
וְהָא תְּנַן: אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם אוֹנָאָה: הָעֲבָדִים, וְהַשְּׁטָרוֹת, וְהַקַּרְקָעוֹת, וְהַהֶקְדֵּשׁוֹת!
אֶלָּא, אַבִּטּוּל מִקָּח בְּהָא נֵימָא רַבִּי יוֹחָנָן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דָּמִים מִדִּבְרֵיהֶם?

דף כז:

וְהָאָמַר רַבִּי יִרְמְיָה אַקַּרְקָעוֹת דְּחוּלִּין, וְרַבִּי יוֹנָה אָמַר אַהֶקְדֵּשׁוֹת, תַּרְוַויְיהוּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמְרִי: אוֹנָאָה אֵין לָהֶן, בִּיטּוּל מִקָּח יֵשׁ לָהֶם!
לְעוֹלָם אַבִּיטּוּל מִקָּח, וְאֵיפוֹךְ.
וּמִי מָצֵית אָמַרְתְּ אֵיפוֹךְ? הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר אַהֶקְדֵּשׁוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן אַקַּרְקָעוֹת.
אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר אַקַּרְקָעוֹת, אֲבָל הֶקְדֵּשׁוֹת אֵין לָהֶן בִּיטּוּל מִקָּח, הֵיכִי אֵיפוֹךְ לְהָא?
אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: לָא תֵּיפוֹךְ.
לֵימָא בְּדִשְׁמוּאֵל קָא מִיפַּלְגִי, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: הֶקְדֵּשׁ שָׁוֶה מָנֶה שֶׁחִילְּלוֹ עַל שָׁוֶה פְּרוּטָה מְחוּלָּל. דְּרַבִּי יוֹנָה לֵית לֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל, וְרַבִּי יִרְמְיָה אִית לֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל.
לָא, בֵּין דְּמָר וּבֵין דְּמָר — אִית לֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל, דְּרַבִּי יוֹנָה סָבַר: כִּי אָמַר שְׁמוּאֵל — דִּיעֲבַד, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה לָא אָמַר, וְרַבִּי יִרְמְיָה סָבַר: אֲפִילּוּ לְכַתְּחִלָּה.
וְאִיבָּעֵית אֵימָא, לְעוֹלָם לָא תֵּיפוֹךְ, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ מַתְנִיתִין "אֵלּוּ דְּבָרִים... הֶקְדֵּשׁוֹת" — כִּדְרַב חִסְדָּא.
דְּאָמַר רַב חִסְדָּא: אֵין לָהֶן אוֹנָאָה — אֵינָן בְּתוֹרַת אוֹנָאָה, דַּאֲפִילּוּ פָּחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה חוֹזֵר.
אָמַר עוּלָּא: לָא אָמְרוּ אֶלָּא בְּשָׁמוּי בִּתְרֵי, אֲבָל בְּשָׁמוּי בִּתְלָתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאָתֵי בְּמֵאָה — לָא הָדַר.
אִינִי? וְהָאָמַר רַב סְפָרָא: הֵיכָא אָמְרִינַן מְאָה כִּתְרֵי וּתְרֵי כִּמְאָה? לְעִנְיַן עֵדוּת, אֲבָל לְעִנְיַן אוּמְדָנָא — בָּתַר דַּעוֹת אָזְלִינַן.
וְתוּ תְּלָתָא וּתְלָתָא, לָא אָזְלִינַן בָּתַר בָּתְרָא? דִּיד הֶקְדֵּשׁ עַל הָעֶלְיוֹנָה!
קָסָבַר עוּלָּא: צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דָּמִים מִדִּבְרֵיהֶם, וְכֹל דְּרַבָּנַן אַקִּילוּ בֵּהּ רַבָּנַן.

מַתְנִי' "הֲרֵי זוֹ תַּחַת עוֹלָה", "תַּחַת חַטָּאת" — לֹא אָמַר כְּלוּם. "תַּחַת חַטָּאת זוֹ", וְ"תַּחַת עוֹלָה זוֹ", "תַּחַת חַטָּאת וְתַחַת עוֹלָה שֶׁיֵּשׁ לִי בַּבַּיִת" — הָיָה לוֹ, דִּבְרֵיו קַיָּימִים.
אָמַר עַל הַבְּהֵמָה טְמֵאָה וְעַל בַּעֲלַת מוּם "הֲרֵי אֵלּוּ עוֹלָה" — לֹא אָמַר כְּלוּם. "הֲרֵי אֵלּוּ לְעוֹלָה" — יִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵיהֶם עוֹלָה.

גְּמָ׳ אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי מֵאִיר, דְּאִי כְּרַבִּי מֵאִיר — הָא אֵין אָדָם מוֹצִיא דְּבָרָיו לְבַטָּלָה.

”הֲרֵי אֵלּוּ לְעוֹלָה” — יִמָּכְרוּ וְיָבִיא בִּדְמֵיהֶן עוֹלָה. טַעְמָא דִּבְהֵמָה טְמֵאָה וּבַעֲלַת מוּם, דְּלָא חָזְיָין — לָא בָּעֲיִין מוּמָא, אֲבָל מַפְרִישׁ נָקֵבָה לְאָשָׁם אוֹ לְעוֹלָה — בָּעֲיִין מוּמָא.

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּתָנָן, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: תְּמִימָה שֶׁלֹּא בְּמוּם.

הֲדַרַן עֲלָךְ כֵּיצַד מַעֲרִימִין.

דף כח.

מַתְנִי׳ **כָּל הָאֲסוּרִין** לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ אוֹסְרִין בְּכָל שֶׁהֵן — הָרוֹבֵעַ וְהַנִּרְבָּע, וְהַמּוּקְצֶה וְהַנֶּעֱבָד, וְהָאָתְנָן וְהַמָּחִיר, וְהַכִּלְאַיִם וְהַטְרֵפָה, וְיוֹצֵא דּוֹפֶן.

אֵיזֶהוּ מוּקְצֶה? הַמּוּקְצֶה לַעֲבוֹדָה זָרָה, הוּא אָסוּר וּמַה שֶּׁעָלָיו מוּתָּר. וְאֵיזֶהוּ הַנֶּעֱבָד? כֹּל שֶׁעוֹבְדִין אוֹתוֹ, הוּא וּמַה שֶּׁעָלָיו אָסוּר. וְזֶה וָזֶה מוּתָּר בַּאֲכִילָה.

גְּמָ׳ אָמַר מָר: אוֹסְרִין בְּכָל שֶׁהֵן, דְּלָא בָּטְלִי בְּרוּבָּא. תְּנֵינָא: כָּל הַקָּדָשִׁים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּחַטָּאוֹת מֵתוֹת אוֹ בְּשׁוֹר הַנִּסְקָל, אֲפִילּוּ אֶחָד בְּרִבּוֹא — יָמוּתוּ.

וְקַשְׁיָא לַן, מַאי קָאָמַר?

הָכִי קָתָנֵי: נִתְעָרְבוּ בָּהֶן מֵחַטָּאוֹת מֵתוֹת, אוֹ שׁוֹר הַנִּסְקָל — אֲפִילּוּ בְּרִבּוֹא יָמוּתוּ.

אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הָתָם הוּא דְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה, אֲבָל הָכָא דְּלָאו אִיסּוּרֵי הֲנָאָה — אֵימָא: לִיבְטֵל בְּרוּבָּא, קָא מַשְׁמַע לַן.

וְרוֹבֵעַ וְנִרְבָּע נָמֵי תְּנֵינָא: נִתְעָרְבוּ רוֹבֵעַ וְנִרְבָּע — יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן מֵאוֹתוֹ הַמִּין!

אָמַר רַב כָּהֲנָא: אַמְרִיתַהּ לִשְׁמַעְתָּא קַמֵּיהּ דְּרַב שִׁימִי בַּר אַשִׁי, אָמַר לִי: חֻדָּא בְּחוּלִּין, וַחֲדָא בְּקָדְשִׁים.

וּצְרִיכִי, דְּאִי אַשְׁמוֹעִינַן גַּבֵּי קָדָשִׁים — מִשּׁוּם דְּמֵאִיסִי, אֲבָל גַּבֵּי חוּלִּין — אֵימָא לִיבְטְלוּ.

וּבְחוּלִּין נָמֵי תְּנֵינָא: וְאֵלּוּ אֲסוּרִין וְאוֹסְרִין בְּכָל שֶׁהֵן — יֵין נֶסֶךְ, וַעֲבוֹדָה זָרָה, וְיוֹצְאֵי מִצְוֹרָע, וְעוֹרוֹת לְבוּבִין.

וְשֵׂיעָר נָזִיר, וּפֶטֶר חֲמוֹר, וּבָשָׂר בְּחָלָב, וְשׁוֹר הַנִּסְקָל, וְעֶגְלָה עֲרוּפָה, וְחוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בַּעֲזָרָה, וְשָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ — הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין וְאוֹסְרִין בְּכָל שֶׁהֵן!

צְרִיכִי, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן הָתָם — דְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה דְּלָא בָּטְלִי, אֲבָל הָכָא — לִיבְטְלִי.

וְאִי אַשְׁמוֹעִינַן הָכָא, דִּלְגַבּוֹהַּ דִּמְאִיס, אֲבָל לְהֶדְיוֹט — אֵימָא: אִיסּוּרֵי הֲנָאָה לִיבְטְלוּ בְּרוּבָּא, קָא מַשְׁמַע לַן.

וְרוֹבֵעַ וְנִרְבָּע, מְנָלַן דַּאֲסִירִי לְגַבּוֹהַּ? דְּתָנוּ רַבָּנַן: ״מִן הַבְּהֵמָה״ — לְהוֹצִיא רוֹבֵעַ וְנִרְבָּע.

וַהֲלֹא דִּין הוּא, וּמָה בַּעַל מוּם שֶׁלֹּא נֶעֱבְדָה בּוֹ עֲבֵירָה פָּסוּל לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, רוֹבֵעַ וְנִרְבָּע שֶׁנֶּעֱבְדָה בָּהֶן עֲבֵירָה — אֵינוֹ דִּין שֶׁאֲסוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ?!

חוֹרֵשׁ בְּשׁוֹר וַחֲמוֹר יוֹכִיחַ, שֶׁנֶּעֱבְדָה בּוֹ עֲבֵירָה, וּמוּתָּר לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

מָה לְחוֹרֵשׁ בְּשׁוֹר וַחֲמוֹר, שֶׁאֵין חַיָּיבִין מִיתָה, תֹּאמַר בְּרוֹבֵעַ וְנִרְבָּע, שֶׁחַיָּיבִין מִיתָה.

טוֹל לָךְ מָה שֶׁהֵבֵאתָה, הֲרֵי שֶׁנֶּעֱבְדָה בָּהֶן עֲבֵירָה בִּשְׁנֵי עֵדִים.

נֶעֱבְדָה בָּהֶן עֲבֵירָה עַל פִּי עֵד אֶחָד, אוֹ עַל פִּי הַבְּעָלִים, מִנַּיִן?

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֲנִי דָּן, וּמָה בַּעַל מוּם שֶׁאֵין הַתְרָאַת שְׁנֵי עֵדִים פּוֹסֶלְתּוֹ מֵאֲכִילָה — הוֹדָאַת עֵד אֶחָד פּוֹסֶלְתּוֹ מֵהַקְרָבָה, בְּרוֹבֵעַ וְנִרְבָּע שֶׁהוֹדָאַת שְׁנֵי עֵדִים פּוֹסֶלְתּוֹ מֵאֲכִילָה — אֵינוֹ דִּין שֶׁהוֹדָאַת עֵד אֶחָד פּוֹסֶלְתּוֹ מֵהַקְרָבָה!

תַּלְמוּד לוֹמַר ״מִן הַבְּהֵמָה״ לְהוֹצִיא רוֹבֵעַ וְנִרְבָּע, וְהָא אָתְיָא מִדִּינָא (לָא אָתְיָא)!

דף כח:

אָמַר רַב אָשֵׁי: מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר מֵעִיקָּרָא דְּדִינָא פִּירְכָא — מָה לְבַעַל מוּם שֶׁכֵּן מוּמוֹ נִיכָּר.

תֹּאמַר בְּרוֹבֵעַ וְנִרְבָּע, שֶׁאֵין מוּמוֹ נִיכָּר, הוֹאִיל וְאֵין מוּמוֹ נִיכָּר יֵהֵא כָּשֵׁר לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ — תַּלְמוּד לוֹמַר ״מִן הַבְּהֵמָה״, לְהוֹצִיא רוֹבֵעַ וְנִרְבָּע.

מִן הַבָּקָר — לְהוֹצִיא אֶת הַנֶּעֱבָד, וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה אָתְנַן וּמְחִיר שֶׁצִּיפּוּיָין מוּתָּרִין — הֵן אֲסוּרִין, נֶעֱבַד שֶׁצִּיפּוּיוֹ אָסוּר — אֵינוֹ דִּין שֶׁהוּא אָסוּר?

אוֹ חִילּוּף, וּמָה אָתְנַן וּמְחִיר שֶׁהֵן אֲסוּרִין — צִיפּוּיֵיהֶן מוּתָּרִין, נֶעֱבַד שֶׁמּוּתָּר — יְהֵא צִיפּוּיוֹ מוּתָּר?

אִם כֵּן בִּיטַּלְתְּ ״לֹא תַחֲמוֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלָקַחְתָּ לָךְ״!

אֲנִי אֲקַיֶּימֶנּוּ: ״לֹא תַחֲמוֹד כֶּסֶף וְזָהָב״ — בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים, הוֹאִיל (וְהֵן) [וְהוּא] מוּתָּר — יָכוֹל יְהֵא צִיפּוּי מוּתָּר? תַּלְמוּד לוֹמַר ״מִן הַבָּקָר״ — לְהוֹצִיא אֶת הַנֶּעֱבָד.

מַתְקִיף לַהּ רַב חֲנַנְיָא: טַעְמָא דְּמַעֲטֵיהּ קְרָא, הָא לָא מַעֲטֵיהּ קְרָא — צִיפּוּי מוּתָּר? וְהָכְתִיב ״וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם״ — כֹּל הֶעָשׂוּי לִשְׁמָם!

הָהוּא לְכַנּוֹת לָהֶם שֵׁם הוּא דַּאֲתָא: לְ״בֵית גַּלְיָא״ קוֹרִין אוֹתוֹ ״בֵּית כַּרְיָא״, ״פְּנֵי מֶלֶךְ״ — ״פְּנֵי כֶּלֶב״, ״עֵין כֹּל״ — ״עֵין קוֹץ״.

וְאֵיפוֹךְ אֲנָא: ״מִן הַבְּהֵמָה״ — לְהוֹצִיא אֶת הַנֶּעֱבָד, ״מִן הַבָּקָר״ — לְהוֹצִיא רוֹבֵעַ וְנִרְבָּע!
הָתָם מֵעִנְיָינָא דִּקְרָא, כְּתִיב גַּבֵּי בְּהֵמָה ״וְאִישׁ כִּי יִתֵּן שְׁכֵנְתּוֹ בִּבְהֵמָה מוֹת יוּמָת״, גַּבֵּי בָּקָר כְּתִיב ״וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אוֹכֵל עֵשֶׂב״.
״מִן הַצֹּאן״ — לְהוֹצִיא אֶת הַמּוּקְצֶה, ״וּמִן הַצֹּאן״ — לְהוֹצִיא אֶת הַנּוֹגֵחַ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן:
אִם נֶאֱמַר רוֹבֵעַ — לְמָה נֶאֱמַר נוֹגֵחַ? וְאִם נֶאֱמַר נוֹגֵחַ — לְמָה נֶאֱמַר רוֹבֵעַ?
לְפִי שֶׁיָּשְׁנוֹ בָּרוֹבֵעַ, מָה שֶׁאֵין כֵּן בַּנּוֹגֵחַ. יֵשׁ בָּרוֹבֵעַ, שֶׁהָרוֹבֵעַ עוֹשֶׂה אוֹנֶס כְּרָצוֹן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּנּוֹגֵחַ.
יֵשׁ בַּנּוֹגֵחַ, שֶׁהַנּוֹגֵחַ מְשַׁלֵּם אֶת הַכּוֹפֶר, מָה שֶׁאֵין כֵּן בָּרוֹבֵעַ. הוּצְרַךְ לוֹמַר רוֹבֵעַ, וְהוּצְרַךְ לוֹמַר נוֹגֵחַ.
וְהַאי תַּנָּא מַיְיתֵי לַהּ מֵהָכָא, דְּתַנְיָא: הָרוֹבֵעַ וְהַנִּרְבָּע (וְכוּלָּם) [וְכוּ']. הֵם כְּקָדְשִׁים שֶׁקָּדַם מוּם עוֹבֵר לְהֶקְדֵּשָׁן.
וּצְרִיכִין מוּם קָבוּעַ לִפְדּוּת עֲלֵיהֶן, שֶׁנֶּאֱמַר: ״כִּי מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּם״.
מַאי תַּלְמוּדָא? חַסּוֹרֵי מֵיחַסְּרָא, וְהָכִי קָתָנֵי: מִנַּיִן שֶׁהֵן אֲסוּרִין? תַּלְמוּד לוֹמַר ״כִּי מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּם״, וְתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר ׳הַשְׁחָתָה׳ — אֵינוֹ אֶלָּא דְּבַר עֶרְוָה וַעֲבוֹדָה זָרָה.
דְּבַר עֶרְוָה — דִּכְתִיב ״כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר וְגוֹ׳״, עֲבוֹדָה זָרָה — דִּכְתִיב ״פֶּן תַּשְׁחִיתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל סָמֶל״, כָּל שֶׁהַמּוּם פּוֹסֵל בָּהֶן — דְּבַר עֶרְוָה וַעֲבוֹדָה זָרָה פּוֹסְלִין בָּהֶן.
וְתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, ״מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן״ מַאי דָּרַשׁ בְּהוּ? מִיבְּעֵי לֵיהּ פְּרָט לְחוֹלֶה, זָקֵן, וּמְזוֹהָם.
וְתַנָּא קַמָּא, דְּאַפְּקִינְהוּ לְהָנֵי קְרָאֵי לְרוֹבֵעַ וְנִרְבָּע, חוֹלֶה, זָקֵן, וּמְזוֹהָם מְנָא לֵיהּ? נָפְקָא לֵיהּ ״מִן הַצֹּאן, מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים״. וּלְתַנָּא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, אוֹרְחֵיהּ דִּקְרָא לְאִישְׁתַּעוֹיֵי הָכִי.
אֵיזֶהוּ מוּקְצֶה לַעֲבוֹדָה זָרָה וְכוּ'. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אֵין אָסוּר אֶלָּא מוּקְצֶה לְשֶׁבַע שְׁנַיִם.
שֶׁנֶּאֱמַר: ״וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר [לוֹ ה'] קַח אֶת פַּר הַשּׁוֹר אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וּפַר הַשֵּׁנִי שֶׁבַע שָׁנִים״.
וְהָתָם מוּקְצֶה בִּלְחוּד הֲוָה? נֶעֱבָד נָמֵי הֲוָה! אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב: מוּקְצֶה לַעֲבוֹד, וְלֹא עֶבְדוּהוּ. רָבָא אָמַר: לְעוֹלָם עֶבְדוּהוּ, וְחִידּוּשׁ הוּא, כִּדְרַבִּי אַבָּא בַּר כָּהֲנָא, דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר כָּהֲנָא: שְׁמֹנָה דְּבָרִים הִתִּירוּ בְּאוֹתוֹ לַיְלָה — חוּץ, וְלַיְלָה, וְזָרוּת,

דף כט.

וּכְלִי שָׁרֵת, וּכְלִי אֲשֵׁירָה, וַעֲצֵי אֲשֵׁירָה, וּמוּקְצֶה, וְנֶעֱבָד.
אָמַר רַב טוֹבִי בַּר מַתְנָה, אָמַר רַבִּי יֹאשִׁיָּה: מִנַּיִן לְמוּקְצֶה מִן הַתּוֹרָה? שֶׁנֶּאֱמַר "תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ" — כֹּל שֶׁעוֹשִׂין לוֹ שִׁימּוּר.
מַתְקֵיף לַהּ אַבָּיֵי: אֶלָּא מֵעַתָּה, (אייתית) [אַיְיתִי] אִימְּרָא דְּצוֹמָא, וְלָא עָבֵיד לֵיהּ שִׁימּוּר, הָכִי נָמֵי דְּלָא חָזֵי לְהַקְרָבָה? אָמַר לֵיהּ: אָנָא "תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ" קָאֲמִינָא — "לִי" וְלֹא לְאָדוֹן אַחֵר, וְאֵיזֶהוּ אַחֵר שֶׁמַּקְרִיבִין לוֹ? הֱוֵי אוֹמֵר: זוֹ עֲבוֹדָה זָרָה.
אָמַר רָבָא בַּר רַב אַדָּא, אָמַר רַב יִצְחָק: אֵין מוּקְצֶה אָסוּר אֶלָּא עַד שֶׁיַּעַבְדוּ [בּוֹ]. עוּלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עַד שֶׁיְּמָסְרוּהוּ לְכוּמְרֵי עֲבוֹדָה זָרָה.
בָּהָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עַד שֶׁיְּאַכִּילוּהוּ כְּרִשְׁיָנֵי עֲבוֹדָה זָרָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא לְבָהָא: מְפַלְּגִיתּוּ אַתּוּן אַעוּלָּא? אָמַר לֵיהּ: לָא, עוּלָּא נָמֵי כִּי קָאָמַר — הוּא דְּשָׁפֵי לֵיהּ כַּרְשִׁינֵי עֲבוֹדָה זָרָה.
אָמַר רַבִּי אַבָּא: יָדַע בָּהָא לְשַׁנּוֹיֵי שְׁמַעְתָּא, וְאִי לָא דְּסָלֵיק הָתָם — לָא הֲוָה יָדַע, דְּאָרֵץ יִשְׂרָאֵל גַּרְמָה לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רַב יִצְחָק: בָּהָא מִיכָּן וּמִיכָּן הֲוָה.
דְּתָנֵי רַב חֲנַנְיָא טְרִיטָאָה קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: אֵין מוּקְצֶה אָסוּר אֶלָּא עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ בּוֹ מַעֲשֶׂה, הוּא תָּנֵי לַהּ (וַהֲדַר) [וְהוּא] אָמַר לַהּ: מַאי "מַעֲשֶׂה"? — עַד שֶׁיְּגַזּוּ וְיַעַבְדוּ בּוֹ.
אֵיזֶהוּ נֶעֱבָד כּוּ'. מְנָא הָנֵי מִילֵּי?
אָמַר רַב פָּפָּא: דְּאָמַר קְרָא "מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל", מִן הַמּוּתָּר לְיִשְׂרָאֵל, וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲסִירִי לְהֶדְיוֹט, לְמָה לִי קְרָא (מעטינהו) [לְמַעְטִינְהוּ] מִגְּבוֹהַּ?
וְכֹל הֵיכָא דַּאֲסִירִי לְהֶדְיוֹט — לָא בָּעֵי קְרָא? וְהָא טְרֵפָה, דַּאֲסִירָא לְהֶדְיוֹט, וּמַעֲטֵיהּ קְרָא מִגְּבוֹהַּ!
דְּתַנְיָא: כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "מִן הַבָּקָר" לְמַטָּה, שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר, אֶלָּא לְהוֹצִיא אֶת הַטְּרֵפָה.
אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא: הָנֵי מִילֵּי — דְּנִטְרְפָה וְאַחַר כָּךְ נִתְקַדְּשָׁה, אֲבָל נִתְקַדְּשָׁה וְאַחַר כָּךְ נִטְרְפָה — אֵימָא (דתישרי) [דְּתִישְׁתְּרֵי] לְגָבוֹהַּ.
וְהָא מֵהָכָא נָפְקָא, "כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבוֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט", פָּרַט לְטְרֵפָה שֶׁאֵינָהּ עוֹבֶרֶת.
הָהוּא נָמֵי אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא: הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּלֹא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר, דְּנוֹלְדָה טְרֵפָה מִמְּעֵי אִמָּהּ, אֲבָל הֵיכָא דְּהָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר, וְיָצְאַת לָאֲוִיר הָעוֹלָם, וְאַחַר כָּךְ נִטְרְפָה — אֵימָא תִּשְׁתְּרֵי לְגָבוֹהַּ, קָא מַשְׁמַע לַן.

מַתְנִי׳ וְאֵיזֶהוּ אֶתְנָן? — הָאוֹמֵר לְזוֹנָה ״הֲוֵילִיךְ טָלֶה זֶה וְתָלִין שִׁפְחָתְךָ אֵצֶל עַבְדִּי״ — רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֵינוֹ אֶתְנָן, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶתְנָן.

גְּמָ׳ אָמַר מָר: וַאֲפִילּוּ הֵן מֵאָה, כּוּלָּן אֲסוּרִין. הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא דְּשָׁקְלָה אַגְּרָא מֵאָה בְּהֵמוֹת — פְּשִׁיטָא דְּכוּלְּהוּ אֲסִירִי, מָה לִי חַד, מָה לִי מְאָה!

לָא צְרִיכָא, דְּשָׁקְלָה אַגְּרָא חֲדָא, וְיָהֵיב לַהּ מְאָה, דְּכוּלְּהוּ מִכֹּחַ אֶתְנָן קָאָתוּ.

תָּנוּ רַבָּנַן: נָתַן לָהּ וְלֹא בָּא עָלֶיהָ, בָּא עָלֶיהָ וְלֹא נָתַן לָהּ — אֶתְנָנָהּ מוּתָּר. נָתַן לָהּ וְלֹא בָּא עָלֶיהָ, ״אֶתְנָנָהּ״ קָרֵית לֵיהּ? וְתוּ, בָּא עָלֶיהָ וְלֹא נָתַן לָהּ, מַאי יָהֵיב לַהּ?

אֶלָּא הָכִי קָתָנֵי: נָתַן לָהּ, וְאַחַר כָּךְ בָּא עָלֶיהָ; בָּא עָלֶיהָ, וְאַחַר כָּךְ נָתַן לָהּ — אֶתְנָנָהּ מוּתָּר.

וְלֵיחוּל עָלֶיהָ אֶתְנָן לְמַפְרֵעַ? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:

דף כט:

שֶׁקַּדְמָה וְהִקְרִיבַתּוּ. הֵיכִי דָּמֵי? אִי נִיְּמָא דְּאַקְנְיֵהּ נִיהֲלֵיהּ לְאַלְתַּר — פְּשִׁיטָא דְּמוּתָּר, דְּעַד כָּאן לֹא בָּא עָלֶיהָ!

וְאֶלָּא, דַּאֲמַר לַהּ: ״לָא נִיקְנֵי לִיךְ עַד שְׁעַת בִּיאָה״, מִי מָצְיָא מַקְרְבָה לֵיהּ? ״אִישׁ כִּי יַקְדִּישׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַה׳״ אָמַר רַחֲמָנָא, מָה בֵּיתוֹ בִּרְשׁוּתוֹ, אַף כֹּל בִּרְשׁוּתוֹ!

לָא צְרִיכָא, דַּאֲמַר לַהּ: ״לָא (מַקְנְיָה) [נִיקְנֵי] לָךְ עַד שְׁעַת בִּיאָה, וְאִי מִצְטָרִיךְ לָךְ נִיקְנֵי לָךְ מֵעַכְשָׁיו״.

בָּעֵי רַב אוֹשַׁעְיָא: קָדְמָה וְהִקְדִּישַׁתּוּ, מַאי? תִּפְשׁוֹט לֵיהּ מִדְּרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: קָדְמָה וְהִקְרִיבַתּוּ. הִקְרִיבַתּוּ הֵיא דְּהָא לֵיתֵיהּ בִּשְׁעַת בִּיאָה, אֲבָל הִקְדִּישַׁתּוּ — אָסוּר!

הֵיא גּוּפַהּ קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ: הִקְרִיבַתּוּ, (וְהָא) [וְדִהָא] לֵיתֵיהּ בִּשְׁעַת בִּיאָה — מוּתָּר, אֲבָל הִקְדִּישַׁתּוּ בִּשְׁעַת בִּיאָה — אָסוּר.

אוֹ דִּלְמָא, כֵּיוָן דִּתְנַן ״אֲמִירָתוֹ לַגָּבוֹהַּ כִּמְסִירָתוֹ לְהֶדְיוֹט״, הִקְדִּישַׁתּוּ מוּתָּר, וְכָל שֶׁכֵּן הִקְרִיבַתּוּ? תֵּיקוּ.

בָּא עָלֶיהָ וְאַחַר כָּךְ נָתַן לָהּ אֶתְנָנָהּ — מוּתָּר, וְהַתַּנְיָא: בָּא עָלֶיהָ וְנָתַן לָהּ, וַאֲפִילּוּ עַד שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ — אֶתְנָנָהּ אָסוּר!

אָמַר רַב חָנָן בַּר רַב חִסְדָּא: לָא קַשְׁיָא, הָא דְּאָמַר לַהּ ״הַבָּעֲלִי לִי בְּטָלֶה זֶה״, הָא דְּאָמַר לַהּ ״הַבָּעֲלִי לִי בְּטָלֶה״ סְתָם.

״טָלֶה זֶה״, וְהָא מְחוּסַּר מְשִׁיכָה! בְּזוֹנָה גּוֹיָה, דְּלָא קָנְיָא בִּמְשִׁיכָה. וְאִיבָּעֵית אֵימָא: אֲפִילּוּ בְּזוֹנָה יִשְׂרְאֵלִית, כְּגוֹן דְּקָאֵי בַּחֲצֵרָהּ.

הָא יְהֵבֵיהּ לַהּ מֵעִיקָּרָא, דְּשַׁוְוֵיהּ לַהּ אַפּוֹתֵיקִי, וַאֲמַר לַהּ: ״אִם עַד יוֹם פְּלוֹנִי יְהֵיבְנָא לָךְ זוּזֵי — מוּטָב, וְאִם לָאו — טָלֶה בְּאֶתְנַנְּךְ״.

אָמַר רַב: אֶחָד אֶתְנַן זָכָר, וְאֶחָד אֶתְנַן כָּל עֲרָיוֹת אָסוּר, חוּץ מֵאֶתְנַן אִשְׁתּוֹ נִדָּה.

מַאי טַעְמָא? ״זוֹנָה״ כְּתִיב, וְהָא לָאו זוֹנָה הִיא.

וְלֵוִי אָמַר: אֲפִילּוּ אִשְׁתּוֹ נִדָּה. מַאי טַעְמָא? ״תּוֹעֵבָה״ כְּתִיב, וְהָא תּוֹעֵבָה הִיא.

וְלֵוִי נָמֵי, וְהָכְתִיב ״זוֹנָה״! אָמַר לָךְ: הָהִיא ״זוֹנָה״, וְלֹא זוֹנָה. וְרַב, הָהִיא זוֹנָה וְלֹא זוֹנָה מְנָא לֵיהּ?

נָפְקָא לֵיהּ מִדְּרַבִּי, דְּתַנְיָא: רַבִּי אוֹמֵר: אֵין אֶתְנַן אָסוּר אֶלָּא (כָּל) אֶתְנַן [כָּל עֲרָיוֹת] הַבָּאוֹת לוֹ בַּעֲבֵירָה, אֲבָל אֶתְנַן אִשְׁתּוֹ נִדָּה, וְשֶׁנִּתַּן לָהּ שָׂכָר לְהַפְקֵעָתָהּ, וְשֶׁנִּתְּנָה לוֹ [הֵיא] בְּאֶתְנַנּוֹ — מוּתָּרִין.

אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֶכֶר לַדָּבָר: ״וּבְתִתֵּךְ אֶתְנָן וְאֶתְנַן לֹא יִתֵּן [לָךְ] (לָהּ) וַתְּהִי לְהֶפֶךְ״.

וְרַב, הַאי ״תּוֹעֵבָה״ מַאי עֲבֵיד לֵיהּ? מִיבְּעֵי לֵיהּ כִּדְאַבָּיֵי, דְּאָמַר אַבָּיֵי: זוֹנָה גּוֹיָה — אֶתְנַנָּה אָסוּר.

מַאי טַעְמָא? כְּתִיב הָכָא ״תּוֹעֵבָה״, וּכְתִיב הָתָם ״כִּי כָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵל״, מָה לְהַלָּן עֲרָיוֹת שֶׁאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּהּ, הָכִי נָמֵי אֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּהּ.

וְכֹהֵן שֶׁבָּא עָלֶיהָ — אֵין לוֹקֶה עָלֶיהָ מִשּׁוּם זוֹנָה, מַאי טַעְמָא? דְּאָמַר קְרָא: ״לֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ״ — מִי שֶׁזַּרְעוֹ מִיּוּחָס אַחֲרָיו, יָצָא גּוֹיָה דְּאֵין זַרְעוֹ מְיוּחָס אַחֲרָיו.

זוֹנָה יִשְׂרְאֵלִית — אֶתְנַנָּה מוּתָּר, מָה טַעַם? דְּהָא קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּהּ, וְכֹהֵן שֶׁבָּא עָלֶיהָ — לוֹקֶה מִשּׁוּם זוֹנָה, מַאי טַעְמָא? דְּהָא זַרְעוֹ מְיוּחָס אַחֲרָיו.

וְרָבָא אָמַר: אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה, אֶתְנַנָּה אָסוּר, וְכֹהֵן הַבָּא עָלֶיהָ לוֹקֶה מִשּׁוּם זוֹנָה. מַאי טַעְמָא? יָלְפִי מֵהֲדֵדֵי — מָה זוֹנָה יִשְׂרְאֵלִית בְּלָאו, אַף זוֹנָה גּוֹיָה בְּלָאו, וּמָה אֶתְנַן זוֹנָה גּוֹיָה אָסוּר, אַף אֶתְנַן זוֹנָה יִשְׂרְאֵלִית אָסוּר.

מֵיתִיבִי: אֶחָד זוֹנָה גּוֹיָה וְאֶחָד זוֹנָה יִשְׂרְאֵלִית — אֶתְנַנָּה אָסוּר. תִּיובְתָּא דְּאַבָּיֵי! אָמַר לָךְ אַבָּיֵי: הָא מַנִּי? רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, דְּאָמַר: אֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּחַיָּיבֵי לָאוִין.

וְהָא קָמַשְׁמַע לַן, דְּכָל זוֹנָה לָא תָּפְסִי בַּהּ קִדּוּשִׁין, דּוּמְיָא דְּאַלְמָנָה דִּלְא תָּפְסִי בַּהּ קִידּוּשִׁין.

וּלְרָבָא, מַאי שְׁנָא דְּקָתָנֵי ״כְּגוֹן אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל״? דּוּמְיָא דְּאַלְמָנָה — מָה אַלְמָנָה לְאַו לְקֵי עַד דְּמַתְרֵי בֵּהּ, אַף זוֹנָה — עַד דְּאָמַר ״הֵא לְךְ״.

לְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: פְּנוּיוֹת הַבָּא עַל פְּנוּיָה שֶׁלֹּא לְשֵׁם אִישׁוּת — עֶשְׂאָהּ זוֹנָה, אֲבָל הֵיכָא דְּזוֹנָה מֵעִיקָּרָא — הָכִי נָמֵי דְּאָסוּר.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא: כִּי קָתָנֵי הָא — בַּעֲרָיוֹת שֶׁאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּהּ.

וְהָא קָתָנֵי סֵיפָא: אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט — אֶתְנַנָּה אָסוּר, וְהָא הָנֵי קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּהֶן! הָא מַנִּי?

דף ל.

רַבִּי אֶלְעָזָר הִיא, דְּאָמַר: פְּנוּיוֹ הַבָּא עַל הַפְּנוּיָה שֶׁלֹּא לְשׁוּם אִישׁוּת עֲשָׂאָהּ זוֹנָה. אִי רַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי אִירְיָא אַלְמָנָה? נִיתְנֵי פְּנוּיָה!

אַלְמָנָה אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וּבְנָיָן אָב הוּא — לָא נִיתַּסְרוּ, קָא מַשְׁמַע לַן.

הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ "הֵא לָךְ טָלֶה זֶה" כּוּ'. וְהָא שִׁפְחָה לְעֶבֶד מִישְׁרָא שַׁרְיָא! אָמַר רַב הוּנָא: אֲצָלוֹ קָאָמַר, וְהָא דְּקָתָנֵי "עֶבֶד" — לִישָׁנָא מְעַלְיָא קָאָמַר.

אִי הָכִי, מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי? אָמַר שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: לְעוֹלָם עַבְדִּי, וְכִי קָתָנֵי בְּעֶבֶד עִבְרִי.

אִי הָכִי, מַאי טַעְמָא דְּרַבָּנַן? שִׁפְחָה לְעֶבֶד עִבְרִי מִישְׁרָא שַׁרְיָא! הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן — כְּגוֹן דְּלֵית לֵיהּ אִשָּׁה וּבָנִים, דְּתַנְיָא: אֵין לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים — אֵין רַבּוֹ מוֹסֵר לוֹ שִׁפְחָה כְּנַעֲנִית, יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים — רַבּוֹ מוֹסֵר לוֹ שִׁפְחָה כְּנַעֲנִית.

מַתְנִי' וְאֵיזֶהוּ "מְחִיר כֶּלֶב"? הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ "הֵולִיךְ טָלֶה זֶה תַּחַת כֶּלֶב".

וְכֵן שְׁנֵי שׁוּתָפִין שֶׁחָלְקוּ, אֶחָד נָטַל עֲשָׂרָה וְאֶחָד תִּשְׁעָה וְכֶלֶב, שֶׁכְּנֶגֶד הַכֶּלֶב אָסוּר, וְשֶׁעִם הַכֶּלֶב מוּתָּר.

אֶתְנַן הַכֶּלֶב וּמְחִיר זוֹנָה — הֲרֵי אֵלּוּ מוּתָּרִין, שֶׁנֶּאֱמַר "שְׁנַיִם" וְלֹא אַרְבָּעָה. וַלְדוֹתֵיהֶן מוּתָּרִין — "הֵן" וְלֹא וַלְדוֹתֵיהֶן.

גְּמ' תָּנוּ רַבָּנַן: "מְחִיר כֶּלֶב" — זֶהוּ חֲלִיפֵי כֶּלֶב, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "תִּמְכֹּר עַמְּךָ בְלֹא הוֹן וְלֹא רִבִּיתָ בִּמְחִירֵיהֶם".

אֵימָא אֶתְנַן (זוֹנָה) [מַמָּשׁ], אִם כֵּן (לא קרב) הָווּ תְּלָתָא, "גַּם שְׁנֵיהֶם" — וְלֹא שְׁלֹשָׁה!

מִי קָאָמְרִינַן אֲנַן אֶתְנַן וּמְחִיר? אֶתְנַן וְלֹא מְחִיר קָאָמְרִינַן.

אִם כֵּן, נֵימָא קְרָא "לֹא תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וְכֶלֶב", מִדִּכְתִיב "אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב" — שְׁמַע מִינַּהּ.

הַשּׁוּתָּפִין שֶׁחָלְקוּ, אֶחָד נָטַל כּוּ'. [אַמַּאי]? נִיפּוֹק חַדָּא לַהֲדֵי כַּלְבָּא, וְהָנָךְ כּוּלְּהוּ לִישְׁתְּרוֹ!

הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? כְּגוֹן דְּטָפֵי דְּמֵי כֶּלֶב מֵחַד מִינַּיְיהוּ, (והאי) [וְהָהוּא] טוּפְיֵינָא דְּכֶלֶב שְׁדֵי בְּכוּלְּהוּ.

אֶתְנַן כֶּלֶב וּמְחִיר זוֹנָה מוּתָּר כּוּ'. אֲמַר לֵיהּ רָבָא מִפַּרְזַקְיָא לְרַב אָשֵׁי:

דף ל:

מָנָא הָא מִילְתָא דַּאֲמוּר רַבָּנַן אֵין זְנוּת לִבְהֵמוֹת? אָמַר לֵיהּ: לָא (נִישְׁמוֹט) [לִישְׁתְּמִיט] קְרָא לְכְתוֹב "אֶתְנַן זוֹנָה וְכֶלֶב".

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: מִנַּיִן לְאֶתְנַן כֶּלֶב וּמְחִיר זוֹנָה שֶׁמּוּתָּרִין? שֶׁנֶּאֱמַר "שְׁנַיִם" וְלֹא אַרְבָּעָה. וַלְדוֹתֵיהֶן מוּתָּרִין, שֶׁנֶּאֱמַר "גַּם שְׁנֵיהֶם" — "הֵם" וְלֹא וַלְדוֹתֵיהֶן.

אָמַר רָבָא: וְלַד הַנִּרְבַּעַת אָסוּרָה, הֵיא וּוְלָדָהּ נִרְבָּעוּ. נוֹגַחַת אָסוּרָה, הֵיא וּוְלָדָהּ נָגְחוּ.

וְלַד מוּקְצֶה וְנֶעֱבָד — מוּתָּר. מַאי טַעְמָא? לְאִימֵּיהּ אַקְצַיהּ, לְאִימֵּיהּ פָּלְחִי לַהּ. אִיכָּא דְּאָמְרִי: וְלַד מוּקְצֶה וְנֶעֱבָד — אָסוּר. מַאי טַעְמָא? דְּנִיחָא לֵיהּ בְּנִיפְחֵיהּ.

אָמַר רַב אַחְדְּבוּי בַּר אַמֵּי, אָמַר רַב: הַמְקַדֵּשׁ בְּפָרֵשׁ שׁוֹר הַנִּסְקָל, מְקוּדֶּשֶׁת. בְּפָרֵשׁ עֶגְלַי עֲבוֹדָה זָרָה, אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַאי טַעְמָא? אִי בָּעֵית אֵימָא קְרָא, וְאִי בָּעֵית אֵימָא סְבָרָא.

אִי בָּעֵית אֵימָא סְבָרָא: נִיחָא לֵיהּ גַּבֵּי עֲבוֹדָה זָרָה בְּנִיפְחֵיהּ, גַּבֵּי שׁוֹר הַנִּסְקָל — לָא נִיחָא לֵיהּ בְּנִיפְחֵיהּ.

אִי בָּעֵית אֵימָא קְרָא, גַּבֵּי עֲבוֹדָה זָרָה כְּתִיב: "וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמוֹהוּ", כֹּל שֶׁאַתָּה מְהַיֶּה מִמֶּנּוּ הֲרֵי הוּא כָּמוֹהוּ. גַּבֵּי שׁוֹר הַנִּסְקָל כְּתִיב: "לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ" — בְּשָׂרוֹ אָסוּר, פִּרְשׁוֹ מוּתָּר.

מַתְנִי' נָתַן לָהּ מָעוֹת — הֲרֵי אֵלּוּ מוּתָּרִין. יֵינוֹת וּשְׁמָנִים וּסְלָתוֹת, וְכָל דָּבָר שֶׁכַּיּוֹצֵא בּוֹ קָרֵב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ — אָסוּר. נָתַן לָהּ מוּקְדָּשִׁין — הֲרֵי אֵלּוּ מוּתָּרִין.

עוֹפוֹת — הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין, שֶׁהָיָה בַּדִּין: מָה אִם הַמּוּקְדָּשִׁין, שֶׁהַמּוּם פּוֹסֵל בָּהֶן — אֵין אֶתְנַן וּמְחִיר חָל עֲלֵיהֶן; עוֹף, שֶׁאֵין הַמּוּם פּוֹסֵל בּוֹ — אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא יְהֵא אֶתְנַן וּמְחִיר חָל עָלָיו? תַּלְמוּד לוֹמַר "לְכָל נֶדֶר" — לְהָבִיא אֶת הָעוֹף.

כָּל הָאֲסוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ — וַלְדוֹתֵיהֶן מוּתָּרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: וְלַד טְרֵפָה לֹא יִקָּרֵב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: כְּשֵׁירָה שֶׁיָּנְקָה מִן הַטְּרֵפָה — פְּסוּלָה מֵעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. כָּל הַקֳּדָשִׁים שֶׁנַּעֲשׂוּ טְרֵפָה — אֵין פּוֹדִין אוֹתָן, שֶׁאֵין פּוֹדִין אֶת הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לַכְּלָבִים.

גְּמָ' תְּנוּ רַבָּנַן: נָתַן לָהּ חִיטִּין וַעֲשָׂאָתַן סוֹלֶת, זֵיתִים וַעֲשָׂאָתַן שֶׁמֶן, עֲנָבִים וַעֲשָׂאָתַן יַיִן. תְּנֵי חֲדָא: אֲסוּרִים, וְתַנְיָא אִידַּךְ: מוּתָּרִין. אָמַר רַב יוֹסֵף: תְּנֵי גּוּרְיוֹן דְּמִן אַסְפּוֹרַק — בֵּית שַׁמַּאי אוֹסְרִין וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין.

בֵּית הִלֵּל סָבְרִי: "הֵם" — וְלֹא וַלְדוֹתֵיהֶן, "הֵם" — וְלֹא שִׁינּוּיֵיהֶן.

בֵּית שַׁמַּאי סָבְרִי: "הֵם" — וְלֹא וַלְדוֹתֵיהֶן, "גַּם" — לְרַבּוֹת שִׁינּוּיֵיהֶן, וּלְבֵית הִלֵּל, הָכְתִיב "גַּם"! "גַּם" לְבֵית הִלֵּל קַשְׁיָא.

תָּנוּ רַבָּנָן: ״בֵּית ה׳ אֱלֹהֶיךָ״ — פְּרָט לְפָרָה, שֶׁאֵין בָּאָה לַבַּיִת, דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לְרַבּוֹת אֶת הָרִיקּוּעִין.

מַאן חֲכָמִים? אָמַר רַב חִסְדָּא: רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּתַנְיָא: נָתַן לָהּ זָהָב, רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין עוֹשִׂין רִיקּוּעִין, אֲפִילּוּ א�ָחוֹרֵי בֵּית הַכַּפּוֹרֶת.

נָתַן לָהּ מוּקְדָּשִׁין — הֲרֵי אֵלּוּ מוּתָּרִין כּוּ׳.

וְיִהְיוּ מוּקְדָּשִׁין אֶתְנַן וּמְחִיר חָל עֲלֵיהֶן, מִקַּל וָחוֹמֶר: וּמָה עוֹפוֹת שֶׁאֵין הַמּוּם פּוֹסֵל בָּהֶן — אֶתְנַן וּמְחִיר חָל עֲלֵיהֶן, מוּקְדָּשִׁים שֶׁהַמּוּם פּוֹסֵל בָּהֶן — אֵינוֹ דִּין שֶׁאֶתְנַן וּמְחִיר חָל עֲלֵיהֶן? תַּלְמוּד לוֹמַר ״לְכָל נֶדֶר״ — לְהוֹצִיא אֶת הַנָּדוּר.

טַעֲמָא דְּמַעֲטִינְהוּ קְרָא, הָא לָא מַעֲטִינְהוּ קְרָא הֲוָה אָמִינָא: כִּי יֵהֵיב לַהּ מוּקְדָּשִׁין — חָל עֲלֵיהֶן אֶתְנַן וּמְחִיר? וְהָא לָאו מָמוֹנָא הוּא!

אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָא: בְּמַמְנָה עַל פִּסְחוֹ, וְרַבִּי הִיא, דְּתַנְיָא: ״וְאִם יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיוֹת מִשֶּׂה״. הַחֲייֵהוּ מִשֶּׂה, מִכְּדֵי אֲכִילָה וְלֹא מִכְּדֵי מִקַּח.

רַבִּי אוֹמֵר: אַף מִכְּדֵי מִקַּח, שֶׁאִם אֵין לוֹ מַמְנָה אֲחֵרִים עֹמְדוֹ עַל פִּסְחוֹ וְעַל חֲגִיגָתוֹ, וּמְעוֹתָיו חוּלִּין, שֶׁעַל מְנָת כֵּן הִקְדִּישׁוּ יִשְׂרָאֵל פִּסְחֵיהֶן.

כָּל הָאֲסוּרִים לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ וְכוּ׳. אָמַר רַב: כָּל הָאֲסוּרִים לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ וְלִדּוֹתֵיהֶן מוּתָּרִים, וְתָנֵי עֲלַהּ: וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר.

אָמַר רַב הוּנָא בַּר חִינְנָא, אָמַר רַב נַחְמָן: מַחְלוֹקֶת שֶׁעִיבְּרוּ וּלְבַסּוֹף נִרְבְּעוּ, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר ״עוּבָּר יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא״, וְרַבָּנָן סָבְרִי ״לָאו יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא״, אֲבָל נִרְבְּעוּ וּלְבַסּוֹף עִיבְּרוּ — דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּרִין.

רָבָא אָמַר: מַחְלוֹקֶת שֶׁנִּרְבְּעוּ וּלְבַסּוֹף עִיבְּרוּ, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: זֶה וָזֶה גּוֹרֵם אָסוּר, וְרַבָּנַן סָבְרִי: זֶה וָזֶה גּוֹרֵם מוּתָּר.

אֲבָל עִיבְּרוּ וּלְבַסּוֹף נִרְבְּעוּ — דִּבְרֵי הַכֹּל אֲסוּרִין. וְרָבָא לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר רָבָא: וְלַד נִרְבַּעַת אָסוּר, הִיא וּוְלָדָהּ נִרְבְּעוּ, וְלַד נוֹגַחַת אָסוּר, הִיא וּוְלָדָהּ נָגְחוּ.

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא אָמְרִי לַהּ. אָמַר רַב הוּנָא בַּר חִינְנָא, אָמַר רַב נַחְמָן: מַחְלוֹקֶת שֶׁנִּרְבְּעוּ כְּשֶׁהֵן מוּקְדָּשִׁין, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר בִּיזּוּי מִילְתָא, וְרַבָּנַן סָבְרִי לָא. אֲבָל נִרְבְּעוּ כְּשֶׁהֵן חוּלִּין, הוֹאִיל וְהִשְׁתַּנּוּ — דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּרִין.

רָבָא אָמַר רַב נַחְמָן: מַחְלוֹקֶת כְּשֶׁנִּרְבְּעוּ כְּשֶׁהֵן חוּלִּין, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: בִּיזּוּי מִילְתָא, וְרַבָּנַן סָבְרִי: הוֹאִיל וְהִשְׁתַּנּוּ — מוּתָּרִין, אֲבָל נִרְבְּעוּ כְּשֶׁהֵן מוּקְדָּשִׁין — דִּבְרֵי הַכֹּל אֲסוּרִין.

דף לא.

וְלַד טְרֵפָה כּוּ׳. לְמַאן דְּאָמַר טְרֵפָה (אינה) יְלָדָה — מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ כְּגוֹן שֶׁנִּטְרְפָה וּלְבַסּוֹף עִיבְּרָה.

וּבְהָא פְּלִיגִי, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: זֶה וָזֶה גּוֹרֵם אָסוּר, וְרַבָּנַן סָבְרִי: זֶה וָזֶה גּוֹרֵם מוּתָּר.

לְמַאן דְּאָמַר טְרֵיפָה אֵינָהּ חַיָּה, מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ כְּגוֹן שֶׁעִיבְּרָה וּלְבַסּוֹף נִטְרְפָה, וּבְהָא פְּלִיגִי: דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר עוּבָּר יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא, וְרַבָּנַן סָבְרִי עוּבָּר לְאו יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא.

אָמַר רַב הוּנָא: מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּאֶפְרוֹחַ בֵּיצַת טְרֵפָה שֶׁאָסוּר. מַאי טַעְמָא? עַד כָּאן לָא פְּלִיגִי עֲלֵיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא בִּוְלַד בְּהֵמָה, דְּמַאוּירָא קָא רָבְיָא, אֲבָל בֵּיצַת טְרֵפָה דְּמִגּוּפֵהּ דְּתַרְנְגוֹלְתָּא קָא רָבְיָא — אֲפִילּוּ רַבָּנַן מוֹדוּ.

אָמַר לֵיהּ רָבָא לְרַב הוּנָא: תַּנְיָא דְּמָסַיֵּיע לָךְ, מְלֹא תַּרְוָד רִימָה הַבָּאָה מֵאָדָם חַי — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. עַד כָּאן לָא פְּלִיגִי רַבָּנַן עֲלֵיהּ אֶלָּא בְּרִימָה, דְּפִירְשָׁא בְּעָלְמָא הוּא, אֲבָל בֵּיצָה דְּמִגּוּפֵהּ דְּתַרְנְגוֹלֶת הוּא — אֲפִילּוּ רַבָּנַן מוֹדוּ.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: אַדְּרַבָּה, אֵיפְכָא מִסְתַּבְּרָא — עַד כָּאן לָא פְּלִיג רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עֲלֵיהוּ דְּרַבָּנַן אֶלָּא בְּרִימָה, דְּאִיקְּרִי אָדָם מֵחַיִּים "רִימָה", דִּכְתִיב: "וְתִקְוַת אֱנוֹשׁ רִמָּה וּבֶן אָדָם תּוֹלֵעָה". אֲבָל גַּבֵּי בֵּיצָה, אֵימַת גְּדָלָה? לְכִי מַסְרְחָא, וְכִי אַסְרְחָא — עַפְּרָא בְּעָלְמָא הוּא, אֲפִילּוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹדֶה! וְעוֹד, תַּנְיָא בְּהֶדְיָא: מוֹדֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לַחֲכָמִים בְּאֶפְרוֹחַ בֵּיצַת טְרֵפָה שֶׁמּוּתָּר! אֶמַר לֵיהּ: אִי תַּנְיָא — תַּנְיָא.

רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: כְּשֵׁרָה כּוּ׳. מַאי טַעְמָא? אִילֵּימָא דְּמִפַּטְמָא מִינַּהּ, אֶלָּא מֵעַתָּה הֶאֱכִילָהּ כַּרְשִׁינֵי עֲבוֹדָה זָרָה, הָכִי נָמֵי דַּאֲסִירָא?

אֶלָּא, תָּנֵי רַבִּי חֲנִינָא טְרִיטָאָה קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: כְּגוֹן שֶׁהֶנִיקָהּ חָלָב רוֹתֵחַ מִשַּׁחֲרִית לְשַׁחֲרִית, הוֹאִיל וְיכוֹלָה לַעֲמוֹד עָלֶיהָ מֵעֵת לְעֵת.

כָּל הַקֳּדָשִׁים שֶׁנַּעֲשׂוּ טְרֵפָה אֵין פּוֹדִין כּוּ׳. מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "תִּזְבַּח" — וְלֹא גִּיזָּה, "וְאָכַלְתָּ" — וְלֹא לְכִלְבֶיךָ, "בָּשָׂר" — וְלֹא חָלָב. מִכָּאן שֶׁאֵין פּוֹדִים אֶת הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לְכִלְבִים.

אִיכָּא דְּאָמְרִי: "תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ" — אֵין לְךָ בָּהֶן הֶיתֵּר אֶלָּא מִשְּׁעַת זְבִיחָה וְאֵילָךְ, קָסָבַר: פּוֹדִין אֶת הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לְכִלְבִים.

הֲדַרַן עָלָךְ כָּל הָאֲסוּרִין.

מַתְנִי׳ **יֵשׁ בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ** שֶׁאֵין בְּקָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת, וְיֵשׁ בְּקָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת שֶׁאֵין בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ.

שֶׁקְּדֻשֵּׁי מִזְבֵּחַ עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה. קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ חַיָּיבִין (עֲלֵיהֶן) [עֲלֵיוֹ] מִשּׁוּם פִּיגּוּל, נוֹתָר, וְטָמֵא,

דף לא:

וְלָדָן וַחֲלָבָן אָסוּר לְאַחַר פִּדְיוֹנָן, וְהַשּׁוֹחֲטָן בַּחוּץ חַיָּיב. אֵין נוֹתְנִין מֵהֶן לָאוּמָּנִין בִּשְׂכָרָן — מָה שֶׁאֵין כֵּן בְּקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת.

יֵשׁ בְּקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת, שֶׁסְּתָם הֶקְדֵּשׁוֹת לְבֶדֶק הַבַּיִת, הֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת חָל עַל הַכֹּל, וּמוֹעֲלִין בְּגִידּוּלֵיהֶן, וְאֵין בָּהֶן הֶנָאָה לַבְּעָלִים.

גְּמָ' וּכְלָלָא הוּא דְּכָל קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ עוֹשִׂין תְּמוּרָה? וַהֲרֵי עוֹפוֹת דְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ הֵן, וּתְנַן: הַמְּנָחוֹת וְהָעוֹפוֹת אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה! כִּי קָתָנֵי — אַבְּהֵמָה.

וַהֲרֵי וְלָד קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ הוּא, וּתְנַן: אֵין הַוָּלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. הָא מַנִּי? רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר: וָלָד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

וַהֲרֵי תְּמוּרָה עַצְמָהּ, דְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, וּתְנַן: אֵין תְּמוּרָה עוֹשָׂה תְּמוּרָה! כִּי קָתָנֵי — אַעִיקַּר זִיבְחָא.

הַשְׁתָּא דַּאֲתֵית לְהָכִי, אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבָּנַן, כִּי קָתָנֵי — אַעִיקַּר זִיבְחָא.

וְאֵין נוֹתְנִין מֵהֶן לָאוּמָּנִין כּוּ'. הָא קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת נוֹתְנִין? אָמַר רַבִּי אֶבָּהוּ: דְּאָמַר קְרָא "וְעָשׂוּ לִי" — מִשֶּׁלִּי.

יֵשׁ בְּקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת כּוּ'. אָמַר מָר: סְתָם הֶקְדֵּשׁוֹת לְבֶדֶק הַבַּיִת, וְחָל עַל הַכֹּל. מַאן תַּנָּא? אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דִּלְמָא כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

דְּתַנְיָא: הַמַּקְדִּישׁ נְכָסָיו, וְהָיָה בָּהֶן בְּהֵמָה רְאוּיָה לְגִבֵּי מִזְבֵּחַ, זְכָרִים וּנְקֵבוֹת — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זְכָרִים יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי עוֹלוֹת, וּנְקֵבוֹת יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי שְׁלָמִים, וּדְמֵיהֶן יִפְּלוּ עִם שְׁאָר נְכָסִים לְבֶדֶק הַבַּיִת.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: זְכָרִים הֵן עַצְמָן יִקָּרְבוּ עוֹלוֹת, וּנְקֵבוֹת יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי שְׁלָמִים וְיָבִיא בְּדָמֵיהֶן עוֹלוֹת, וּשְׁאָר נְכָסִים לְבֶדֶק הַבַּיִת.

וּפְלִיגָא דְּרַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה, דְּאָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה אָמַר רַב: בְּעֵדֶר שֶׁכּוּלּוֹ זְכָרִים, אֲפִילּוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹדֶה, דִּלְמָא שָׁבִיק אִינִישׁ קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ וּמַקְדִּישׁ לְבֶדֶק הַבַּיִת.

לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא בְּעֵדֶר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מֻחֱצָה זְכָרִים וּמֻחֱצָה נְקֵבוֹת, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: אֵין חוֹלֵק אֶת נִדְרוֹ, וּמִדְּנְקֵבוֹת לְאוּ עוֹלוֹת — זְכָרִים נָמֵי לָאו עוֹלוֹת.

וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סָבַר: חוֹלֵק אֶת נִדְרוֹ.

לִישָׁנָא אַחְרִינָא אָמְרִי לַהּ, אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה אָמַר רַב: בְּשֶׁלֹּא הִקְדִּישׁ אֶלָּא בְּהֵמָה, אֲפִילּוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹדֶה, דִּלְמָא שָׁבִיק אִינִישׁ קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ וּמַקְדִּישׁ לְבֶדֶק הַבַּיִת.

לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא כְּשֶׁיֵּשׁ שְׁאָר נְכָסִים עִמָּהֶן, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: אֵין אָדָם חוֹלֵק אֶת נִדְרוֹ, מִדְּשְׁאָר נְכָסִים לָא לְקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, בְּהֵמָה נָמֵי לָא לְקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סָבַר: אָדָם חוֹלֵק אֶת נִדְרוֹ.

וּדְמֵיהֶן יִפָּלוּ עִם שְׁאָר נְכָסִים לְבֶדֶק הַבַּיִת — בִּשְׁלָמָא לְלִישָּׁנָא בָּתְרָא, הַיְינוּ דְּקָתָנֵי: ״עִם שְׁאָר נְכָסִים לְבֶדֶק הַבַּיִת״.

אֶלָּא לְלִישָּׁנָא קַמָּא, לִיתְנֵי ״יִפָּלוּ לְבֶדֶק הַבַּיִת״! תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: ״וּדְמֵיהֶן יִפָּלוּ לְבֶדֶק הַבַּיִת״.

הֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת חָל עַל הַכֹּל. לְאֵיתוֹיֵי מַאי? אָמַר רָבִינָא: לְאֵיתוֹיֵי שִׁפּוּיֵי וְנִיבָא.

וּמוֹעָלִין בְּגִידּוּלֵיהֶן. לְאֵתוֹיֵי מַאי? אָמַר רַב פָּפָּא: לְאֵתוֹיֵי בִּקְדוּשַׁת מִזְבֵּחַ, חֶלֶב הַמּוּקְדָּשִׁין וּבֵיצֵי תּוֹרִין.

כִּדְתַנְיָא: חֶלֶב הַמּוּקְדָּשִׁין וּבֵיצֵי תּוֹרִין — לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, אֲבָל בְּקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת — הִקְדִּישׁ תִּרְנְגוֹלֶת מוֹעֲלִין בְּבֵיצָתָהּ, חֲמוֹרָהּ מוֹעֲלִין בַּחֲלָבָהּ.

וַאֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר מוֹעֲלִין בְּגִידּוּלֵי מִזְבֵּחַ, הָנֵי מִילֵּי גִּידּוּלִין דַּחֲזוּ לְמִזְבֵּחַ, אֲבָל גִּידּוּלִין דְּלָא חֲזוּ לְמִזְבֵּחַ — אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן.

דף לב.

מַתְנִי׳ אֶחָד קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ וְאֶחָד קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת אֵין מְשַׁנִּין אוֹתָן מִקְּדוּשָּׁה לְקָדוּשָּׁה, וּמַקְדִּישִׁין אוֹתָן הֶקְדֵּשׁ עִילּוּי, וּמַחֲרִימִין אוֹתָן, וְאִם מֵתוּ — יִקָּבְרוּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת אִם מֵתוּ — יִפָּדוּ.

גְּמָ׳ אָמַר רַב הוּנָא: קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ שֶׁהִתְפִּיסָן לְחֶרְמֵי כֹהֲנִים — לֹא עָשָׂה כְּלוּם. מַאי טַעְמָא? אָמַר קְרָא: ״כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַה׳״ — כָּל חֵרֶם דְּקֹדֶשׁ קָדָשִׁים הָוֵי, הָהוּא לַה׳ לְיהֱוֵי.

מֵיתִיבִי: קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת שֶׁהִתְפִּיסָן, בֵּין לְקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ בֵּין לְחֶרְמֵי כֹהֲנִים — לֹא עָשָׂה כְּלוּם.

חֶרְמֵי כֹהֲנִים שֶׁהִתְפִּיסָן, בֵּין לְקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, בֵּין לְקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת — לֹא עָשָׂה כְּלוּם.

הָא קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ שֶׁהִתְפִּיס לְחֶרְמֵי כֹהֲנִים — מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי, תְּיוּבְתָּא דְּרַב הוּנָא!

אָמַר לְךָ רַב הוּנָא: כִּי שַׁיְּירַהּ — אַהֲדָא שַׁיְּירַהּ, דְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ שֶׁהִתְפִּיסָן לְבֶדֶק הַבַּיִת — מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי, אֲבָל לְחֶרְמֵי כֹהֲנִים — לֹא עָשָׂה כְּלוּם.

וְלִיתְנֵייהּ גַּבֵּי הָנָךְ! תַּנָּא דְּאִית בֵּיהּ תַּרְתֵּי — קָתָנֵי, דְּלֵית בֵּיהּ תַּרְתֵּי — לָא קָתָנֵי.

תְּנַן: ״מַקְדִּישׁ אוֹתָן הֶקְדֵּשׁ עִילּוּי״, מַאי לָאו ״הֶקְדֵּשׁ עִילּוּי״ — לְבֶדֶק הַבַּיִת, ו״מַחֲרִימִין״ — לְחֶרְמֵי כֹּהֲן?

לָא, אִידֵי וְאִידֵי קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת, וְלָא שְׁנָא מַפִּיק לְהוּ בִּלְשׁוֹן ״הַקְדֵּשׁ״ לְבֶדֶק הַבַּיִת, וְלָא שְׁנָא מַפִּיק לְהוּ בִּלְשׁוֹן ״(חֶרְמֵי) [חֵרֶם]״ לְבֶדֶק הַבַּיִת.

וְהָא לָא תָּנֵי הָכִי, דְּתַנְיָא בְּבָרַיְיתָא: הֶקְדֵּשׁ עִילּוּי — קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת, מַחֲרִימִין אוֹתָם — חֶרְמֵי כֹּהֲנִים! וְעוֹד, הָא תַּנְיָא: קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ שֶׁהִקְדִּישָׁן לְחֶרְמֵי כֹּהֲנִים — מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי! תִּיובְתָּא דְּרַב הוּנָא, תִּיובְתָּא.

וְהָא רַב הוּנָא קָרָא קָאָמַר! אָמַר עוּלָּא: אָמַר קְרָא ״חֵרֶם כָּל חֵרֶם״.

וּמִי אָמַר עוּלָּא הָכִי? וְהָא אָמַר עוּלָּא: הַמַּתְפִּיס עוֹלָה לְבֶדֶק הַבַּיִת — אֵין בָּהּ אֶלָּא עִיכּוּב

דף לב:

גִּזְבָּרִין בִּלְבַד!

לְעוֹלָם רַבָּנַן, וְקָרָא לְמָעִילָה [הוּא] דַּאֲתָא.

לְמָעִילָה לְמָה לֵיהּ קְרָא? קָדְשֵׁי קָדָשִׁים כְּתִיב בֵּיהּ!

וְלִיטַעְמֵיךְ, הָא דְּאָמַר רַבִּי יַנַּאי: אֵין מְעִילָה מְפוֹרֶשֶׁת מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא בְּעוֹלָה בִּלְבָד, שֶׁנֶּאֱמַר: ״נֶפֶשׁ כִּי תִמְעוֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי ה׳״, הַמְיוּחָדִין לַה׳. אֲבָל חַטָּאת וְאָשָׁם לֹא נָפְקָא אֶלָּא מִדְּרַבִּי.

דְּתַנְיָא, רַבִּי אוֹמֵר: ״כָּל חֵלֶב לַה׳״ — לְרַבּוֹת אֵימוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים לִמְעִילָה.

לְמָה לִי קְרָא? ״קָדְשֵׁי קָדָשִׁים״ כְּתִיב בְּהוּ! אֶלָּא, אַף עַל גַּב דְּ״קָדְשֵׁי קָדָשִׁים״ כְּתִיב בְּהוּ, בְּעֵי קְרָא לְרַבּוּיֵינְהוּ לִמְעִילָה. חֲרָמִים נָמֵי, אַף עַל גַּב דְּ״קָדְשֵׁי קָדָשִׁים״ כְּתִיב בְּהוּ, בְּעֵי קְרָא לְרַבּוּיֵינְהוּ לִמְעִילָה.

גּוּפָא: הַמַּקְדִּישׁ עוֹלָה לְבֶדֶק הַבַּיִת — אֵין בָּהּ אֶלָּא עִיכּוּב גִּיזְבָּרִין בִּלְבַד. מֵיתִיבִי: הַמַּקְדִּישׁ עוֹלָה לְבֶדֶק הַבַּיִת — אָסוּר לְשׁוֹחֲטָהּ עַד שֶׁתִּפָּדֶה!

מִדְּרַבָּנַן, הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא: אִם עָבַר וּשְׁחָטָהּ — מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי.

אֶלָּא מַאי מִדְּרַבָּנַן? אִי הָכִי, אֵימָא סֵיפָא: וּמוֹעֲלִין שְׁתֵּי מְעִילוֹת, וְאִי מִדְּרַבָּנַן — אַמַּאי שְׁתֵּי מְעִילוֹת? הָכִי קָאָמַר: וּרְאוּיָה לְמָעוֹל בָּהּ שְׁתֵּי מְעִילוֹת.

וְאִם מֵתוּ יִקָּבְרוּ כּוּ׳.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לְרַבָּנַן: אֶחָד קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ וְאֶחָד קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת — הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה.

וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: לְרַבָּנַן, קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ לֹא הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה.

וְזֶה וְזֶה, מוֹדֶה לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת לֹא הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, וְקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, וְדִבְרֵי הַכֹּל, בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ לֹא הָיָה בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה.

תְּנַן: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: ״קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת שֶׁמֻּתּוּ יִפָּדוּ״. בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר לְרַבָּנַן אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, הַיְינוּ דְּאִיצְטְרִיךְ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְפָרוּשֵׁי ״קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת שֶׁמֻּתּוּ יִפָּדוּ״.

אֶלָּא לְרֵישׁ לָקִישׁ, לְמָה לֵיהּ לְפָרוּשֵׁי? לֵימָא ״אִם מֵתוּ יִפָּדוּ״!

אָמַר לְךָ רֵישׁ לָקִישׁ: רַבִּי שִׁמְעוֹן לָא הֲוָה יָדַע מַאי דְּאָמַר תַּנָּא קַמָּא, וְהָכִי קָאָמַר לֵיהּ: אִי בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ — מוֹדֵינָא לָךְ, בְּקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת — אִם מֵתוּ יִפָּדוּ.

תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: ״אִם בְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה״ — בְּבַעֲלֵי מוּמִין שֶׁיִּפָּדוּ הַכָּתוּב מְדַבֵּר.

אַתָּה אוֹמֵר בְּבַעֲלֵי מוּמִין, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בִּבְהֵמָה טְמֵאָה? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר ״אִם בִּבְהֵמָה טְמֵאָה וּפָדָה בְעֶרְכֶּךָ״ — הֲרֵי בְּהֵמָה טְמֵאָה אָמוּר,

דף לג.

הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים ״וְאִם כָּל בְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַה׳״ — בְּבַעֲלֵי מוּמִין שֶׁיִּפָּדוּ.

יָכוֹל יִפָּדוּ עַל מוּם עוֹבֵר? תַּלְמוּד לוֹמַר ״אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה״ — שֶׁאֵינָהּ קְרֵיבָה כָּל עִיקָּר, יָצְתָה זוֹ שֶׁאֵינָהּ קְרֵיבָה הַיּוֹם אֶלָּא לְמָחָר.

וְאָמַר רַחֲמָנָא: עֲבֵיד לַהּ הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה.

אָמַר רַב גִּידֵּל, אָמַר רַב: מַאי טַעְמָא דְּרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר לְרַבָּנַן קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ לֹא הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה? דְּאָמַר קְרָא: ״וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן אוֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין רָע״.

אֵיזֶהוּ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ חָלוּק בֵּין טוֹב לְרַע? הֱוֵי אוֹמֵר: זֶה קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת, וְאָמַר קְרָא ״אוֹתָהּ״ לְמַעוֹטֵי קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ.

וְרַבִּי יוֹחָנָן, ״אוֹתָהּ״ לְמַעוֹטֵי מַאי? לְמַעוֹטֵי בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ.

וּלְתַנָּא דְּבֵי לֵוִי, דְּאָמַר דַּאֲפִילּוּ בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, דְּתָנֵי לֵוִי: הַכֹּל הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, וַאֲפִילּוּ בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ, וְכֵן תָּנֵי לֵוִי בְּמַתְנִיתֵיהּ: וַאֲפִילּוּ חַיָּה, וַאֲפִילּוּ עוֹפוֹת, וְהָכְתִיב ״אוֹתָהּ״! קַשְׁיָא.

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר, קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת לֹא הָיוּ? דְּאָמַר קְרָא: ״וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן אוֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין רָע״,

אֵיזֶהוּ דָּבָר שֶׁחָלוּק בֵּין טוֹב וּבֵין רָע? הֱוֵי אוֹמֵר: זֶה קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, וְאָמַר קְרָא "אוֹתָהּ" לְמַעוֹטֵי בֶּדֶק הַבַּיִת.

אִי הָכִי, "בֵּין טוֹב לְרָע" מִיבָּעֵי לֵיהּ! קַשְׁיָא.

מֵיתִיבִי: מֻתָּר תְּמִימִין — יִקָּבְרוּ, וּבַעֲלֵי מוּמִין — יִפָּדוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, אֲבָל בְּקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת — בַּעֲלֵי מוּמִין יִקָּבְרוּ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֶחָד קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ וְאֶחָד קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת, תְּמִימִים — יִקָּבְרוּ, בַּעֲלֵי מוּמִין — יִפָּדוּ. תְּיוּבְתָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן מֵרֵישָׁא!

אָמַר לָךְ רַבִּי יוֹחָנָן: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּבַעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ.

הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי תֵּימָא שֶׁקָּדַם הֶקְדֵּישָׁן אֶת מוּמָן — לִיפְלוֹג רַבִּי שִׁמְעוֹן עָלָהּ, אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינָּה בְּבַעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ.

אֶלָּא, לֵימָא תֵּיהֱוֵי תְּיוּבְתֵּיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ!

רֵישׁ לָקִישׁ מוֹקֵים לַהּ בְּשֶׁקָּדַם הֶקְדֵּישָׁן אֶת מוּמָן, אִי הָכִי, נִיפְלוֹג רַבִּי שִׁמְעוֹן עָלָהּ.

רֵישׁ לָקִישׁ מֵיפַּךְ אָפֵיךְ, וְהָכִי מוֹתֵיב מִמַּכִּילְתָּא אַחֲרִיתִי: מֻתָּר, בֵּין תְּמִימִין בֵּין בַּעֲלֵי מוּמִין — יִקָּבְרוּ. [בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, אֲבָל בְּקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת — יִפָּדוּ.]

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: תְּמִימִים — יִקָּבְרוּ, וּבַעֲלֵי מוּמִין — יִפָּדוּ. תְּיוּבְתָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן מִסֵּיפָא!

אָמַר לָךְ רַבִּי יוֹחָנָן: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּבַעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ. הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי תֵּימָא בְּשֶׁקָּדַם הֶקְדֵּישָׁן אֶת מוּמָן — נִיפְלוֹג רַבִּי שִׁמְעוֹן עָלָהּ.

אֶלָּא לֵימָא תֵּיהֱוֵי תְּיוּבְתֵּיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ! אָמַר לָךְ רֵישׁ לָקִישׁ: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן — בְּשֶׁקָּדַם הֶקְדֵּישָׁן אֶת מוּמָן. וְנִיפְלוֹג רַבִּי שִׁמְעוֹן עָלָהּ! אָמַר לָךְ רֵישׁ לָקִישׁ: הָכִי נָמֵי דִּפְלִיג רַבִּי שִׁמְעוֹן.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זֵירָא: לְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר לְרַבָּנַן: קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ לֹא הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, וְקָתָנֵי "קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ

דף לג:

בַּעֲלֵי מוּמִין יִפָּדוּ", וּמוֹקְמִינַן לָהּ בְּשֶׁקָּדַם הֶקְדֵּישָׁן אֶת מוּמָן, שְׁמַע מִינַּהּ פּוֹדִין אֶת הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לִכְלָבִים!

הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּשֶׁעָבַר וּשְׁחָטָן.

כִּדְתַנְיָא: כָּל הַקָּדָשִׁים שֶׁנִּפְגַּל בָּהֶן מוּם, וּשְׁחָטָן, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: יִקָּבְרוּ, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִפָּדוּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זֵירָא: לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת לֹא הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, אַמַּאי תְּמִימִים יִקָּבְרוּ? מִשּׁוּם דַּחֲזוּ לְהַקְרָבָה.

כִּדְתַנְיָא: הַמַּתְפִּיס תְּמִימִים לְבֶדֶק הַבַּיִת, כְּשֶׁהֵן נִפְדִּין — אֵינָן נִפְדִּין אֶלָּא לַמִּזְבֵּחַ, שֶׁכָּל הָרָאוּי לַמִּזְבֵּחַ אֵינוֹ יוֹצֵא מִידֵי מִזְבֵּחַ לְעוֹלָם.

אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאַבָּיֵי, וְאָמְרִי לַהּ רָבָא: לְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּמוֹקֵים לַהּ בְּבַעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ, וְכוּלֵּי עָלְמָא סְבִירָא לְהוּ דְּבַעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ דְּלָא הָוֵי בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה. וְלָא?!

וְהָתְנַן: כָּל הַקָּדָשִׁים שֶׁקָּדַם מוּם קָבוּעַ לְהֶקְדֵּשָׁן וְנִפְדּוּ, חַיָּבִין בַּבְּכוֹרָה וּבַמַּתָּנוֹת, וְיוֹצְאִין לְחוּלִּין לִיגָּזֵז וְלֵיעָבֵד.

וְלָדָן וַחֲלָבָן מוּתָּר לְאַחַר פִּדְיוֹנָן, וְהַשּׁוֹחֲטָן בַּחוּץ פָּטוּר, וְאֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאִם מֵתוּ יִפָּדוּ.

וְאָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: זוֹ דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת לֹא הָיוּ, כְּדִתְנַן: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת אִם מֵתוּ יִפָּדוּ.

וּמוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּבַעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ שֶׁנִּפְדֶּה, מַאי טַעְמָא? דַּאֲמַר קְרָא: "אוֹתָהּ", "אוֹתָהּ" לְמַעוֹטֵי בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ. אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים: אֲפִילּוּ בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרוֹ הָיָה בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה!

אָמַר לֵיהּ: מַאן חֲכָמִים? תַּנָּא דְּבֵי לֵוִי. אִי הָכִי, "זוֹ דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן" וְתוּ לָא? "זוֹ דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן וּמַחְלוֹקְתּוֹ" מִיבָּעֵי לֵיהּ!

אָמַר לֵיהּ: הַאי דְּלָא קָתָנֵי הָכִי, מִשּׁוּם דְּרַב סָבַר לַהּ כְּרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר לְרַבָּנַן: קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת הָיוּ בִּכְלַל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ לֹא הָיוּ.

וְרֵישָׁא קָתָנֵי: "וְאִם מֵתוּ יִפָּדוּ", וְסֵיפָא קָתָנֵי: "אִם מֵתוּ יִקָּבְרוּ".

וְאִיבָּעֵית אֵימָא, רַב כְּרַבִּי יוֹחָנָן סְבִירָא לֵיהּ, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ "זוֹ דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן וּמַחְלוֹקְתּוֹ" מִיבָּעֵי לֵיהּ, אֵימָא הָכִי נָמֵי.

מַתְנִי' וְאֵלּוּ הֵן הַנִּקְבָּרִין: קָדְשִׁים שֶׁהִפִּילּוּ — יִקָּבְרוּ, הִפִּילָה שִׁלְיָא — תִּקָּבֵר, וְשׁוֹר הַנִּסְקָל, וְעֶגְלָה עֲרוּפָה, וְצִפֳּרֵי מְצוֹרָע, וְשָׂעִיר נָזִיר,

וּפָטֶר חֲמוֹר, וּבְשַׂר בְּחָלָב, וְחוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בַּעֲזָרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: חוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בַּעֲזָרָה יִשָּׂרְפוּ, וְכֵן חַיָּה שֶׁנִּשְׁחֲטָה בַּעֲזָרָה.

וְאֵלּוּ הֵן הַנִּשְׂרָפִין: חֲמֵץ בַּפֶּסַח — יִשָּׂרֵף, וּתְרוּמָה טְמֵאָה, וְהָעָרְלָה, וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם, אֶת שֶׁדַּרְכָּן לִשָּׂרוֹף — יִשָּׂרֵף, וְאֶת שֶׁדַּרְכָּן לְהִקָּבֵר — יִקָּבֵר, וּמַדְלִיקִין בְּפַת וּבְשֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה. כָּל הַקָּדָשִׁים שֶׁנִּשְׁחֲטוּ חוּץ לִזְמַנָּן וְחוּץ לִמְקוֹמָן — הֲרֵי אֵלּוּ יִשָּׂרְפוּ.

דף לד.

אָשָׁם תָּלוּי — יִשָּׂרֵף, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יִקָּבֵר. חַטַּאת הָעוֹף הַבָּאָה עַל הַסָּפֵק — תִּשָּׂרֵף, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יְטִילֶנָּה לָאַמָּה.

כָּל הַנִּקְבָּרִין — לֹא יִשָּׂרְפוּ, וְכָל הַנִּשְׂרָפִין — לֹא יִקָּבְרוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם רָצָה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לִשְׂרוֹף אֶת הַנִּקְבָּרִין — רַשַּׁאי. אָמְרוּ לוֹ: אֵינוֹ מוּתָּר לְשַׁנּוֹת.

גְּמָ' שְׂעַר הַנְּזִיר יִקָּבֵר. רָמֵי לֵיהּ טָבִי לְרַב נַחְמָן: תְּנַן שְׂעַר הַנְּזִיר יִקָּבֵר, וּרְמִינְהוּ: הָאוֹרֵג "מִלֹּא הַסִּיט" מְצֻמָּר בְּכוֹר בְּבֶגֶד — יְדֵלֵק הַבֶּגֶד, מִשְׂעַר הַנְּזִיר וּפֶטֶר חֲמוֹר בְּשַׂק — יְדֵלֵק הַשַּׂק!

אֲמַר לֵיהּ: כָּאן בְּנָזִיר טָמֵא, כָּאן בְּנָזִיר טָהוֹר.

אֲמַר לֵיהּ שַׁנִּית נָזִיר אַנָּזִיר, פֶּטֶר חֲמוֹר אַפֶּטֶר חֲמוֹר קַשְׁיָא! אִישְׁתִּיק וְלָא אֲמַר לֵיהּ וְלָא מִידֵּי. אֲמַר לֵיהּ: מִידֵּי שְׁמִיעַ לָךְ בְּהָא? אֲמַר לֵיהּ: הָכִי אָמַר רַב שֵׁשֶׁת — כָּאן בְּשַׂק, כָּאן בְּשֵׂעָר.

אִיתְּמַר נָמֵי: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא: כָּאן — בְּשַׂק, כָּאן — בְּשֵׂעָר. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: כָּאן — בְּנָזִיר טָהוֹר, כָּאן — בְּנָזִיר טָמֵא.

אֲמַר לֵיהּ: לִיבְטֵל שַׂק בְּרוּבָּא! אָמַר רַב פָּפָּא: בְּצִיפּוּרְתָּא. צִיפּוּרְתָּא? לִישַׁלּוֹפֵינְהוּ!

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: הָא מַנִּי? רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר: אִם רָצָה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לִשְׂרוֹף אֶת הַנִּקְבָּרִים — רַשַּׁאי. אֲמַר לֵיהּ: קָא קַשְׁיָא לַן לְשַׁלּוֹפֵינְהוּ, וְאַתְּ מוֹקְמַתְּ לַהּ כְּרַבִּי יְהוּדָה!

הָכִי קָאָמֵינָא: אִם אֶפְשָׁר לְשַׁלּוֹפֵינְהוּ — מוּטָב, וְאִם לָאו — אוֹקְמַהּ כְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּאָמַר: אִם רָצָה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לִשְׂרוֹף אֶת הַנִּקְבָּרִין — רַשַּׁאי.

וְאֵלּוּ הֵן הַנִּשְׂרָפִין. אָמַר מָר: חֻמַּץ בַּפֶּסַח — יִשָּׂרֵף. סְתָם לַן תַּנָּא כְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּאָמַר: אֵין בִּיעוּר חֻמַּץ אֶלָּא שְׂרֵפָה.

תְּרוּמָה טְמֵאָה וְהָעֲרֵלָה כּוּ'. הָא כֵּיצַד? אֲוכָלִין בִּשְׂרֵפָה, מַשְׁקִין בִּקְבוּרָה.

חַטַּאת הָעוֹף כּוּ'. תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: חַטַּאת הָעוֹף הַבָּאָה עַל הַסָּפֵק — יְטִילֶנָּה לָאַמָּה, וּמְנַתְּחָה אֵבֶר אֵבֶר, וְזוֹרְקָן לָאַמָּה, וּמִתְגַּלְגֶּלֶת וְהוֹלֶכֶת לְנַחַל קִדְרוֹן.

כָּל הַנִּקְבָּרִין לֹא יִשָּׂרְפוּ כּוּ'. מַאי טַעְמָא? מִשּׁוּם דְּנִקְבָּרִין אֶפְרָן אָסוּר, וְנִשְׂרָפִין אֶפְרָן מוּתָּר. וְנִקְבָּרִין אֶפְרָן אָסוּר? וְהָתַנְיָא: דַּם הַנִּדָּה וּבְשַׂר הַמֵּת שֶׁנִּפְרְכוּ — טְהוֹרִין, מַאי לָאו טְהוֹרִין וּמוּתָּרִין? לָא, טְהוֹרִין וְאָסוּרִין.

מֵתִיב רַב פִּנְחָס: עוֹלַת הָעוֹף שֶׁנִּתְמַצָּה דָּמָהּ, מוּרְאָתָהּ וְנוֹצָה שֶׁלָּהּ יָצְאוּ מִידֵּי מְעִילָה. מַאי לָאו יָצְאוּ מִידֵּי מְעִילָה וּמוּתָּרִין? לָא, יָצְאוּ מִידֵּי מְעִילָה וַאֲסוּרִין.

וְנִשְׂרָפִין דְּהֶקְדֵּשׁ אֶפְרָן מוּתָּר? וְהָא תַּנְיָא: כָּל הַנִּשְׂרָפִין אֶפְרָם מוּתָּר, חוּץ מֵאֵפֶר אֲשֵׁירָה — וְאֵפֶר דְּהֶקְדֵּשׁ לְעוֹלָם אָסוּר!

וּמִיעָרֵב הוּא דְּלָא קָעֲרֵיב לְהוּ וְתָנֵי לְהוּ, מִשּׁוּם דַּאֲשֵׁירָה יֵשׁ לָהּ בְּטֵילָה בְּגוֹי, הֶקְדֵּשׁ אֵין לוֹ בְּטֵילָה עוֹלָמִית. קָתָנֵי מִיהָא: אֵפֶר הֶקְדֵּשׁ לְעוֹלָם אָסוּר.

אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא: כְּגוֹן דְּנָפְלָה דְּלֵיקָה בַּעֲצֵי הֶקְדֵּשׁ מֵאֵלֶיהָ, כֵּיוָן דְּלָא יָדְיעַ מַאן, דְּלָא הָוֵי אִינִישׁ דְּלִמְעוֹל, דְּלִיפּוֹק אֶפְרָן לְחוּלִּין.

רַב שְׁמַעְיָה אָמַר: כִּי תַּנְיָא הָא מַתְנִיתָא בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן תַּנְיָא, דִּלְעוֹלָם אָסוּר.

דְּתַנְיָא: "וְשָׂמוֹ" בְּנַחַת, "וְשָׂמוֹ" כּוּלּוֹ, "וְשָׂמוֹ" שֶׁלֹּא יְפַזֵּר.

הֲדַרַן עֲלָךְ יֵשׁ בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, וּסְלִיקָא לַהּ מַסֶּכֶת תְּמוּרָה.